

revista economică

7^{14.11}
1975

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

*comerțul
exterior -
accelerator
al dezvoltării*

**REALIZĂRI '74: RITMURI ÎNALTE ÎN
CREȘTEREA ECONOMIEI NAȚIONALE**

Angajamentul și răspunderea agriculturii în dezvoltarea țării

CONSFĂTUIREA activului de partid și de stat din agricultură, din cercetarea științifică agricolă, din domeniul îmbunătățirilor funciare și din piscicultură a elaborat, într-o atmosferă de exigență și responsabilitate, un vast program de acțiune pentru dezvoltarea agriculturii noastre.

Organizată la scurt timp după Congresul al XI-lea al P.C.R., din inițiativa și în prezența secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, Consfătuirea a analizat modul de îndeplinire a hotărârilor privind dezvoltarea agriculturii noastre în acest an și în cincinalul 1976—1980, a dezbătut cele mai importante probleme și sarcini puse în fața agriculturii, a realizat un valoros și util schimb de experiență la scară națională. Practic, consfătuirea la care au participat aproape 8 000 de activiști de partid și de stat din toate sectoarele agriculturii noastre socialiste reprezintă încununarea intensei activități politice desfășurată în perioada premergătoare în cadrul adunărilor generale din cooperative și întreprinderile de stat, consfătuirilor și dezbaterilor pe județe, adunărilor pentru desemnarea candidaților Frontului Unității Socialiste în alege-

rile de la 9 martie. Aceasta a făcut ca, practic, dezbaterile și măsurile stabilite de Consfătuire să exprime hotărârea întregii țărăniști cooperatiste, a specialiștilor, a tuturor celor care lucrează în agricultură de a munci mai bine, de a acționa fără preget pentru transpunerea în viață a directivelor trasate agriculturii noastre de Congresul al XI-lea al partidului.

Cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Consfătuirii de secretarul general al partidului pune încă o dată în evidență importanța pe care conducerea partidului și statului nostru o acordă dezvoltării agriculturii și, odată cu aceasta, necesitatea ca sarcinile de producție anuale ce revin unităților agricole să fie realizate integral. Pornind de la faptul că în agricultură prevederile planului pe 1974 nu au fost realizate, că ritmul mediu anual de creștere — de circa 5 la sută — obținut în primii patru ani ai actualului cincinal nu este la

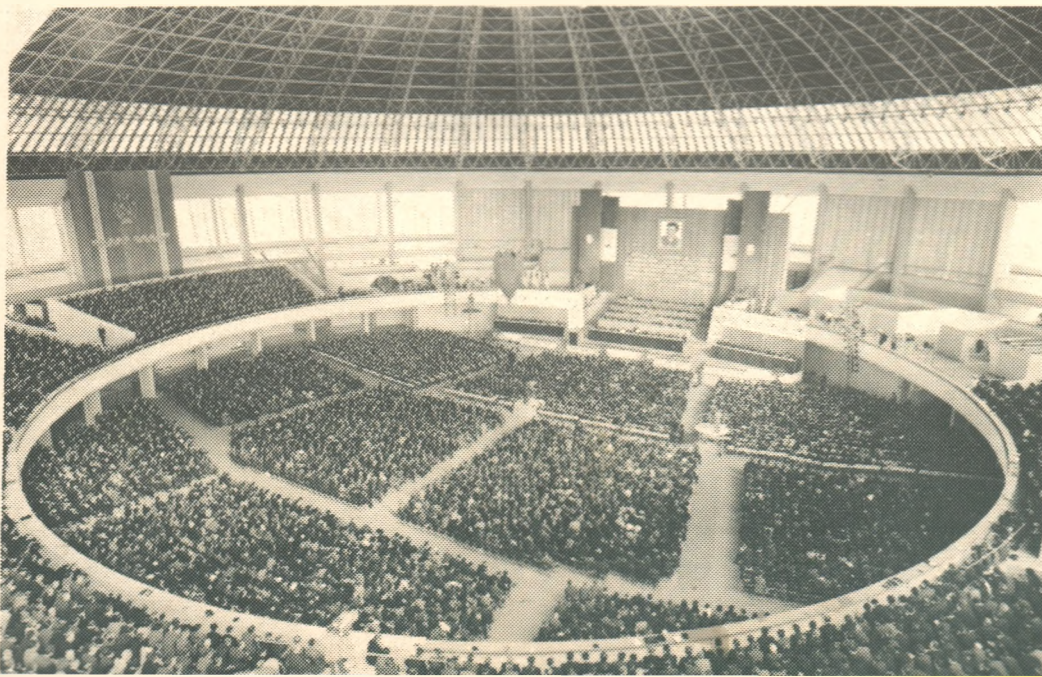
nivelul prevederilor planului, că se manifestă încă lipsuri serioase în domeniul organizării producției agricole, la Consfătuire s-a apreciat că producțiile ce urmează a se realiza în acest an „nu sînt mari în raport cu posibilitățile de care dispunem; ele sînt însă mari față de nivelul realizărilor din anul 1974”¹⁾, că obținerea unor recolte bune în acest an impune adoptarea unor măsuri ferme în fiecare unitate, de către fiecare specialist, încă din aceste zile.

Direcțiile de acțiune în agricultură pentru acest an și pentru perioada următoare au fost reafirmate în mod hotărît la Consfătuirea recentă. În primul rînd trebuie să se ajungă la obținerea unor producții mari de cereale, constante — la nivelul unor tone de cereale pe cap de locuitor —, ceea ce constituie obiectivul central al agriculturii noastre în cincinalul viitor. La aceasta se adaugă sarcini mobilizatoare în ce privește plantele tehnice, sfecla de zahăr, legumele, viticultura și pomicultura. De asemenea, s-au subliniat sarcinile importante ce revin sectorului zootehnic în perioada imediat următoare, sub aspectul sporirii efectivului la toate speciile, dar mai ales sub aspectul sporirii randamentelor pe cap de animal.

Agricultura noastră trebuie să fie mai intens angajată în efortul general al economiei de sporire a eficienței prin obținerea unui volum tot mai mare de produse vegetale și animale prin care să se satisfacă tot mai deplin cererea crescîndă a populației și nevoile industriei și ale exportului.

1.

¹⁾ Din cuvîntarea rostită de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la încheierea Consfătuirii activului de partid și de stat din agricultură, din cercetarea științifică agricolă, din domeniul îmbunătățirilor funciare și din piscicultură, *Scinteia*, 9 februarie 1975.

PERMANENȚA DEMOCRATISMULUI ORÎNDUIRII NOASTRE SOCIALISTE

STABILIREA datei alegerilor a deschis oficial campania electorală. Într-o succesiune procedurală urmează delimitarea circumscripțiilor electorale, desemnarea candidaților, întâlnirile cu alegătorii, votarea... Dar campania electorală nu înseamnă numai atât. Sub conducerea partidului am învățat să trecem prin filtrul gândirii și al conștiinței problemele care vizează destinul națiunii. Și responsabilitatea pe care o implică alegerile a transformat campania electorală într-un complex de activități politice și organizatorice. Evaluarea strategică și definirea tactică a obiectivelor devenirii noastre în această etapă le avem întipărite în documente de Congres. Și nu numai aici. Printr-o osmoză pe deplin explicabilă prin sentimentul participării am transferat din aceste documente în minte și în inimă și modalități concrete de scurtare a drumului de la deziderat la realitate. Dominanta o reprezintă preocuparea creatoare a oamenilor muncii pentru depășirea sarcinilor ultimului an al cincinalului și realizarea cincinalului înainte de termen.

În acest cadru au loc largi și aprofundate analize ale activității din sectoare determinante pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor economice ale prezentului și perspectivei. Desfășurate sub forma unui amplu dialog al conducerii de partid cu masele, cu făuritorii bunurilor materiale, ele sînt o expresie a profundului democratism al societății noastre. Acest dialog direct permite evidențierea realistă a rezultatelor obținute de către colectivele din unitățile industriale, agricole și din alte domenii ale vieții economico-sociale, generalizarea rezultatelor bune. Este creat — prin valorificarea complexă și operativă a inițiativei tuturor participanților la procesul producției materiale — un teren prielnic pentru depistarea unor rezerve însemnate și pentru definirea unor modalități concrete de atragere a lor în circuitul producției. În acest sens, recentele consfătuiri cu activul de bază din agricultură și apoi cu cel din comerțul exterior și cooperarea economică internațională convocate din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii, au constituit un adevărat îndreptar, un ajutor prețios în muncă pentru cei implicați direct în activitățile desfășurate în aceste sectoare. Astfel, dialogul specialiștilor din agricultură a fost axat pe problemele legate de realizarea planului din acest an și pe măsurile ce trebuie luate în vederea îndeplinirii în bune condiții a prevederilor cincinalului 1976—1980. Cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea activului de partid și de stat din agricultură, din cercetarea științifică agricolă, din domeniul îmbunătățirilor funciare și din piscicultură a reprezentat și de această dată un adevărat exemplu de apreciere realistă, de înaltă răspundere partinică, făcută cu obiectivitate, asupra activității desfășurate într-un sector vital al economiei naționale. Am avut încă o dată imaginea clară, sintetică, a marilor realizări pe care le-am obținut în agricultură în cincinalul actual, a rezervelor însemnate existente, a neajunsurilor și locurilor în care ele se mai manifestă. Pe baza orientărilor formulate în cuvîntarea secretarului general al partidului, participanții la consfătuire au adresat întregii țărănime o amplă chemare pentru valorificarea deplină a potențialului agriculturii, pentru realizarea în bune condițiuni a tuturor prevederilor de plan.

Ca o continuare firească, campania de alegeri perpetuează și amplifică dialogul viu, dinamic cu făuritorii bunurilor materiale. Componenta largă a Fron-

tului Unității Socialiste, care cuprinde toate categoriile de oameni ai muncii — muncitori, țărani, intelectuali — creează premise pentru manifestarea deplină a democrației socialiste și în cadrul alegerilor. Programul electoral al acestui organism, reflectat în Manifest, este constituit din documentele Congresului al XI-lea al partidului, aprobate unanim și entuziast de întregul nostru popor.

Adevărată „profesiune de credință” a organizațiilor de masă și obștești, a uniunilor cooperatiste, de creație și profesionale, a consiliilor oamenilor muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare, a tuturor forțelor sociale și politice ale țării, Manifestul Frontului Unității Socialiste acordă, în primul rînd, cea mai mare atenție continuării în ritm intens a politicii de industrializare socialistă, de dezvoltare impetuoaasă a forțelor de producție pe baza cuceririlor științei și tehnicii contemporane. Aceasta va asigura creșterea puterii industriale a țării, dezvoltarea economică a tuturor județelor și localităților patriei. În cadrul Manifestului este precizat faptul că în agricultură se va urmări cu fermitate conservarea și utilizarea rațională a pămîntului, se va în-

făptui un amplu program de îmbunătățiri funciare, asigurîndu-se, totodată, mecanizarea completă a lucrărilor agricole, inclusiv în zootehnie. Se va întări, în continuare, proprietatea socialistă — de stat și cooperatistă — care asigură progresul continuu al agriculturii.

Materializarea direcțiilor fundamentale de acțiune, temeinic fundamentate pe realizările prezentului vor permite îndeplinirea, în anii viitorului cincinal, în conformitate cu hotărîrile celui de-al XI-lea Congres, a unui vast program de ridicare a bunăstării oamenilor muncii — români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități — a fiecăruia dintre noi. Retribuția reală va spori în 1980 față de 1975 cu 18—20%. La sate, veniturile reale prove-

nite din muncă în cooperativele agricole de producție, precum și din gospodăriile personale, vor crește pe o persoană activă cu 20—25%. Se vor mări cu aproape 50% fondurile generale alocate pentru finanțarea acțiunilor social-culturale. Ca rezultat al măsurilor prevăzute, precum și ca urmare a creării a peste 1 milion de noi locuri de muncă, veniturile reale ale populației vor fi în 1980 cu 35—37% mai mari decît în 1975.

În politica externă, Frontul Unității Socialiste se angajează să facă totul și în viitor pentru a contribui activ la cauza dezvoltării colaborării între țările socialiste, a diversificării relațiilor cu forțele progresiste, democratice, cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate popoarele lumii. Statul nostru va milita în continuare pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, întemeiate pe dreptate și echitate.

Am avut și avem planuri îndrăznețe și știm din proprie experiență că ele prind viață. Cu toții am fost martorii realizării cu succes a programului prezentat poporului în alegerile trecute cu efecte multiple asupra progresului societății, a ridicării bunăstării fiecărei familii, a fiecărui cetățean. Mărturie în acest sens stau și cifrele consemnate în Comunicatul cu privire la dezvoltarea economiei românești în 1974. Este de datoria noastră, datorie de maximă responsabilitate politică și socială, să depunem în continuare toate eforturile pentru realizarea Programului partidului, prevederilor Manifestului, să asigurăm în acest fel prin munca noastră înaintarea fermă a țării pe drumul prosperității.

Bogdan PĂDURE

SUPERIORITATEA SISTEMULUI RELAȚIILOR DE PRODUCȚIE SOCIALISTE

ANALIZA profundă, multilaterală a transformărilor care au loc în cadrul relațiilor de producție socialiste, a direcțiilor principale ale dezvoltării și perfecționării lor, făcută în Programul P.C.R., permite cuprinderea sub toate aspectele sale a complexității

intregului mecanism social de producție. Programul P.C.R., prin toate conexiunile sale interne prezintă perspectiva multilaterală a diferitelor forme în care se manifestă relațiile de producție socialiste, a factorilor care le generează și care le supun unui proces continuu de a-

daptare, de perfecționare. Potrivit criteriilor științifice ale Programului, avem posibilitatea cercetării sistematice și dezvoltării în profunzime a conținutului și a direcțiilor perfecționării întregului ansamblu de relații economice și sociale. Totodată, o clasificare riguroasă științifică și

sistematică a relațiilor de producție este de natură să conducă la o mai judicioasă structurare a economiei politice a socialismului, precum și la îmbunătățirea predării și la însușirea ei în condiții mai bune de către cei care studiază această disciplină.

1. Diviziunea muncii și relațiile de producție

DE LA ÎNCEPUT se impune a arăta că în condițiile socialismului deși nu au loc schimbări rapide, esențiale în conținutul și formele de proprietate asupra mijloacelor de producție, totuși relațiile de producție sînt supuse unei continue dezvoltări și perfecționări, unor profunde și permanente transformări. De aici rezultă că în cadrul aceluiași forme de proprietate relațiile de producție au un caracter dinamic. Cauza fundamentală a acestui caracter constă în dezvoltarea continuă a forțelor de producție, mai precis în schimbările care au loc în structura proprietății, în diviziunea muncii.

În procesul dezvoltării forțelor de producție avem de-a face cu o evoluție contradictorie a diviziunii muncii. Pe de o parte se adîncește diviziunea muncii sociale din punct de vedere tehnologic, al specializării organizării producției, în timp ce diviziunea socială a muncii are o tendință de restrîngere care va accentua tot mai mult pe măsura apropierii de comunism.

Dacă admitem că în orice orînduire există o diviziune a muncii sociale, care înseamnă în principal împărțirea muncii pe diferite ramuri, unități și subunități, potrivit caracterului specific al activității și al tehnologiilor pe care le utilizează fiecare, fără îndoială că ea continuă să fie prezentă și chiar să se dezoalze în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Dovada dezvoltării diviziunii muncii sociale o constituie specializarea ramurilor, subramurilor și unităților de producție care creează condiții favorabile mecanizării și automatizării. În general progresului tehnic și creșterii pe această bază a eficienței muncii sociale.

Cîm privește diviziunea socială a muncii, dacă ea „presupune dispersarea mijloacelor de producție în mînile unui mare număr de producători de mărfuri, independenți unul de altul”, dacă ea „pune unul în fața altuia producători de mărfuri independenți, care nu recunosc altă autoritate decît aceea a concurenței”, și dacă ea duce la scindarea societății în clase, atunci sîntem îndreptățiți să afirmăm că o asemenea diviziune socială a muncii dispire în urma desființării proprietății private, în procesul făuririi noii orînduri sociale.

Pe baza proprietății obștești asupra mijloacelor de producție, a pregătirii multilaterale a indivizilor, a participării tuturor oamenilor muncii la conducerea vieții economice și sociale, dispar evident deosebirile de clasă și se șterg treptat deosebirile esențiale dintre diferitele categorii și grupuri sociale. În condițiile în care toți oamenii muncii au o poziție egală față de mijloacele de producție, ale lichidării treptate a deosebirilor esențiale dintre industrie și agricultură, dintre sat și oraș, dintre munca fizică și munca intelectuală, ale apropierii modului de muncă și de viață, ale înfăptuirii egalității sociale în domeniul repartiției și ale unei mobilități crescînde a forței de muncă, evident că nu mai poate fi vorba de o diviziune socială a muncii, în înțelesul ei de mai înainte, ci de un proces continuu de omogenizare a societății.

Așa cum se arată în Programul partidului nostru „În procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate se va accentua apropierea dintre actualele clase și categorii sociale, va avea loc perfecționarea relațiilor de producție în raport cu schimbările în diviziunea socialistă a muncii, vor dispire treptat deosebirile în condițiile de muncă și în modul de muncă și

viață. „Aceste transformări, ce se vor accentua pe măsura edificării făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, vor genera o tot mai mare apropiere între muncitorime și țărănime, între toate categoriile sociale, vor determina întărirea unității și coeziunii întregului popor, omogenizarea crescîndă a societății noastre”. Desigur, că buna desfășurare a vieții economico-sociale va presupune existența în continuare a diviziunii muncii sociale, repartizarea științifică, conștientă a muncii pe diferite ramuri și sfere de activitate potrivit capacităților și aptitudinilor fiecărui individ pe baza unui plan unic, dinainte stabilit.

În condițiile proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție diviziunea muncii sociale are loc în mod conștient în interesul tuturor membrilor societății. Ea reflectă gradul de separare și de unire în același timp a producătorilor, o îmbinare armonioasă a autonomiei funcționale a unităților economice cu conducerea dintr-un centru unic a întregii economii în funcție de nivelul dezvoltării elementelor materiale ale forțelor de producție și de natura proprietății asupra mijloacelor de producție.

Dezvoltarea contradictorie a diviziunii muncii exercită o puternică influență asupra evoluției în perspectivă a relațiilor de producție socialiste. Diviziunea muncii sociale va continua să se dezvolte constituind condiția de bază a progresului științei și tehnicii, a progresului general al societății. Va dispărea însă actuala diviziune socială a muncii care separă prin deosebiri esențiale diferitele categorii de oameni ai muncii, care subordonează individul unei anumite meserii sau domenii înguste de activitate. Considerăm că și autonomia funcțională a producătorilor va cunoaște o intensificare, dar în condițiile creșterii rolului reglementării pe plan central a producției și repartiției bunurilor materiale. Crearea centralelor industriale ca mari unități economico-organizatorice, cu atribuții noi în fundamentarea, elaborarea și realizarea planului, în cercetare, proiectare, investiții, aprovizionare-desfacere și export, constituirea asociațiilor inter-cooperatiste, dezvoltarea cooperării și asocierii unităților socialiste de stat cu cooperativele agricole de producție, elaborarea planului în profil teritorial — toate acestea sînt numai cîteva din măsurile luate în ultimii ani care conduc la creșterea gradului de autonomie a unităților economice și teritoriale. La dezvoltarea continuă a democratismului economic socialist.

Creșterea autonomiei producătorilor presupune încadrarea acestora în efortul general al societății, în realizarea obiectivelor și sarcinilor majore stabilite pe plan central pe baza unei viziuni de ansamblu asupra nevoilor și resurselor existente în fiecare moment dat.

Consider că cercetarea multiplelor aspecte pe care le îmbracă sistemul relațiilor de producție socialiste în procesul dezvoltării multilaterale a societății noastre nu este posibilă fără luarea în considerație a transformărilor care au loc în diviziunea muncii pe fondul proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție. Fără îndoială că natura proprietății asupra mijloacelor de producție este cea care dă conținutul principal și esența raporturilor de producție. Proprietatea sclavagistă, feudală, capitalistă sînt tot atîtea forme ale relațiilor de producție al căror conținut principal îl constituie exploatarea și aspirarea celor ce muncesc de către posesorii mijloacelor de producție. Socialismul a înlăturat vechea proprietate privată și a creat în locul ei proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție în cele două forme ale sale, care a înlăturat pentru

- Cel mai înalt ritm al producției industriale din ultimul deceniu
- Economia națională în plin proces de modernizare
- Prețuri stabile, circulație monetară sănătoasă
- Au fost date în funcțiune integral sau parțial 612 capacități de producție industriale și agrozootehnice principale
- Prin reducerea cheltuielilor de producție s-a obținut o economie de 4,6 miliarde lei
- Veniturile reale pe un locuitor au crescut cu 5,7%

ficientă a potențialului de care dispune această ramură. Eforturile au vizat, în principal, dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, realizarea prevederilor programelor naționale de irigații și îmbunătățiri funciare. În 1974 agricultura folosea circa 118 mii tractoare, 920 mii tone îngrășăminte chimice (substanță activă), iar suprafața irigată reprezenta aproximativ 1,4 milioane hectare, bază tehnică deosebit de importantă pentru realizarea unei producții agricole ridicate. Este de subliniat faptul că, deși în anul care a trecut condițiile climatice nu au fost favorabile, producția de cereale și de alte produse agricole asigură satisfacerea nevoilor de consum ale populației și cerințele de materii prime ale industriei și ale altor ramuri ale economiei.

Dezvoltarea în ritm înalt este caracteristică și pentru alte ramuri sau activități economice. Astfel, potențialul economiei naționale a sporit considerabil, prin creșterea cu 28,7% a valorii fondurilor fixe puse în funcțiune; repartizarea forțelor de producție pe teritoriu a cunoscut o nouă îmbunătățire, ca urmare a sporirii în ritm mai înalt a producției industriale din județele mai puțin dezvoltate (Olt — 44,5%, Sălaj — 36,3%, Teleorman — 35,4%, Iași — 30,2%); creșterea cu 38,1% a volumului total al comerțului exterior s-a realizat în condițiile îmbunătățirii structurii exportului; valoarea producției pe unitatea de materie primă supusă prelucrării a sporit cu 12% la metal, cu 7% la masa lemnoasă și cu 8% la fire pentru țesături de bumbac și tip bumbac.

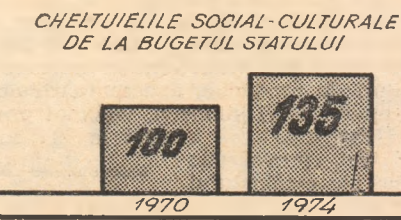
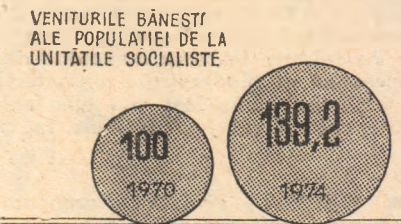
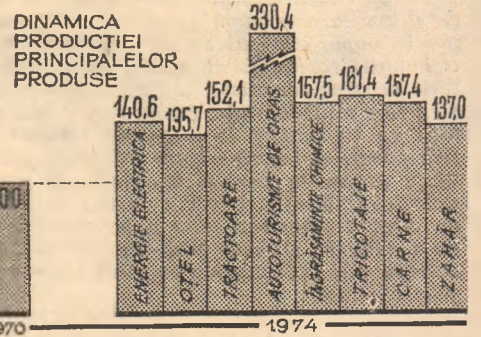
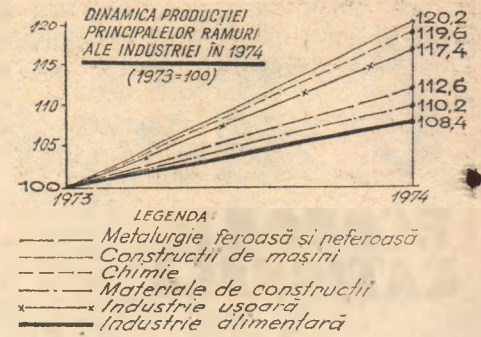
Progresele economiei, sporirea avuției naționale prin munca fiecăruia dintre noi, au constituit chezașia ridicării bunăstării populației, a satisfacerii într-un grad din ce în ce mai înalt a necesităților materiale și spirituale ale oamenilor. În cursul anului trecut am fost martorii unor măsuri care reliefează cu pregnanță preocuparea partidului pentru prosperitatea întregului popor, faptul că în centrul preocupărilor sale se află omul cu nevoile sale. Astfel, a început să se aplice cea de-a doua etapă a majorării generale a retribuiției tuturor

categoriilor de oameni ai muncii de la orașe și sate, pe seama căreia personalul din întreprinderi și instituții a obținut în anul trecut venituri suplimentare de 3,6 miliarde lei. Ca urmare a acestei majorări retribuția tarifară minimă a crescut de la 1 000 la 1 140 lei pentru muncitorii necalificați și de la 1 040 la 1 346 lei pentru cei calificați. Veniturile lunare garantate ce se acordă membrilor cooperativei agricole de producție au crescut, la rîndul lor, cu procente de pînă la 25% (în funcție de sectoarele de activitate). În același timp a crescut consumul populației, s-au creat condiții superioare de instruire și ocrotire a sănătății, s-au îmbunătățit condițiile de locuit (numărul total al apartamentelor construite a fost de 107,5 mii).

TOATE ACESTE SUCCESE pe drumul dezvoltării accelerate a patriei, al creșterii bunăstării, maselor, al atingerii unei înalte eficiențe economice demonstrează caracterul științific al politicii partidului, realismul planurilor noastre, însemnatele posibilități și resurse de care dispune economia socialistă, uriașa capacitate de creație a oamenilor muncii, hotărîrea lor de a urma și realiza cu perseverență politica partidului.

Este aceeași hotărîre cu care au purces și la înfăptuirea obiectivelor planului pe acest an, la eliminarea deficiențelor și dificultăților care s-au manifestat în 1974, la recuperarea integrală, cît mai repede cu putință, a tuturor restanțelor care s-au produs, la acoperirea completă a cerințelor diverselor compartimente de activitate. Este înțelegerea faptului că în condițiile interdependenței dintre componentele sistemului nostru economic funcționarea normală a mecanismului complex și unitar al economiei naționale necesită realizarea de către toate verigile sale a tuturor obiectivelor, în mod ritmic, la termenele prevăzute în plan. Aceasta constituie o cerință primordială pentru asigurarea proporțiilor, ritmurilor și echilibrului în economie.

Pornind de la interesele vitale ale patriei, de la necesitatea dezvoltării acele-

rate a societății românești, partidul a pus în fața tuturor oamenilor muncii sarcina de a-și consacra toată puterea lor de muncă și de creație îndeplinirii obiectivelor planului pe 1975, an de vîrf al actualului cincinal, pe care îl încheiem atît de rodnic, an care prefigurează, în același timp, pe calea deschisă de Congresul al XI-lea al partidului, mărețele perspective ale ridicării patriei, într-o perioadă istorică scurtă, la nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, ale făuririi societății multilateral dezvoltate. Avem certitudinea că întreaga națiune se va da rui cu pasiune realizării acestei sarcini, de onoare.

Stere GIOGA

● Rezultate care exprimă marile posibilități existente în toate unitățile pentru o mai eficientă gospodărire a resurselor energetice. ● Ce se întâmplă cu întocmirea și realizarea prevederilor din bilanțurile energetice. ● Acțiuni ferme pentru valorificarea largă a energiei secundare. ● Sînt utilizate eficient capacitățile unităților de termoficare ?

BILANȚURILE ENERGETICE ȘI ECONOMIA DE ENERGIE

Bilanțul pozitiv... putea fi și mai bogat

CA URMARE a măsurilor luate de conducerea de partid și de stat și, pe această bază, a acțiunilor întreprinse de către organele și organizațiile de partid, de către ministere, consiliile populare, centralele industriale și întreprinderi, în cursul anului 1974 s-au realizat importante economii de energie, atât la consumurile industriale, cit și în celelalte sectoare ale vieții economice și sociale. Consumul de energie electrică a fost anul trecut mai redus cu 4 miliarde kilowați ore, iar cel de combustibil cu 1,5 milioane tone față de prevederile inițiale.

S-au aplicat în practică o mare parte din prevederile Decretului privind economia de combustibil și energie, îndeosebi cele referitoare la valorificarea resurselor energetice secundare, modernizarea sau înlocuirea arzătoarelor și instalațiilor de ardere cu randamente scăzute, întocmirea bilanțurilor energetice ale mașinilor, utilajelor și instalațiilor complexe, consumatoarele de energie. Concret, au fost identificate resurse energetice secundare echivalente cu peste 750 000 tone combustibil convențional. Pe baza activității de cercetare desfășurată de institutule de specialitate din cadrul unor ministere (Industria Construcțiilor de Mașini Grele, Industria Metalurgică și Minelor, Petrolului și Geologiei), precum și a analizelor efectuate de centralele industriale și de întreprinderi, s-a intensificat acțiunea de modernizare sau înlocuire a arzătoarelor și instalațiilor de ardere cu randamente scăzute; numărul arzătoarelor necorespunzătoare a scăzut în 1974 la mai puțin de jumătate față de anul precedent.

Măsurile întreprinse au condus la economii importante în unele sectoare: la producția de oțel în cuptoare Martin s-au realizat economii de peste 31 000 tone combustibili convenționali, la producția de energie electrică în turbine cu abur din centralele Ministerului Energiei Electrice economii reprezintă peste 34 000 tone, iar la producția de fire și țesături din bumbac, circa 92 000 tone combustibili convenționali.

Cu toate că, în general, rezultatele obținute reflectă sporirea preocupărilor pentru o mai bună gospodărire a surselor de energie, din controalele efectuate la unele întreprinderi și centrale industriale a rezultat că există încă numeroase și importante posibilități de reducere, în continua-

DEZVOLTAREA economică și socială a oricărei țări este nemijlocit legată de consumul de energie; odată cu creșterea volumului activității economice și, îndeosebi, industriale, se mărește și consumul de energie primară și de energie electrică. De aceea, asigurarea energiei necesare în prezent și în viitor constituie o preocupare primordială pe plan mondial, cu atât mai mult cu cât resursele clasice de energie (petrolul, gazele naturale, cărbunele) sînt limitate, iar înlocuirea lor cu alte surse de energie la nivelul și în structura consumului actual, nu este încă soluționată.

Criza energetică mondială a arut și continuă să aibă efecte traumatizante asupra economiei unor țări dezvoltate industrial, mari consumatoare de combustibil și energie. Ea a condus la fenomene de stagnare economică, de inflație, la dezechilibrul balanțelor de plăți, creșterea șomajului etc. În toate aceste țări s-au luat și se iau în continuare măsuri severe pentru reducerea consumului de energie, înlocuirea hidrocarburilor cu cărbune, la unele categorii de consumuri, intensificarea cercetărilor pentru descoperirea de noi surse de energie etc.

Și în țara noastră, datorită dezvoltării puternice a economiei, se consumă mari cantități de combustibil și energie. Aplicind însă o politică fermă de dezvoltare a bazei proprii de materii prime energetice, statul nostru a făcut și face mari eforturi financiare pentru punerea în valoare a noi exploantări carbonifere și construirea, pe această bază, de termocentrale, pentru valorificarea potențialului hidroenergetic etc. Așa se explică faptul că producția de cărbune, sporește de la 3,2 mil. tone în anul 1950 la aproape 27 mil. tone în 1975, producția de energie electrică — de peste 27 ori, iar cea realizată în hidrocentrale de aproape 60 de ori în același interval de timp.

Concomitent cu măsurile privind dezvoltarea bazei energetice au fost întreprinse acțiuni pentru gospodărirea cu chibzuință a energiei de toate formele, reducerea consumului și eliminarea risipei. Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1973 și Decretul Consiliului de Stat nr. 620/1973 cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice și de folosire judicioasă a combustibililor și energiei, au stabilit un complex de măsuri în scopul identificării și valorificării de noi resurse energetice, utilizării cu un randament ridicat a combustibililor, energiei electrice și termice, gospodăririi și folosirii raționale, cu eficiență sporită a acestora, eliminării risipei, a pierderilor de energie sub orice formă.

re, a consumurilor de combustibili și energie, că unele unități economice nu au luat măsuri eficiente pentru îndeplinirea sarcinilor ce le reveneau în acest domeniu, fapt ce a condus la importante depășiri ale normelor de consum. La întreprinderea de aluminiu Slatina, de pildă, datorită nerespectării procesului tehnologic și, uneori, datorită și calității necorespunzătoare a materiei prime s-au consumat suplimentar în 1974, față de normele de consum, peste 238 milioane kWh energie electrică. De asemenea, la Combinatul siderurgic Galați s-au folosit în plus circa 74 000 tone c.c. ca urmare a faptului că nu s-au pus în funcțiune preîncălzitoare de aer de la cupoarele adinci, iar normele de consum de energie la unele produse au fost serios depășite. Și la Combinatul de fibre artificiale Brăila, consumul de combustibil pentru producția de celofibră a fost mai mare anul trecut cu circa 19 000 tone c.c.

Asemenea exemple pot fi date și din alte întreprinderi, ele demonstrind că atât comitetele cit și consiliile oamenilor muncii din întreprinderile și centralele industriale respective nu au acționat eficient pentru reducerea consumurilor de energie, nu au luat toate măsurile pentru curmarea risipei.

O DIMENSIUNE MICĂ... IMPRESIONANTĂ

Reducerea în 1975 cu 10% a consumurilor de energie electrică în unele ramuri mari consumatoare ar conduce la însemnate economii:

- industria metalurgică 73 mil. kWh
- industria chimică 110 " "
- construcții de mașini 35 " "
- economia forestieră și materialelor de constr. 45 " "
- industria energiei electrice 85 " "

Procedeu eficient de identificare a rezervelor

TEORIA ȘI PRACTICA activității energetice au demonstrat că principalul mijloc de stabilire a modului în care energia se consumă eficient în procesul tehnologic, în

Tabelul nr.1

Disponibilități de energie termică

	Termocentrala București-Sud				Termocentrala București-Vest			
	1974	1975	1974	1975	1974	1975	1974	1975
1. Debit caloric orar disponibil neutilizat (gigacalorii/oră)	493	617	680	742				
2. Economii de combustibil care s-ar fi realizat prin racordarea unor noi consumatori în afara celor prevăzuți în plan (tone c.c./an)	32.000	18.500	46.400	22.000				
3. Valoarea investițiilor necesare pentru racordarea noilor consumatori (mil. lei)	44	5,1	53	12,5				
4. Durata de recuperare a investiției din valoarea economiilor de combustibil realizate (ani)	3,5	1,5	3	2				

DIN CRONICA ÎNTECERII

PRODUSE PESTE PLAN

● **Combinatul siderurgic din Hunedoara** a înscris în cronică întrecerii socialiste în prima lună a anului peste 15 000 tone de fontă, oțel și laminate peste prevederile de plan. Formațiile de lucru de la cuptoarele Martin și electrice, de pildă, au elaborat în medie zilnic cite 135 tone de oțel peste prevederi, iar laminatorii au livrat suplimentar unităților beneficiare din țară o cantitate de laminate finite echivalentă cu materia primă necesară pentru fabricarea a peste 1 300 de tractoare.

● **Întreprinderea „Electromotor” din Timișoara**, care în 1975 va atinge o producție de peste 2 ori mai mare decât cea obținută la începutul cincinalului, a realizat în prima lună cu aproape 18 la sută mai multe produse decât în aceeași perioadă a anului trecut. Această creștere este rezultatul intrării în funcțiune a unor noi și moderne capacități industriale, ca și a sporirii productivității muncii, prin extinderea automatizării proceselor tehnologice.

● **Muncitorii, inginerii și tehnicienii Întreprinderii de poduri metalice și prefabricate din beton de la Pitești**, care, până la această dată, au un avans în actualul cincinal de 150 zile la producția globală și 151 zile la producția marfă, au realizat, peste sarcinile de plan aferente lunii ianuarie, o producție suplimentară evaluată la peste 900 000 lei, concretizată în 3 000 traverse placate din beton și electro-mecanisme în valoare de 500 000 lei.

CALITATE

● La Săvinești, la numai 7 luni de la intrarea în funcțiune a instalației de fire covor prin utilizarea unei soluții uleioase la tratarea fibrelor, calitatea firelor covor a crescut simțitor, iar productivitatea fiecărei mașini de etirat și texturat s-a triplat. Specialiștii **Combinatului de fire și fibre sintetice de la Săvinești** și-au propus pentru etapa următoare să aducă noi modificări instalației amintite, ceea ce va permite să diversifice, în continuare, gama sortimentală a firelor covor, datorită căroro diferența dintre lina naturală și cea sintetică va dispărea în mod treptat.

INTRĂRI ÎN FUNCȚIUNE

● A intrat în funcțiune un nou și important obiectiv al industriei constructoare de mașini: **Întreprinderea „Tehnoutilaj” din Odorheiu Secuiesc**. Acesta este cel de-al 18-lea obiectiv predat beneficiarilor din industrie, de la începutul anului, de către formațiile de constructori și montori ale acestui minister.

● Noua instalație de fabricație a camerelor de aer-auto, intrată în circuitul productiv cu 6 luni mai devreme, în cadrul Întreprinderii „Victoria”-Florești, a atins înainte de termen parametrii proiectați: 100 000 bucăți, livrând în avans beneficiarilor producția de camere prevăzută în planul pe trimestrul în curs.

sensul că se transformă în energie utilă dorită sau se pierde, este **bilanțul energetic**. El dă posibilitatea identificării posibilităților și folosirii raționale a energiei și combustibililor de toate formele și eliminării pierderilor și risipei. Pe baza bilanțurilor energetice se pot stabili măsurile tehnice și organizatorice pentru creșterea randamentelor de folosire a energiei la utilaje și agregate complexe prin determinarea influenței fiecărui factor tehnic și energetic asupra consumului de energie. Ele permit, în același timp, compararea parametrilor cu care funcționează instalația respectivă față de parametrii proiectați sau cei determinați la un moment dat.

Ținând seama de importanța elaborării bilanțurilor energetice, Decretul 620/1973 a prevăzut ca, în cursul anului 1974, să fie întocmite bilanțuri energetice pentru toate utilajele și instalațiile consumatoare de energie și combustibil. Majoritatea centrelor industriale și întreprinderilor au acționat energetic pentru organizarea activității de întocmire a bilanțurilor energetice prin folosirea cadrelor proprii de specialitate, cit și a unor cadre de la institutele de cercetări și proiectări, precum și din învățământ. Așa stau lucrurile, spre exemplu, la Combinatul de îngrășăminte chimice Turnu Măgurele, Combinatul siderurgic Galați, Combinatul de prelucrarea lemnului Focșani, Întreprinderea de utilaj greu „Progresul” Brăila, Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București, Întreprinderea „Postăvăria Română” și altele. Mai mult, Centrala gazului metan Mediaș a organizat 4 laboratoare mobile care au întocmit peste 400 bilanțuri energetice la diferite întreprinderi.

Pe baza măsurilor stabilite și a lucrărilor executate sau în curs de execuție, în urma întocmirii bilanțurilor energetice, unele întreprinderi realizează anual economii importante de energie (Combinatul de celuloză și hirtie Brăila — 6000 t.c.c. și 1,5 mil. kWh, Întreprinderea de materiale de construcții Turda — 7000 t.c.c., Întreprinderea mecanică de material rulant Pașcani — 3600 t.c.c., Uzina chimică Turda — 2 300 t.c.c. etc.).

Cu toate rezultatele bune obținute trebuie arătat că, în 1974, s-au întocmit bilanțuri energetice numai pentru circa 80% din instalațiile prevăzute, ca urmare, în primul rind, a începerii cu întârziere a acțiunii (în semestrul I din 1974 s-au întocmit numai circa 16% din numărul anual de bilanțuri).

Sint și întreprinderi care nu au întocmit nici un bilanț energetic ca, de exemplu, Întreprinderea mecanică Ceahlăul din Piatra Neamț (trebuia să întocmească 4 bilanțuri), Întreprinderea de postav „Proletarul” Bacău (9 bilanțuri), precum și unele întreprinderi din industria alimentară. De asemenea, o serie de unități economice, deși au elaborat bilanțurile energetice, nu au stabilit măsurile și lucrările ce rezultă în urma efectuării măsurilor pentru creșterea eficienței economice în funcționarea instalațiilor.

Permanentă și nu campanie

ÎNTOCMIREA bilanțurilor energetice și realizarea măsurilor și lucrărilor ce se impun pe baza măsurătorilor nu este o activitate de campanie, ci o necesitate permanentă. Ele trebuie întocmite periodic, a-

nual sau o dată la 2—3 ani, în funcție de modificările care se aduc instalațiilor și periodicitatea lucrărilor de reparații mari, care pot influența consumurile de combustibil și de energie, randamentul energetic al agregatelor etc. De aceea, apare necesitatea ca, în fiecare centrală industrială, activitatea de măsurători de bilanț energetic să fie organizată cu un caracter permanent, cu echipa de măsurători de specialitate, dotată cu aparatura de măsură necesară. Asemenea activități trebuie să devină o componentă permanentă a preocupărilor pentru diminuarea consumurilor de energie în toate unitățile economice.

La întreprinderile la care volumul de lucrări justifică organizarea unor grupe proprii de măsurători, este necesar ca acestea să fie înființate, urmînd ca laboratoarele mobile ale centralei industriale să elaboreze bilanțuri energetice numai la unitățile la care volumul măsurătorilor nu justifică organizarea de grupe proprii. De asemenea, este indicată permanentizarea legăturii dintre unitățile de producție și institutele de cercetare și de proiectare, precum și cu cadrele de specialitate din institutele de învățământ superior pentru efectuarea în comun a unor măsurători la instalații complexe.

Pentru întocmirea bilanțurilor energetice, elaborarea de studii privind modernizarea instalațiilor din punct de vedere energetic și acordarea de asistență tehnică de specialitate, ar fi utilă și studierea posibilității organizării pe zone de consum a unor organisme de specialitate (centre, secții sau laboratoare), care să fie în subordinea centrelor industriale sau a institutelor de cercetare și proiectare. Ar fi de analizat și varianta ca asemenea unități specializate să fie constituite în cadrul Inspecției pentru controlul gospodăririi combustibililor și energiei. În Republica Populară Polonă, de exemplu, sint organizate în cadrul Inspecției energetice asemenea unități care efectuează, pe bază de contract cu unitățile economice, măsurători de randamente, bilanțuri energetice, studii pentru modernizarea instalațiilor etc.

Valențe principale...

ale resurselor energetice secundare

RESURSELE energetice secundare prezintă un important izvor de energie, care trebuie luat în permanentă în considerare pentru o valorificare cât mai deplină. Ele sint constituite, în principal, din energia gazelor de ardere rezultate în diferite procese tehnologice (gazele de la furnale, de la cocserii, rafinării, diverse cuptoare, de la turbinele de gaze etc.), din condensatul rezultat din aburul utilizat în procesele tehnologice (îndeosebi în chimie, în industria hirtiei și celulozei, în prelucrarea lemnului etc.) care, datorită impurificării, nu mai poate fi refolosit în cazanele de abur și se pierde odată cu însemnate cantități de căldură etc.

În țara noastră există de mai mulți ani preocupări de seamă și rezultate bune în recuperarea și valorificarea resurselor energetice secundare. Ca urmare a măsurilor stabilite prin Decretul 620/1973, în cursul anului 1974 s-au intensificat preocupările pentru utilizarea energiei secundare.

DIN CRONICA INTRACERII

ECONOMII

● După calculele specialiștilor, numărul de coals la întreaga producție a ramurii siderurgice se poate obține la nivelul acestui an, o cantitate suplimentară de fontă de 68 000 tone, for prin diminuarea consumului de oțel lingou cu 1 la sută la producția de laminare finite pline, o cantitate suplimentară de 72 000 tone produse siderurgice.

● Studiile întreprinse relevă existența în siderurgia a unor resurse secundare, economice recuperabile, pentru care au fost începute lucrări de proiectare. În acest context se înscrie și măsură de dotare a halelor industriale cu instalații de vacuumare și turnare continuă a oțelurilor, precum și utilizarea celor mai noi realizări ale științei și tehnicii, cum ar fi tratamentul sub vid, retopirea sub zgură, tratamentul termic al laminatelor, care vor duce în final la creșterea valorificării metalului.

● În fabricile de pielărie și încălțăminte a fost inițiată o vastă campanie de economisire a materialelor prime și materialelor. Măsurile luate la întreprinderi, se confectionează batoale o întreprinderi, în special spalturi realizate în tăbăcăriile minerale și piele. Pe această cale se economisesc 70 000 metri pătrați pielea anual, cantitate din care se pot produce 350 000 perechi de încălțăminte.

● Preocupări similare se întregesc și la întreprinderile bucureștene „Flacăra Rosie”, unde au fost realizate economii de mai bine de 400 000 lei. Extinderea metodei de spațiere dublă a pielilor grele, introducerea în fabricarea și branșurii coratelor din caștuc în locurile celor din PVC, precum și înlocuirea locurilor din piei bovine cu cele marțote din mase plastice vor contribui la realizarea, în acest an, a unui volum de economii estimat la 5 milioane lei.

EXPORT

● Întreprinderea „Victoria”-Florin, unitate care a marcat un avans de o-proapă un semestru în îndeplinirea cîmpului, a livrat în prima lună a anului beneficiarilor interni și externi un plus de anvelope suficiente pentru echipele de autocamioane. Succesul cantitativ este corelat cu cel calitativ, produsele întreprinderii prezintă horene cunoscute o largă diversificare sortimentală, precum și un plus de rezistență la ruloaj.

● Din estimările făcute la întreprinderea forestieră de exploatare și transport din Miercurea-Ciuc, una din planurile de livrări externe urmează a fi depășit pînă la sfîrșitul anului cu circa 138 milioane lei valută.

Capacitățile de producție din centralele de termoficare — mai din plin folosite

CENTRALILE electrice de termoficare, datorită producției combinate simultane de energie electrică și de energie termică, realizează consumuri specifice de combustibil sensibil mai reduse comparativ cu producerea separată a energiei termice în cazane montate în centralele termice la consumatori și a energiei electrice în centralele de condensare. Diferența de consum specific de combustibil poate ajunge pînă la circa 30%, ceea ce, raportat la producția anuală de energie din zonele respective, reprezintă însemnate economii de combustibil.

Formind de la acest considerent principial, asociat și cu alte avantaje ale termoficării, în țara noastră s-au construit centrale de termoficare pe aproape toate platourile industriale mari, precum și în zonele în care consumul urban este ridicat și concentrat. De asemenea, Decretul nr. 620/1973 a prevăzut pentru Ministerul Energiei Electrice, ministerul mare, consiliul de energie termică și comitetul executiv al consiliilor populare județene și al municipiului București, sarcina elaborării unui program de extindere a termoficării industriale și urbane. Pentru unele centre de consum acest program a fost înlocuit, iar pentru altele sînt în curs de elaborare studiile tehnico-economice respective.

Dar această măsură, deosebit de eficientă din punct de vedere al economiei de combustibil, nu își găsește întotdeauna aplicația în practică la timp. Capacitatea de producție a unor centrale de termoficare construite și puse în funcțiune nu este folosită din plin pentru alimentarea cu energie termică a consumatorilor din zonă, unitățile fiind alimentate în principal centrale termice dotate cu cazane cu răn-dament scăzut, funcționînd cu păcură sau gaze. Centrala electrică de termoficare 1974 capacitate pentru o producție de energie termică de aproape 500 gigacalorii/oră, dar această capacitate nu a fost utilizată integral. Și în 1975, deși este prevăzută executia unor lucrări pentru racordarea de noi consumatori, consumul nu va acoperi integral capacitatea de producție.

O situație asemănătoare este și la Termocentrale București-Vest. În 1974 această centrală nu avea în funcțiune nici un grup de termoficare, dispune totuși de posibilitatea de a livra energie termică din cazanale de apă fierbinte care au un randament cu

Resursele energice secundare inventarizate însumează circa 8,4 milioane tone combustibil convențional pe an. Din acestea se valorifica în prezent circa 67%.

Unele întreprinderi, prin activarea în circuit economic a resurselor energice secundare, au realizat economii importante. Combinatul de lire sintetice Savi-nești, de pildă, prin punerea în funcțiune a instalațiilor de recuperare a gazelor reziduale de acetilena, valorifica o cantitate de energie echivalentă cu aproape 12 000 t.c./an. De asemenea, prin dararea în exploatare a instalației de recuperare a condensatorului de la aburul utilizat în procesul tehnologic la Fabrica de cauciu a Combinatului Petrochimic Borzești se realizează economii de peste 20 000 t.c.c. an.

Sînt însă și întreprinderi la care continuă să se pierdă cantități de energie, Bunaoară, la turbocompresoarele de la stațiile de gaze de la Fîceni și Bărdărești, care au fost puse în funcțiune cu multă ani în urmă, nu este nici în prezent valorificată căldura gazelor de ardere, care au o temperatură de 400°C. Recuperarea acestor energii ar conduce la economii de hidrocărburi echivalente cu peste 18 000 t.c.c./an. La Rafinaria Darmanești nu se recuperează căldura din apa de răcire a produselor de la cracarea termică, ceea ce conduce la pierderi de circa 12 000 tone combustibil convențional anual.

Pentru valorificarea cit mai deplină a resurselor energice secundare, este necesar ca întreprinderile, centralele industriale și ministerale beneficiare, instituțiile de cercetare și proiectare, unitățile care furnizează utilități și cele care execută instalările și montajul să rezolve cu cât mai multe probleme multiple care apar și să realizeze la timp sarcinile ce le revin. Se cere urgentă elaborarea studiilor tehnico-economice prin care să se stabilească oportunitatea și soluțiile tehnice pentru recuperarea energiei. Se impune, totodată, realizarea într-un ritm mai rapid a lucrărilor care, pe baza studiilor, au rezultat ca eficiente.

De remarcat faptul că, deși pentru unele lucrări există studii tehnico-economice întocmite, acestea nu au fost cuprinse de către ministere în planul pe 1975. Prin efectuarea acestor lucrări, s-ar realiza o economie anuală de circa 250 000 tone c.c. Asemenea lucrări se localizează, în principal, la unitățile din metalurgie, chimie, industria lemnului, celulozei și hîrtiei.

circa 20%, mai mare decât randamentele cazanelor montate la consumatori. În luna ianuarie a.c. la această termocentrală a intrat în probe de exploatare primul grup de 120 MW de termoficare. Cu toate acestea, pînă în prezent nu au fost racordată consumatorii termici care să asigure încărcarea centralei cît mai aproape de capacitatea de producție, astfel încît aceasta să poată funcționa cu eficiența economică proiectată. În tabelul nr. 1 este prezentată sintetic situația disponibilității de energie termică la centralele de termoficare București-Sud și București-Vest.

În 1975 sînt prevăzute în plan și se vor executa o parte din lucrări pentru racordarea de noi consumatori rămînînd însă, în continuare, capacități disponibile pentru livrarea de energie termică, ceea ce necesită executarea și în următorii ani a lucrărilor în rețele de termoficare.

Centrala electrică de termoficare de la Combinatul de prelucrarea lemnului din Drobeta-Turnu Severin, care funcționează cu lignit și adaus de păcură, are în prezent capacitatea să furnizeze energia termică necesară încălzirii a circa 1 500 apartamente, în plus față de consumatorii actuali. Deși problema alimentării cu energie termică a unor consumatori din municipiul respectiv se discută de mai mulți ani, iar din studiile elaborate în 1974 de Institutul de studii și proiectări energetice, cu privire la posibilitățile de alimentare a noilor consumatori, rezultă ca avantajoasă extinderea acestei centrale în comparație cu variația amplasării mai multor centrale termice de cvartal, nu este definitivată și aprobată soluția pentru dezvoltarea rețelei de termoficare, astfel încît aceasta să poată alimenta într-o primă etapă 1 500 apartamente, iar în etapa următoare să fie extinsă termocentrala cu capacitatea necesară noilor consumatori.

De menționat și faptul că prețul de cost

al energiei electrice produse pe lignit este mai mare decît prețul de cost al aceleiași energii produse în centrale funcționînd cu gaze sau păcură, în timp ce prețul de vînzare către consumatori este constant. Acesta este un factor suplimentar care determină furnizorul de energie termică — Combinatul de prelucrarea lemnului din Drobeta-Turnu Severin — să nu fie interesat în furnizarea unei cantități mari de energie termică la consumatorii urbani, deși din punct de vedere al economiei, pe ansamblu, această soluție este mai avantajoasă.

Problema prețului de cost și a prețului de vînzare a energiei termice livrată din această termocentrală ar trebui reexaminată de către organele de specialitate din Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, Comitetul de Stat pentru Prețuri și Consiliul popular al județului Mehedinți, pentru a stabili o soluție care să elimine dificultățile privind extinderea termoficării din această termocentrală.

RITMURILE și obiectivele dezvoltării economico-sociale în cincinalul 1976—1980 impun intensificarea preocupării întreprinderilor, centralelor și ministerelor, a tuturor oamenilor muncii pentru gospodărirea rațională a resurselor materiale. Prin introducerea în producție a utilajelor și tehnologiilor cu randamente termice și energetice ridicate se va asigura în perioada 1976—1980 reducerea consumurilor specifice medii cu cel puțin 20% la combustibil și circa 12% la energie electrică. Aceasta va conduce la realizarea unor niveluri maxime de producție și venit național, cu consumuri minime de combustibil și energie.

ing. Victor PARTENIE

Relațiile de producție socialiste

(Urmare din pag. 4)

obiective, principiile politicii economice, formele, metodele și instrumentele principale prin care se asigură aplicarea în viață a cerințelor obiective ale dezvoltării societății. Aprofundarea diferitelor aspecte ale activității economice concrete, a aplicării în practică a politicii economice are loc prin studierea disciplinelor economice pe ramură, care, pornind de la tezele elaborate de economia politică, cercetează și fundamentează teoretic și practic măsurile ce se impun pentru funcționarea eficientă a diferitelor sfere sau sectoare ale producției bunurilor materiale. Considerăm că disciplinele economice de ramură sau pe domenii de activitate economică au rolul de a studia formele concrete ale relațiilor de producție, modul specific de acțiune și utilizare a legilor economice în ramura sau domeniul respectiv. Acestor discipline li se cere să aibă un caracter predominant aplicativ, să studieze schimbările concrete ce au loc în relațiile economice, tehnice și organizatorice ca urmare a dezvoltării continue a forțelor de producție.

La actualul nivel de dezvoltare a științei și tehnicii, cercetarea fenomenelor economice și cu atît mai mult a ansamblului relațiilor de producție solicită în măsură tot mai mare constituirea de colective interdisciplinare, formate din cadre din cele mai diverse specialități care să răspundă cu exigență și operativitate, ca soluții concrete, novatoare la multitudinea de cerințe pe care dezvoltarea socialistă a țării noastre le ridică în cadrul larg al perspectivelor deschise de Programul făturii comunismului în România.

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Un procedeu eficient de economisire a lemnului

PENTRU întreținerea și menținerea în stare de exploatare a liniilor de cale ferată cu ecartament normal, precum și

pentru construcția de noi linii se consumă anual cantități însemnate de traverse din lemn. Materialul utilizat pentru confecționarea traverselor însuma, la nivelul anului 1960, aproape 300 mii m³ lemn. Trebuie menționat că la producția de traverse se folosește lemn de fag și stejar de foarte bună calitate, materie primă din care se poate obține cherestea superioară.

În scopul economisirii masei lemnoase și reducerii cheltuielilor cu întreținerea căii ferate s-a trecut, începînd din anul 1959, la producerea și folosirea traverselor din beton armat. Noul tip prezintă avantajul că are o durată de folosire de 2—3 ori mai mare decît traversele executate din lemn. Avînd în vedere acest considerent, producției de tra-

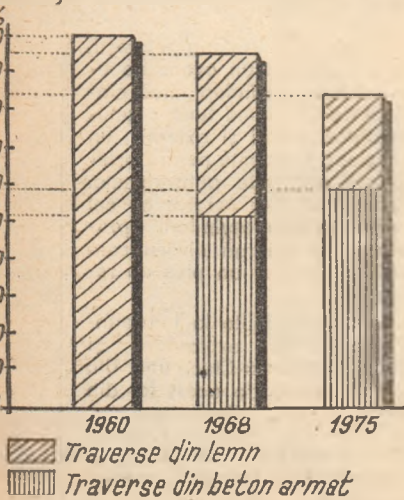
verse din beton armat i s-a imprimat treptat o dinamică susținută de creștere. În același timp, producția de traverse din lemn a fost continuu redusă. Ținînd seama de durabilitatea mărită a traverselor din beton, precum și de alte considerente, în prezent nivelul producției de traverse în general (din lemn și beton) a fost diminuat. La această situație a mai contribuit, pe lîngă sporirea ponderii traverselor din beton introduse în linie, mai buna impregnare a traverselor din lemn, recuperarea unor traverse de lemn din cele scoase din uz, întreținerea și exploatarea mai atentă a liniilor etc. Cantitatea economisită prin reducerea producției de traverse din lemn a fost folosită la producția de cherestea. La nivelul anului 1975, economia de lemn de la traverse va însuma echi-

valentul unei producții de cherestea de fag de peste 100 mii m³.

Ca urmare a acestei acțiuni s-a ajuns ca la reparațiile capitale de linie să se consume în perioada 1971—1974 în medie pe an 800 mii bucăți traverse din beton față de cca. 300 mii bucăți în perioada 1961—1965. În graficul alăturat este arătată evoluția ponderii traverselor din beton armat în totalul traverselor, precum și dinamica necesarului total de traverse.

Acționîndu-se în continuare în acest sens, utilizîndu-se traversele din lemn doar la locurile impuse de siguranța circulației (curbe cu rază mică, terasamente slabe etc.), se pot economisi alte importante cantități de lemn, ceea ce va contribui la sporirea producției de cherestea necesară realizării de articole din lemn cu valoare de întrebuințare superioară.

Dinamica consumului total de traverse c.f. normală - în structura

Opțiuni și măsuri concrete pentru realizarea sarcinilor ce revin agriculturii

CONSFĂTURIA activului de partid și stat din agricultură, din cercetarea științifică agricolă, din domeniul îmbunătățirilor funciare și din piscicultură a constituit un bun prilej pentru sondarea opiniei unor cadre cu munci de răspundere — din diferite domenii de activitate — în legătură cu participarea lor la Consfătuire, cu misiunea încredințată de cei pe care i-a reprezentat, cu principalele direcții în care urmează să acționeze la întoarcerea în mijlocul colectivului de muncă. Pentru realizarea obiectivului menționat, revista noastră a adresat următoarele trei întrebări celor cuprinși în anchetă:

1. Care sînt principalele realizări cu care v-ați prezentat la Consfătuire și cu ce propuneri concrete ați venit?

2. Dintre propunerile formulate de ceilalți participanți, care considerați că este de folos și în activitatea dvs?

3. Care considerați că sînt sarcinile prioritare ce trebuie soluționate în domeniul dv. de activitate?

În continuare redăm sintezele răspunsurilor grupate pe participanții la anchetă.

ing. **VASILE POPA**
directorul I.A.S. Tulucești
județul Galați

1 Întreprinderea noastră este o creație a ultimelor decenii de agricultură socialistă: acolo unde cu numai 10 ani în urmă era o împărăție a apelor, papurei și stufului a luat ființă una dintre cele mai mari și mai puternice I.A.S. din țară. De la înființare, colectivul nostru a realizat 140 mil. lei beneficii, ceea ce reprezintă dublul costului total al lucrărilor de îndiguire și desecare.

Creșterea producției agricole și a eficienței activității noastre depinde însă tot mai mult de gradul de dotare și de calitatea mașinilor și utilajelor, care, după părerea mea, are prioritate chiar față de lucrările de irigații. De aceea, propun ca întreprinderile furnizoare să poarte întreaga răspundere pentru calitatea mașinilor, iar termenele de garanție să nu fie doar o formalitate. De asemenea, Institutul central pentru mecanizarea agriculturii trebuie să-și asume răspunderi depline pentru calitatea și randamentele mașinilor omologate.

2 Consider că propunerile privind perfecționarea metodologiei de aplicare a acordului global în întreprinderile agricole de stat

și cele privind cointeresarea materială a lucrătorilor din agricultură vor contribui la îmbunătățirea activității noastre, la reducerea fluctuației, la permanentizarea cadrelor.

3 Întimpinăm încă multe greutăți în asigurarea îngrășămintelor chimice, a erbicidelor, a pieselor de schimb și a altor materiale strict necesare procesului de producție. De asemenea, va trebui soluționată în mod mai corespunzător problema valorificării producției legumicole, producătorul suportînd în prezent, în totalitate, pagubele înregistrate în procesul de vânzare-cumpărare.

dr. ing. **DUMITRU BEZNEA**
directorul Stațiunii experimentale viticole Odobești — județul Vrancea

1 Propunerea cu care am venit la Consfătuire vizează de fapt propria noastră activitate. În condițiile extinderii mecanizării, a creșterii importanței noilor tehnologii se impune ca cercetătorii noștri să fie prezente în unitățile agricole în tot timpul anului. Totodată, va trebui să cuprindem în acțiunea de aplicare a rezultatelor cercetării toate suprafețele viticole, inclusiv loturile ajutoare. Scopul imediat al acestor acțiuni este de a obține produc-

ții mai mari de struguri, iar în perspectivă, cel de a extinde suprafața cultivată cu soiuri pure pentru că producția de struguri și vin să corespundă cerințelor de astăzi și de viitor ale consumatorului.

2 Pe lângă domeniile de cercetare specifice (creșterea rezistenței la boli și dăunători a soiurilor cultivate, crearea de soiuri noi, stabilirea de tehnologii specifice de cultură și vinificare etc.) va trebui să cercetăm și influența pe care aplicarea acordului global o exercită asupra cantității și calității producției de struguri, asupra gradului de valorificare a potențialului de producție al plantațiilor. Indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la modalitățile de aplicare a acordului global ca și dezbaterile din timpul Consfătuirii pe această temă ne-au determinat să ne preocupăm mai îndeaproape de rolul cointeresării materiale în creșterea producției de struguri și vin.

3 Principala sarcină care trebuie soluționată de către cercetarea agricolă, în general, și de cea viticolă, în special, constă în generalizarea rapidă a noilor tehnologii, a experienței înaintate în toate unitățile de producție. Obținerea unor producții mari de struguri numai pe loturi mici, experimentale ca și colaborarea cu un număr restrâns de cooperative agricole sau întreprinderi agricole de stat reflectă numai parțial și la scară redusă aportul cercetării la creșterea producției viticole în țara noastră. Așa cum Stațiunea experimentală Lovrin trebuie să contribuie efectiv la obținerea unei producții medii de 8 000 kg de grâu la hectar în județul Timiș, tot astfel stațiunea noastră trebuie să contribuie la realizarea unor producții constante, de 10—12 mii kg struguri la hectar, în județul Vrancea.

ing. **CORNELIU DASCALU**,
director general al Centralei Delta Dunării

1 Lucrătorii din sectorul piscicol al Deltei au obținut în perioada 1971—1974 unele rezultate bune. Folosind metode noi în Delta Dunării, atît în ce privește tehnologia de producere a puietului cît și de creștere a

peștelui în policultură, s-a reușit să se mărească producția în unele unități amenajate la peste 1 100 kg pește la hectar.

Propunerile noastre se referă la:

● crearea unei întreprinderi de construcții-montaj specializată în executarea lucrărilor din Delta Dunării, dotată cu utilajele necesare și încadrată cu personal tehnic de execuție, în măsură să recupereze, pînă la sfîrșitul anului 1976, restanțele la amenajările piscicole din actualul cincinal;

● acordarea de credite pe termen lung pentru finanțarea lucrărilor de refacere a fondului piscicol care necesită o perioadă mai mare de timp și nu pot fi realizate din fonduri curente de producție;

● sporirea numărului de locuri la Universitatea din Galați pentru a asigura necesarul de specialiști piscicoli în concordanță cu dezvoltarea acestui sector, iar bursele să fie repartizate pe întreprinderi pentru a putea asigura, pe bază de contract, repartizarea specialiștilor. Avînd în vedere punerea în funcțiune a unor mari suprafețe amenajate în perioada 1975—1976, propun ca majoritatea absolvenților din acest an să fie repartizați în deltă.

2 Propunerea formulată în secția de specialitate privind diferențierea prețului de vânzare a peștelui din crescătorii pe sezoane, cu condiția acoperirii cheltuielilor de iernare, este de mare importanță și pentru activitatea noastră. De asemenea, propunerea privind crearea de ferme și întreprinderi specifice activității piscicole — de foarte mare importanță pentru condițiile de lucru din deltă — în baza normelor de structură ale agriculturii de stat ar permite o mai bună organizare a producției, atragerea specialiștilor și a forței de muncă în acest sector.

3 Critica severă formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la adresa piscicultorilor impune revizuirea întregii noastre activități. Pentru refacerea fondului piscicol al deltei am trecut deja la aplicarea unui program de măsuri care cuprinde asigurarea zonelor de reproducere naturală a peștelui și deschiderea la timp a canalelor și gîrlilor de alimentare cu apă. Totodată, trebuie să luăm măsuri mai ferme pentru întărirea disciplinei pe șantier, punerea în funcțiune la timp a obiectivelor, recuperarea restanțelor înregistrate pînă acum, asigurarea întregului necesar de puiet.

ing. **CONSTANTIN COMAN**
directorul Trustului S.M.A.
Dimbovița

1 Mecanizatorii din județul Dimbovița au realizat, pînă la Consfătuire, cea mai mare parte a volumului de reparații planificat. Din acest punct de vedere, declanșarea apropiatei campanii agricole ne găsește mobilizați și pregătiți.

Prima propunere are la bază rolul crescînd ce revine mecanizării în valorificarea deplină a fondului funciar și constă în îmbunătățirea sistemului de mașini destinate lucrărilor de punere în valoare a terenurilor podzolice. Sporirea potențialului productiv al celor peste 62 000 ha de soluri podzolice existente în județul nostru se poate realiza în primul rînd prin mecanizarea completă.

A doua propunere se referă la posibilitatea de perfecționare a colaborării dintre S.M.A. și C.A.P. prin încadrarea și retribuirea inginerilor șefi din consiliile intercooperatiste de către S.M.A. Astfel, ei ar urma să lucreze efectiv alături de cadrele de conducere din S.M.A. și de președinții consiliilor intercooperatiste.

2 Policalificarea mecanizatorilor și a cooperativitorilor este de mare actualitate pentru întreaga agricultură. Creșterea gradului de dotare și reducerea forței de muncă ocupată în agricultură — fenomene deosebit de intense în județul Dimbovița — impune ca fiecare lucrător și specialist să poată pune în mișcare întreaga gamă de mașini, instalații și utilaje aflate în dotare.

3 În primul rînd trebuie stabilite norme fundamentate științific pentru satisfacerea nevoilor foarte diferențiate față de mecanizarea în toate sectoarele agriculturii și îndeosebi în zootehnie.

În al doilea rînd, este necesar să se asigure piesele de schimb la timp, de calitate și la toate reperatele; calitatea, termenul de efectuare a reparațiilor, ca și menținerea stării de funcționare a mașinilor depind tot mai mult de piesele de schimb.

ȘTEFANIA IONESCU
președinta Cooperativei agricole de producție Putineiu, județul Teleorman.

1 După cum se știe, în 1980, producția zootehnică trebuie să reprezinte 40% din totalul producției agricole. În cooperativa noastră am luat măsuri să realizăm această proporție încă în acest an, iar în 1980 să ajungem la 50 la sută. În 1974 veniturile planificate în sectorul zootehnic au fost depășite cu 400 mii lei.

Una din propunerile formulate la Consfătuire constă în crearea posibilității ca unitățile agricole cooperatiste să-și poată procura mijloace mecanice proprii pentru recoltarea și conservarea furajelor. O altă propunere, adresată întreprinderilor de aprovizionare a agriculturii, s-a referit la lipsa pieselor de schimb pentru utilajele existente în bucătăriile furajere și pentru parcul de autocamioane.

2 În dezbaterile ce au avut loc pe secții s-a formulat o propunere foarte utilă: anlizarea posibilităților de a se acorda vechime în muncă lucrătorilor din sectorul zootehnic. În prezent, un lucrător din zootehnie, care an de an realizează 300—400 norme de muncă convenționale se pensionează în aceleași condiții ca și un cooperativitor care realizează mai puțin de 100 norme convenționale. Mai mult, munca lucrătorilor din zootehnie nu este cu nimic mai puțin calificată ca — de exemplu — cea a lucrătorilor de pe șantier.

3 La începutul lunii martie a.c. vom introduce mulsul mecanic la întregul efectiv de vaci. Aceasta

impune consiliului de conducere și comitetului de partid să desfășoare o muncă politică susținută în rîndul îngrijitorilor pentru respectarea strictă a disciplinei în muncă, pentru însușirea rapidă a acestei tehnologii.

ing. **CORNEL PĂTRĂȘ**,
șeful fermei pomicole a I.A.S.
Focșani

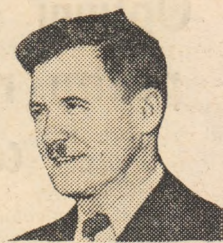
1 Colectivul fermei pe care îl reprezintă a obținut rezultate foarte bune în acest cincinal. Decernarea de două ori a Ordinului Muncii clasa I ca și ocuparea locului I în întrecerea pe țară a producătorilor de fructe — care considerăm că trebuie reluată — dovedesc hotărîrea lucrătorilor fermei noastre de a realiza mai devreme prevederile ce ne revin din documentele Congresului al XI-lea al P.C.R.

Prima propunere se referă la crearea unui bazin pomicol în apropierea municipiului Focșani, avînd ca nucleu ferma noastră. Sporirea suprafeței cultivate cu pomi în ferma pe care o conduc — de la 500 ha în 1974, la 600 ha în 1980 — nu reflectă posibilitățile acestei zone de mare perspectivă.

A doua propunere vizează studierea posibilității de planificare a producției de fructe pe hectar și nu pe pom, cum se practică acum. Această modalitate de planificare ar determina creșterea interesului pentru completarea golurilor, valorificarea mai deplină a suprafețelor de teren cultivate cu pomi.

2 Schimbul larg de experiență realizat în timpul Consfătuirii pe marginea aplicării acordului global considerăm că este de mare importanță și pentru organizarea producției și a muncii în ferma noastră. Modalitățile concrete de aplicare vor fi însă definitive în urma consultării cu toți lucrătorii.

3 În primul rînd, trebuie să ajungem — chiar în acest an — la administrarea unei tone de îngrășăminte organice la o tonă de fructe. Cînd vom ajunge la aplicarea, an de an, a acestui principiu agrotehnic vom depăși limita actuală de 13—15 tone de fructe la hectar.

MOLNAR EMERIC Erou al muncii socialiste, președintele Cooperativei agricole de producție Tușnad, județul Harghita

1 Cooperatorii din Tușnad-sat au raportat conducerii partidului și statului nostru la recenta Consfătuire rezultate bune. Producția globală pe un membru cooperativitor a fost în 1974 de 52 000 lei, fapt ce a permis ca pe un cooperativitor, cîștigul mediu activ să crească de la 4 070 lei în 1966 la 14 440 lei în 1974. Pentru rezultatele bune obținute la cultura cartofului, cooperativa noastră a fost distinsă de două ori cu Ordinul Muncii clasa I.

Una dintre propunerile noastre este adresată întreprinderilor care construiesc mașini agricole pentru mecanizarea lucrărilor în zootehnie și pentru întreținerea pășunilor naturale, sectoare în care se consumă încă multă forță de muncă manuală. În mod deosebit solicităm mașina de cosit tip „Reform“ care, experimentată în cooperativa noastră, a dat rezultate excelente.

O altă propunere este adresată întreprinderilor care execută lucrările de desecare și regularizare a văii Oltului și din zona Mureșului superior pentru intensificarea acestora. Pentru județul nostru, încheierea acestor lucrări înseamnă punerea în valoare a cîtorva mii de hectare de teren mecanizabil. Pentru urgentarea lucrărilor, locuitorii din această zonă s-au angajat să execute voluntar lucrări în valoare de peste 17 milioane lei.

2 Specializarea cooperativelor și amplasarea rațională a culturilor — propuneri formulate frecvent în timpul Consfătuirii — pot fi înlăptuite mai bine și în cooperativa noastră. În acest scop vom extinde colaborarea cu cercetătorii stațiunii experimentale pentru cultura cartofului din Brașov.

3 Principala sarcină care revine cooperativei noastre, ca și celorlalte unități, este aceea de a sporii producția agricolă, de a valorifica mai bine fondul funciar și baza tehnico-materială de care dispunem, de a depune eforturi în continuare pentru creșterea gradului de calificare a cooperativitorilor, pentru policalificarea lor.

Anchetă realizată de
Ion MANEA

„Desfășurarea eficientă a comerțului exterior necesită o bună cunoaștere a situației economice internaționale, a pieței mondiale, a tendințelor și perspectivelor ei, o adaptare rapidă a producției la cerințele pieței externe, ale partenerilor din diferite țări”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Cuvintare la Consfătuirea cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale, mai, 1974)

CUM CONCEPEM ȘI REALIZĂM STRATEGIA DE PROMOVARE A EXPORTURILOR?

CARACTERISTICĂ esențială a epocii noastre este creșterea gradului de interdependență în dezvoltarea economiilor naționale, ca urmare a adâncirii diviziunii internaționale a muncii, care a condus în mod obiectiv la amplificarea și intensificarea fluxurilor circuitului economic mondial. Astfel se explică faptul că în perioada postbelică în majoritatea țărilor s-a înregistrat un ritm de creștere a comerțului exterior superior ritmului de creștere a veniturii naționale. Aceasta face ca rezultatele activității economice naționale să depindă, în mare măsură, și de modul în care se realizează încadrarea țării în diviziunea internațională a muncii, de locul pe care reușește să-l cucerească țara în angrenajul economiei mondiale, de raporturile de schimb pe care le poate realiza.

Dezvoltarea industrială rapidă, de genul celei realizate în ultimele 3 decenii în România a contribuit la îmbunătățirea poziției țării în diviziunea internațională a muncii, la ameliorarea raporturilor de schimb în comerțul exterior. Dacă în 1938 raportul fizic de schimb în comerțul exterior al României era de circa 8:1, în prezent el tinde să devină 1:1.

Înaintarea pe drumul dezvoltării industriale permite utilizarea pleneră a avantajelor diviziunii internaționale a muncii, transformarea exportului într-o sursă de creștere economică. Semnificativ în acest sens este faptul că în actualul cincinal am înregistrat o devansare a ritmului de creștere a producției industriale de către ritmul de creștere a comerțului exterior, ca efect al sporirii potențialului economic al țării, ca efect al industrializării însăși. Plata importurilor noastre se face în prezent, în proporție de peste 50%, cu mărfuri industriale superior prelucrate, din care aproape jumătate sînt mașini și utilaje.

Obiectivele activității de promovare

MENTINEREA în continuare a unui ritm ridicat de creștere economică este condiționată, avînd în vedere caracterul limitat al piețelor de export și necesitatea menținerii ridicate a ritmului de creștere a importurilor, și de desfășurarea unei politici științifice de promovare a exporturilor.

Așa după cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XI-lea al P.C.R.: „Dezvoltarea economico-socială în ritm intens a țării impune lărgirea schimburilor economice, realizarea unei largi cooperări în producție cu alte state”.

Ținînd seama de caracteristicile dezvoltării forțelor de producție în condițiile revoluției tehnico-științifice, țara noastră a optat hotărît pentru participarea cît mai amplă la diviziunea internațională a muncii. Elocvent în acest sens vorbesc ponderile atinse de export — între 50—75% — în totalul producției unor produse industriale importante, faptul că am depășit media mondială la indicatorul volum al comerțului exterior pe cap de locuitor, cadrul economic și juridic creat în țara noastră pentru dezvoltarea cooperării economice internaționale.

Pentru ca în viitor să nu apară un decalaj între nivelul tehnic al producției de export și formele de promovare a exportului, în special la operațiunile realizate în țările cu economie de piață, decalaj ce ar putea să aducă prejudicii expansiunii comerțului nostru exterior, trebuie acordată o mai mare atenție studierii formelor de promovare utilizate de

concurrentă, modului de prezentare și lansare a produselor în practica comerțului internațional

Care sînt componentele sistemului?

Actualul nostru sistem de promovare a exporturilor are două componente principale: componenta macroeconomică și componenta microeconomică.

Prima vizează activitatea statului socialist de stimulare a producției pentru export și de dezvoltare a relațiilor economice internaționale ale țării. Cea de-a doua, activitatea producătorilor în vederea creșterii competitivității ofertei la export, penetrării și consolidării pozițiilor lor pe piețele externe.

Componenta macroeconomică. Statul socialist în virtutea funcțiilor sale promovează pe plan intern o structură modernă a economiei naționale, bazată pe inovație tehnică și organizatorică, o politică de valorificare superioară a potențialului material și uman al țării, coordonează inițiativa ministerelor economice și centralelor industriale spre dezvoltarea unor noi ramuri cu perspective de export.

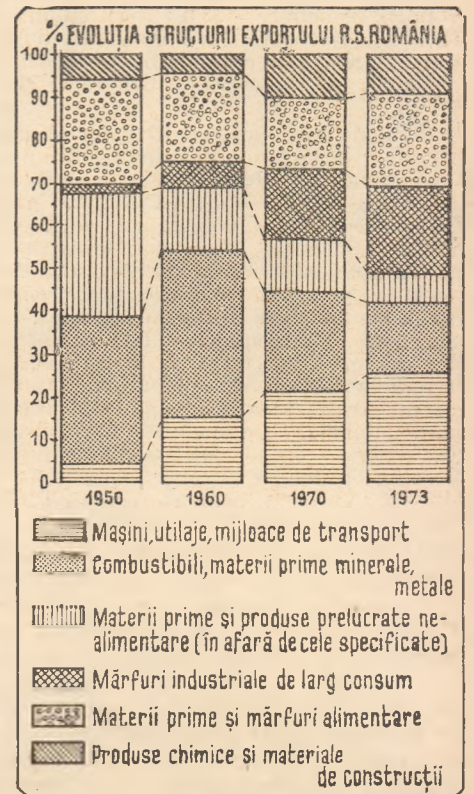
În acest cadru măsurile de stimulare a producției pentru export pot fi identificate în acele de planificare ce sintetizează și corelează inițiativa unităților economice în domenii ca: fondurile de cercetare-dezvoltare necesare producției de export; alocarea prioritara de resurse pentru investiții în ramuri cu perspective de export, ramuri ce contribuie la îmbunătățirea raporturilor de schimb cu străinătatea; specializarea unor unități pentru producția de export; disponibilul de ex-

port pe produse și grupe de produse; fondurile la dispoziția unităților exportatoare pentru credite de export; priorități pentru importul de utilaje, materii prime, importuri de completare pentru producția de export.

Reiese de aici responsabilitatea pe care o incumbă actul de planificare, prezentat aici ca o sinteză a unei ample și laborioase munci de cercetare conjuncturală și de marketing, de prognoză tehnologică și economico-socială în vederea fundamentării pe toate treptele ierarhice (întreprindere, centrală, minister, organ central coordonator) a unor obiective viabile, întreaga activitate de planificare presupunînd o preocupare continuă de perfecționare a strategiei. Statul veghează asupra menținerii prestigiului țării ca exportator pe piața internațională, instituind controlul calității producției de export.

Stimularea producției pentru export se urmărește și prin instituirea unor pîrghii economice cum sînt: primele de export (pentru cointeresarea directă a producătorilor), cointeresarea în reducerea cheltuielilor la producția de export (pentru asigurarea competitivității externe a mărfurilor), politica tarifelor vamale.

O altă formă este sprijinirea producătorilor în orientarea producției pentru ex-

port prin oferirea de studii conjuncturale și de piață (prin intermediul Institutului pentru studierea conjuncturii economice internaționale, a celorlalte institute de cercetări economice), informații economice și conjuncturale prin intermediul misiunilor diplomatice și agențiilor economice din străinătate, Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Socialiste România, Asociației române de marketing, publicațiilor de specialitate.

Cerinței de promovare a comerțului exterior, respectiv exportului, îi răspunde în bună măsură și **activitatea statului pe linia dezvoltării relațiilor economice internaționale.**

Ea se concretizează spre exemplu în încheierea de către statul nostru de acorduri comerciale și de cooperare economică și tehnico-științifică prin intermediul organismelor sale de reprezentare (Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale). Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale împreună cu Camera de Comerț și Industrie a Republicii Socialiste România concretizează prin activitatea lor curentă acțiuni de dezvoltare a schimburilor comerciale ale țării prin contactele stabilite și angajamentele încheiate (acorduri, convenții, protocoale). Menționăm pe această linie crearea Comisiilor mixte pentru cooperare economică și tehnică cu un mare număr de state, organisme ce-și concentrează întreaga activitate descoperirii și punerii în valoare a posibilităților de dezvoltare a schimburilor bilaterale, de promovare a cooperării economice sub diverse forme.

Reprezentanții țării noastre se pronunță activ în cadrul organismelor internaționale pentru lărgirea relațiilor comerciale și de cooperare economică și tehnico-științifică, pentru lichidarea barierelor tarifare și netarifare din calea schimburilor economice internaționale. Amintim numai câteva din inițiativele prezentate de țara noastră în organismele O.N.U.: elaborarea principiilor colaborării economice internaționale (1957); planificarea în scopul dezvoltării economice (1963); rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea întăririi cooperării economice și tehnico-științifice între state (1970).

România este membru fondator al Consiliului de Ajutor Economic Reciproc. „Programul complex” semnat la București de țările membre ale C.A.E.R., oferă cadrul extinderii colaborării și cooperării economice între țara noastră și țările socialiste membre ale C.A.E.R., inclusiv pe calea realizării unor obiective comune, în diferite domenii de activitate. Activitatea de cooperare în cadrul C.A.E.R. trebuie să asigure creșterea rolului fiecărui partid și stat în conducerea și planificarea propriei economii naționale. Ea trebuie să ducă la acțiuni concrete care să contribuie la sprijinirea eforturilor statelor membre mai puțin dezvoltate industrial, pentru accelerarea progresului lor economic și tehnic.

Componenta microeconomică. La nivelul producătorului de mărfuri pentru export (întreprindere, centrală industrială) strategia macroeconomică de promovare a exporturilor își găsește corespondent în strategia promovării produsului — ca latură a strategiei de marketing a întreprinderii. Programele de marketing ale întreprinderii, elaborate pe produse, cuprind în capitolul „promovare” obiectivele și formele

acesteia cu eșalonarea corespunzătoare a fondurilor pe acțiuni.

În general, producătorului îi revine sarcina lansării produselor noi sau reprojecțate, creării prestigiului întreprinderii, mărcii de fabrică și produselor sale pe piața externă prin forme de promovare ce urmăresc atragerea consumatorului spre produs (cataloge, publicitate prin media pentru produs, publicitate instituțională, relații publice). Întreprinderile specializate de comerț exterior își concentrează atenția îndeosebi spre forme de promovare a vânzărilor ce urmăresc apropierea produsului de consumator (vînzare personală, prezentări de mostre, expoziții, oferte prin poștă, societăți mixte de comercializare etc.).

Alegerea produselor pentru care trebuie desfășurate acțiuni de promovare specifică este făcută pe baza obiectivelor strategiei produsului respectiv: ce produse noi vor fi introduse în nomenclatorul de fabricație și cînd; ce produse au cererea mai mare ca oferta și necesită demarketing și în nici un caz publicitate suplimentară: ce servicii, asistență tehnică, engineering, knowhow, consulting vor fi oferite la export.

Strategia de promovare va fi corelată, totodată, cu obiectivele activității de cercetare-dezvoltare pentru a se putea planifica acțiunile publicitare și de promovare a vânzărilor pe fazele acesteia; respectiv oferta la export de licențe, oferta de cooperare în producție, după tehnologie proprie, oferta de capacitate pentru producție în cooperare după o anumită licență și/sau tehnologie nouă de care nu dispune unitatea economică etc.

Strategia promovării trebuie, de asemenea, corelată cu strategia distribuției. În funcție de obiectivele vânzărilor pe zone și țări trebuie concepute campaniile promoționale cu obiective de genul: cucerirea unor noi segmente de consumatori; recucerirea unor segmente pierdute; menținerea clienților actuali; introducerea pe piață a unor noi produse.

În toate cazurile strategia promovării trebuie corelată cu obiectivele de creștere a rentabilității exporturilor.

Activitatea de elaborare a strategiei promoționale, ca, de altfel, întreaga strategie a comercializării externe (nomencla-

— sistemul informațional de marketing, cercetarea de marketing — este încă deficitară la nivelul întreprinderii, ceea ce diminuează într-o mare măsură performanțele întregului sistem de promovare.

Cum pot fi sporite performanțele?

CREȘTEREA în continuare într-un ritm susținut a volumului comerțului exterior al țării noastre (cu 72—80% în viitorul cincinal față de actualul cincinal), depășind ritmul de creștere a produsului social și venitului național, incumbă mari responsabilități pe linia promovării exportului.

Vorbind la Congresul al XI-lea al P.C.R. despre continuarea liniei politice de participare activă a României la diviziunea internațională a muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., arăta „**Considerăm că aceasta** (participarea la diviziunea internațională a muncii — n.n.) **constituie o necesitate obiectivă pentru progresul economic-social al fiecărei țări — deci, și al României — precum și pentru realizarea unei noi ordini economice internaționale, pentru cauza colaborării și păcii în lume**”.

Pregătirea preluării sarcinilor viitorului cincinal a început încă de pe acum prin perfecționările aduse sistemului organizatoric al comerțului exterior, în vederea asigurării unui raport cât mai potrivit centralizare-descentralizare în activitatea de import-export. Totodată, acționînd în sensul hotărîrilor celui de-al XI-lea Congres al Partidului, s-a creat în cadrul Ministerului Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale un departament specializat pe activități de cooperare, ce coordonează compartimente specializate din marile unități economice. În prezent sînt deja în curs de tratare prin departamentul nou înființat peste 300 de proiecte de cooperare economică internațională, ce vor completa acordurile guvernamentale de cooperare economică internațională — peste 60 — încheiate de țara noastră cu țări de pe toate meridianele. O deosebită atenție se acordă extinderii cooperării economice în producție cu țările socialiste prin realizarea de obiective comune în cadrul Programului Complex, ca și extinderii cooperării economice cu celelalte țări socialiste nemembre ale C.A.E.R., cu țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste dezvoltate.

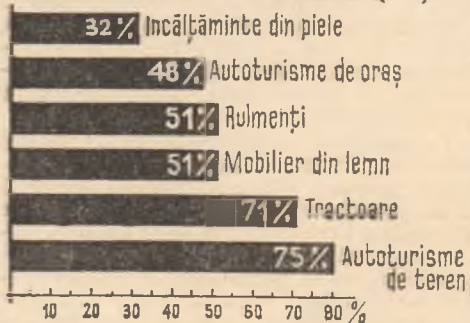
Cincinalul revoluției tehnico-științifice va însemna și pentru producția de export o înnoire de mari proporții, o îmbunătățire structurală în sensul extinderii ponderii instalațiilor complexe, mașinilor-unelte și echipamentelor de serie, produselor tehnicii de vîrf (electronică, optică, automatizări), ca și a bunurilor de consum superior prelucrate.

În aceste domenii, în care există o concurență puternică, va trebui să sporim competitivitatea produselor noastre, să acționăm după o strategie promoțională bine gîndită, anvizajînd obiective pe termen lung. Acestor cerințe, exigențe li se poate răspunde pe de o parte prin promovarea cooperării în producție și comercializare, care asigură un ritm alert de înnoire și deșeuze suplimentare, iar pe de altă parte prin concentrarea unor mai mari eforturi în cercetările conjuncturale și de marketing, în promovarea exportului în general.

Ioan GEORGESCU

(Continuare în pagina 32)

PONDEREA EXPORTULUI ÎN PRODUCȚIA TOTALĂ A UNOR PRINCIPALE MĂRFURI INDUSTRIALE (1973)

tor, rețele de distribuție, prețuri, condiționare, tehnici comerciale etc.) se sprijină pe fundamentul cercetării de marketing, pe sistemul informațional de marketing al întreprinderii. Mecanismul acestei intercondiționări a fost prezentat pe larg odată cu rezultatele anchetei revistei „Viața economică” „Informațiile de marketing și deciziile în activitatea de comerț exterior”, din nr. 11 și 13/1974. Ceea ce amintim cu acest prilej este faptul că tocmai acest element de infrastructură a marketingului

CONDUCERE ORGANIZARE

Consiliul oamenilor muncii

— Corelațiile dintre pregătirea membrilor consiliului, posturile ocupate de aceștia, atribuțiile legale și problemele abordate de consiliu —

ACTIVITATEA consiliilor oamenilor muncii este orientată în două direcții principale: a) fundamentarea strategiilor și politicilor de dezvoltare ale centralei și adaptarea lor la evoluția condițiilor micro și macroeconomice; b) realizarea de acțiuni economico-organizatorice vizând îndeplinirea cu o eficiență ridicată a planurilor de dezvoltare a centralei. Așa cum a rezultat din investigațiile efectuate în 7 centrale industriale acționarea cu succes în aceste direcții este asigurată și de dimensionarea și structurarea corespunzătoare a consiliilor. În acest sens, cercetarea efectuată de noi a relevat existența mai multor caracteristici structurale demne de reținut. Astfel, în toate centralele investigate, consiliile oamenilor muncii cuprindeau un mare număr de cadre de conducere și specialiști reputați din unitate și din afara ei. În medie, în centralele investigate, consiliile oamenilor muncii erau formate din 30,4 cadre, ceea ce reprezintă 87% din numărul maxim al membrilor pe care poate să-l aibă acest organism de conducere colectivă, potrivit legislației în vigoare. O altă caracteristică principală a consiliilor oamenilor muncii o reprezintă structura complexă din punct de vedere al pregătirii componentelor. Fără excepție, așa cum se poate vedea și din tabelul nr. 1, consiliile oamenilor muncii reunesc atât cadre tehnice cât și cadre economice cu studii superioare și — în 43% din centrale — juristi. (Tabel nr. 1). În consiliu este inclus și personal cu studii medii de specialitate și, parțial, cu studii medii generale, care posedă însă o bogată experiență de producție, în medie 21 ani și, de regulă, cu foarte bune rezultate în muncă.

Analiza consiliilor oamenilor muncii în funcție de natura posturilor ocupate de membrii lor relevă preponderența absolută a personalului de conducere, care reprezintă în medie peste 90% din totalul componentelor. Marea majoritate a personalului de conducere este de nivel superior (director general, director, director adjunct, inginer șef și contabil șef), ceea ce facilitează abordarea într-o viziune

de ansamblu a problemelor cu care este confruntată centrala și unitățile componente.

Examinarea structurii consiliilor oamenilor muncii din punct de vedere al locului de muncă, al componentelor săi, indică, cum este și firesc, ponderea apreciabilă a personalului din centrală. O zecime din membrii consiliilor provin din afara centralelor.

O premisă favorabilă pentru luarea în considerare a cerințelor și restricțiilor care se ridică, atât la nivelul centralei, cât și la nivelul unităților componente, o reprezintă existența unui puternic grup de specialiști din aparatul centralei — aproape 13 din totalul componentelor — cit și a numeroase cadre de conducere din unitățile componente. Reflectarea acestui ultim aspect o reprezintă faptul că în consiliile examinate s-a asigurat reprezentarea a peste 60% din unitățile componente.

Asigurarea unei imagini mai complete asupra laturii structurale a consiliului oamenilor muncii implică evidențierea faptului că la reuniunile acestora iau parte ca invitați și alți specialiști din cadrul centralei sau reprezentanți ai unor terțe organizații, instituții sau unități. După date incomplete, care se referă doar la 4 din centralele investigate, a reieșit că, în medie, la o ședință a consiliului oamenilor muncii participă 16,3 invitați. În mod firesc, majoritatea acestora — 87% — își desfășoară activitatea în cadrul centralei, în special cadre de conducere din unitățile care nu au un reprezentant permanent în acest organ.

IN MOD FIRESC, componența oricărui organ de conducere trebuie să corespundă cât mai deplin obiectivelor și atribuțiilor care-i revin. Examinarea din acest punct de vedere a consiliilor oamenilor muncii din centralele industriale cuprinse în eșantionul investigat a relevat și imperativul asigurării concordanței necesare între atribuțiile și componența sa. Așa cum rezultă și din examinarea datelor cuprinse în tabelul nr. 1, în prezent, deși sarcinile predominant tehnice reprezintă mai puțin de 1/10 din totalul atribuțiilor circumscrise acestui organ, cadrele tehnice cu studii superioare reprezintă peste 8/10 din totalul componentelor. Soluția care se prefigurează este asigurarea unei componențe mai echilibrate a consiliilor oamenilor muncii din punct de vedere al pregătirii membrilor săi, astfel încât fondul de cunoștin-

te de care dispun aceștia să corespundă într-o măsură mai mare obiectivelor planificate. Pentru aceasta este indicat ca în componența consiliului oamenilor muncii ale acestor centrale să se includă într-o măsură sporită economiști, schimbare pe deplin posibilă deoarece în unitățile investigate ei reprezintă în medie 10,4%, iar inginerii 25,1% în totalul personalului TESA. Atragerea lor se poate face fie în calitate pe care o au de conducători ai unor compartimente economice sau de titulari ai unor posturi de execuție, fie în mod direct prin promovarea lor într-o măsură sporită în funcții de conducere de nivel superior, ai căror titulari fac parte de drept din aceste organe de conducere colectivă. La originea celei de-a doua propuneri de perfecționare se află constatarea că, deși majoritatea componentelor consiliului oamenilor muncii din aceste centrale sînt cadre tehnice, doar 15 din posturile ocupate de ei sînt de natură tehnică (vezi datele din tabelul nr. 1). Printre cei 7 directori generali ai centralelor industriale respective și 111 directori de întreprinderi cuprinși în consiliile oamenilor muncii, nu existau decât 2 economiști. Mai mult decât atât, înseși unele posturi de conducere cum ar fi posturile de director economic sau director comercial a căror natură economică este indiscutabilă, erau ocupate tot de cadre cu pregătire tehnică — cazul CIEA, CIHC, CIROA și CIPM. Concomitent, se impune ca în consiliul oamenilor muncii să fie cooptați și specialiști în activitățile de organizare și de personal.

Perfecționările preconizate mai sus sînt de natură să contribuie și la asigurarea concordanței necesare între natura problemelor efective abordate de consiliile oamenilor muncii și structura profesională a componentelor acestora. Edificatoare în privința necesității realizării acestei corelații sînt datele din tabelul nr. 1, din care rezultă existența unor diferențe similare celor dintre atribuțiile și structura profesională a membrilor consiliilor oamenilor muncii examinate. Valori mai ridicate au aceste discordanțe în cazul CIROA, CIPM, și CIBSA. Îmbunătățirea structurii profesionale a componentelor consiliului oamenilor muncii este indicat să fie însoțită și de completarea pregătirii cadrelor tehnice și economice cu cunoștințe organizatorice și de personal, astfel încât aceștia să fie în măsură să-și aducă o contribuție calificată la soluționarea problemelor abordate de consiliile oamenilor muncii. Facem această propunere intrucît, așa cum se poate vedea din tabelul nr. 2, aproape jumătate din componentele consiliilor oamenilor muncii nu urmaseră cursuri de perfecționare la centrale specializate din afara centralei industriale. Se adaugă faptul că nu toate cursurile se axaseră în măsură suficientă pe însușirea de cunoștințe organizatorice, de personal, și economice, dat fiind că ele aveau în vedere cerințele postului ocupat de cursanți în structura organizatorică a unității și nu cele decurgînd din calitatea

Tabel nr. 1

Corelația între pregătirea membrilor consiliilor oamenilor muncii, posturile ocupate de ei, atribuțiile legale ale consiliilor și problemele abordate și rezolvate de consiliu

	Tehnice	Econo- mice	Perso- nel	Organi- zarea	Gene- rale	Altele
Gruparea membrilor consiliilor oamenilor muncii după natura posturilor ocupate	21	15	2	1	58	5
Gruparea membrilor consiliilor oamenilor muncii după natura pregătirii lor	82	14	-	-	-	4
Natura atribuțiilor legale ale consiliului oamenilor muncii	7	45	17	28	-	3
Natura problemelor efectiv abordate de consiliile investigate	7	25	14	20	26	8

lor de membri ai consiliului oamenilor muncii. (Vezi tabel nr. 2).

Asigurarea unei structuri pe deplin corespunzătoare implică și reglementarea din toate punctele de vedere a participării specialiștilor din sfera centralei la lucrările consiliului oamenilor muncii. Semnalăm, în primul rând, numărul redus al specialiștilor din afara centralei care au fost cooplați în consilii. Spre exemplu, în centralele analizate, aceștia reprezentau în medie 10% din totalul componenților consiliului, în trei unități CIPCI, CIEA și CIROA — necuprinzând decît maximum un specialist din afara lor.

Specialiștii care sînt incluși în consiliu, iau parte foarte rar la reuniunile acestuia. Astfel, la peste 80% din reuniunile consiliilor analizate nu participase nici un specialist din afara centralei industriale. Practic, aceasta înseamnă că includerea de specialiști din afara centralei industriale în consiliu echivalează cu o reducere efectivă a potențialului acestuia, datorită neparticipării lor. Elocventă din acest punct de vedere este situația consiliului de la CIMCL, la care, în condițiile ponderii

mari a specialiștilor din afara centralei, 28% din total componenți, s-a înregistrat cea mai mare proporție de absenți la reuniunile sale — în medie 46%.

Chiar și acei membri ai consiliului oamenilor muncii din afara centralei, care iau parte la reuniunile sale, au de cele mai multe ori o contribuție redusă la soluționarea problemelor abordate. Această situație, s-a întîlnit în toate centralele investigate, cu un plus de intensitate la CIBSA.

Evident, existența unor asemenea situații nu este de natură să fortifice potențialul consiliului oamenilor muncii, ceea ce impune remedierea lor. În acest scop, considerăm că este indicat să se acționeze în mai multe direcții. Astfel, este necesar ca pentru specialiștii incluși în consiliul oamenilor muncii al altor unități, participarea la activitatea acestora să fie înscrisă între sarcinile lor de serviciu. În mod deosebit aceasta reclamă ca la stabilirea încălcării lor cu sarcini să li se asigure și timpul efectiv necesar pregătirii participării la reuniunile consiliului.

O altă perfecționare pe care o considerăm necesară se referă la obligația centralei industriale de a crea condiții pentru ca membrii consiliului din afara ei să se poată informa și documenta temeinic asupra problemelor pe care acest organ urmează să le abordeze. Evident, prima condiție care trebuie îndeplinită constă în trimiterea la timp a tuturor materialelor care vor fi luate în discuția consiliului oamenilor muncii. La sporirea aportului specialiștilor din afara centralei industriale la activitatea consiliului poate să contribuie și crearea posibilităților de recompensare a acestora care se disting în mod deosebit. În acest sens, apreciem că poate fi prevăzută posibilitatea ca organul de conducere colectivă al centralei industriale să aprobe din fondul de premiere anumite sume pentru răsplătirea contribuției aduse de membrii săi din afara unității, evident în cazuri justificate. Considerăm, ținînd cont de eforturile suplimentare pe care le reclamă participarea la activitățile consiliului, că o asemenea modalitate ar fi de natură să contribuie la creșterea sensibilă a aportului acestei categorii de specialiști.

O altă categorie de componenți ai consiliului, a cărei contribuție poate și trebuie să fie amplificată, o constituie reprezentanții oamenilor muncii. În acest scop, considerăm că este necesar să se instituie un sistem de perfecționare a pregătirii reprezentanților oamenilor muncii, care să le dea posibilitatea să-și însușească cunoș-

tințele absolut necesare participării efective la exercitarea atribuțiilor circumscrise consiliului. Necesitatea unui asemenea sistem apare mai ales în cazul eșantionului investigat la care reprezentanții oamenilor muncii nu aveau decît pregătire medie sau elementară. În plus, o proporție însemnată dintre aceștia absentează de la reuniunile consiliului, în eșantionul investigat aproape 60%. În aceste condiții, acționînd operativ, unele organizații de partid au luat măsura de a asigura participarea unei părți a reprezentanților oamenilor muncii la unele programe de pregătire, pentru ridicarea nivelului de cunoștințe politice, economice și organizatorice.

Asemenea acțiuni, deși foarte binevenite, nu sînt însă suficiente. Din analize a reieșit că este necesar ca, pornind de la sfera de atribuții circumscrisă consiliului oamenilor muncii și de la sarcinile care stau în fața centralei industriale, să se conceapă două-trei programe de pregătire a reprezentanților oamenilor muncii, diferențiate în funcție de nivelul pregătirii acestora.

La sporirea aportului reprezentanților oamenilor muncii, la desfășurarea unei eficiente activități de conducere a centralei industriale poate contribui și prelungirea duratei pentru care aceștia sînt aleși să facă parte din consiliul oamenilor muncii. Desemnarea acestora în consiliu pentru o perioadă de 4 ani ar avea multiple avantaje: a) aprofundează cunoașterea de către reprezentanții oamenilor muncii a problemelor pe care consiliul trebuie să le soluționeze și implicit crește aportul acestora; b) asigură valorificarea la un nivel mai înalt a cunoștințelor dobîndite prin frecventarea unor programe specializate de perfecționare a pregătirii lor; c) sînt necesare mai puține resurse și eforturi pentru a asigura perfecționarea pregătirii reprezentanților oamenilor muncii la un nivel corespunzător.

Acționarea în sensul perfecționării sugerate, ar asigura consiliului oamenilor muncii condiții superioare realizării importanțelor sarcini ce le revin în perioada fărîrii societății socialiste multilateral dezvoltate, contribuind, totodată, la perfecționarea în continuare a democrației economice, caracteristică principală a politicii partidului și statului nostru.

dr. Ovidiu NICOLESCU
drd. Ioan BRATU

Tabel nr. 2

Indici privind perfecționarea pregătirii

membrilor consiliului oamenilor muncii

Unitatea ^{x)}	Proporția cadrelor care au urmat cursuri de perfecționare în afara unității (în %)	Proporția cadrelor care au urmat cursuri de perfecționare pe profilul posturilor ocupate în prezent (în %)
PM	58	41
ROA	60	60
EA	31	29
MCCL	68	66
HC	75	75
PCI	84	82
BSA	13	13
TOTAL:	57,8	54,8

CIPM - Centrala Industrială de Prelucrări Metalurgice-București; CIROA - Centrala Industrială de Rulmenți și Organe de Asamblare-Brașov; CIEA - Centrala Industrială de Electrotehnică și Automatizări-București; CIMCCL - Centrala Industrială de Medicamente, Cosmetice, Coloranți și Lacuși-București; CIHC - Centrala Industrială de Hîrtie și Celuloză-Brăila; CIPCI - Centrala Industrială Pielăriei, Cauciucului și Încălțămîntei-București; CIBSA - Centrala Industrială Berei, Spirtului și Amidonului-București.

SINOPTIC

Atestarea cadrelor în întreprinderile sovietice

În Uniunea Sovietică are loc o puternică mișcare pentru recalificarea periodică a tuturor cadrelor de conducere și a specialiștilor de la nivelul întreprinderilor. Totodată, guvernul a decis introducerea atestării și confirmării periodice a cadrelor (vezi Ekonomiceskaia Gazeta nr. 43 1973).

Atestările se efectuează periodic — 3-5 ani — planurile de atestări fiind aprobe de întreprinderea conducătoare, în acord cu comitetele sindicale respective și trebuie să fie inițiate de către conducătorii cu cel puțin o lună înainte. Comisia de

atestare alcătuită din cadre de conducere și specialiști calificați, reprezentați ai organizațiilor de partid, sindicale și de tineret, se numește de către conducătorul întreprinderii.

Atestările sînt precedate de o fază de pregătire. Pentru fiecare lucrător supus atestării, șeful său direct, în colaborare cu organizația de partid, de sindicat și de tineret, întocmește o caracterizare cu privire la eficiența sa la locul de muncă, rezultatul aducîndu-i-se la cunoștință celui în cauză cu cel puțin o săptămînă înainte de data fixată pentru atestare. Apoi, pe baza rezultatelor obținute în muncă, a îndeplinirii obligațiilor pro-

fesionale și obștești, a calităților lucrătorului, comisia de atestare, prin vot deschis, comunică lucrătorului, în prezența lui, una din următoarele aprecieri: (a) face față pe deplin funcției pe care o ocupă; (b) pentru a face față funcției îndeplinite lucrătorul trebuie să-și îmbunătățească activitatea, îndeplinind recomandările comisiei, urmînd a fi supus în anul următor unei noi atestări; (c) nu face față funcției ocupate.

Aprecierea activității persoanei supuse atestării împreună cu recomandările comisiei sînt trecute în foaia de atestare, care este predată conducerei întreprinderii, în vederea adoptării măsurilor recomandate.

Rezultatele atestării constituie o bază pentru politica de personal desfășurată de întreprindere, conducătorul acesteia putînd proceda la: avansarea lucrătorilor care corespond cerințelor; recompensarea celor cu activitate deosebită; transferarea lucrătorilor care nu au făcut față funcției ocupate (cu acordul lor) în altă funcție corespunzătoare; desfacerea contractelor de muncă a lucrătorilor care nu sînt de acord cu o altă muncă sau încadrare. Transferarea sau desfacerea contractului de muncă trebuie să fie efectuată în două luni de la atestare, după acest termen, recomandarea cuprinsă în atestare pierzîndu-și valabilitatea.

INFORMATICĂ

SOFTWARE-UL sub incidența modificării actelor normative

● La stabilirea termenelor de intrare în vigoare a actelor normative trebuie avut în vedere asigurarea: ● timpului... necesar modificării programelor de prelucrare a datelor ● instrucțiunilor de specialitate, clare complete.

PRELUCRAREA automată a datelor reclamă — după cum se știe — precizia instrucțiunilor, detalierea lor la nivelul care să nu lase nimic la voia întâmplării, claritatea lor desăvârșită care să nu permită interpretări eronate.

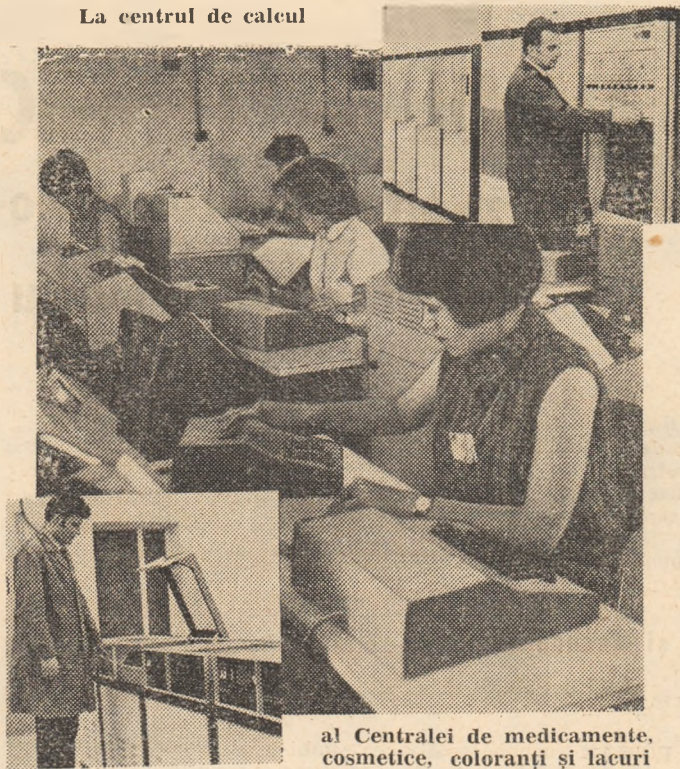
Aceste cerințe sînt impuse și accentuate de caracterul repetitiv al prelucrării automate, de faptul că o instrucțiune greșit interpretată, și programată produce un număr imprevizibil de repetări, determinînd de tot atîtea ori calcule eronate ce pot avea consecințe negative considerabile.

Dat fiind că tot mai multe unități folosesc prelucrarea automată a datelor pe baza unor sisteme informatice de concepție proprie sau achiziționate, că programele respective sînt uneori supuse unor modificări importante sau foarte importante ca urmare a modificării prevederilor legale care au stat la baza alcătuirii lor, se conturează necesitatea ca termenul de aplicare a noilor prevederi să fie suficient de larg pentru a permite modificarea programelor, compilarea și testarea lor pe eșantioane destul de reprezentative, eventual chiar printr-o prelucrare completă, ipotetică, care să îngăduie formarea unor convingeri în ceea ce privește calitatea modificărilor introduse.

În funcție de amploarea modificărilor și de natura acestora sînt necesare modificări în concepția programelor, în structura fișierelor, colectării de noi date, etc. Evident că acestea reclamă timp pentru a fi făcute, și mai ales pentru a fi făcute ireproșabil. Dacă în perioada de introducere a unui sistem informatic erorile inerente (și am spune și inevitabile) sînt admise și posibile, pentru că se lucrează în paralel, în situația modificărilor unui sistem în funcție, ele nici nu pot fi concepute, date fiind consecințele grave pe care le pot antrena. După toate greutățile întimpinate pe parcursul introducerii unei aplicații, al rodării acesteia, apariția unor erori datorate pachetului de programe ca urmare a unor modificări efectuate în pripă și neverificate ar avea urmări, atît asupra compartimentelor pe care le pune în dificultate cit și asupra extinderii viitoare a informaticii în organizația respectivă. Cunoscutele rezerve întimpinate pe parcursul implantării, depășite la timpul respectiv prin stăruință și convingere, ar cunoaște o puternică recrudescență, argumentele privitoare la lipsa de fiabilitate a sistemelor informatice ar avea o confirmare.

Dacă în ceea ce privește pachetele de programe de concepție și execuție proprie se poate organiza cu relativă siguranță o acți-

La centrul de calcul

al Centralei de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri

vită de întreținere și intervenție, problema se complică în cazul pachetelor de programe achiziționate, a căror actualizare este în general contractată cu autorul acestora. Evident că în aceste cazuri intervine, în cel mai fericit caz, un decalaj suplimentar de timp, necesar transmiterii modificărilor respective de la autor la beneficiar. Dacă adăugăm la aceasta posibilitatea ca modificările să se refere la aspecte particulare ale fiecărui beneficiar, care trebuie cunoscute de autorul aplicației, obținem un tablou mai complet al situației. În sfîrșit, dacă luăm cazul unui program republican generalizat în toate ramurile, eventual cu variante specifice, putem lesne să ne dăm seama de faptul că durata modificărilor (analiză pe variante, modificări, testări, transmiteri etc.) este foarte departe de a putea fi neglijată, putînd atinge valori uneori foarte importante.

Avînd în vedere indicațiile privind generalizarea celor mai eficiente subsisteme informatice, existența și rolul BIBLIOTECII NAȚIONALE DE PROGRAME, (B.N.P.) este de prevăzut că într-un timp relativ scurt vor fi excluse diferite pachete de programe republicane, astfel încît aspectele semnalate vor deveni în curînd subiecte actuale. În această măsură ar fi necesar, cel puțin pentru problemele rezolvate automat într-un mare număr de unități, fie pe baza unor pachete de programe republicane, fie pe bază de programe de concepție locală, ca termenele stabilite de dispozițiile normative pentru aplicarea schimbărilor care impun modificări în programe să fie avizate de I.C.C.I., din punct de vedere al posibilităților tehnice de efectuare. Acest aviz ar avea menirea de a asigura timpul minim indispensabil efectuării corecte a modificărilor, preîntîmpinînd perturbările care ar putea rezulta din imposibilitatea de a efectua aceste modificări în timp util.

Un al doilea aspect important de care trebuie ținut seamă în elaborarea diferitelor instrucțiuni normative este acela al detaliierii lor suficiente pentru a elimina orice echivoc posibil. Dacă în cazul unor pachete de programe republicane, eventualele lămuriri pot fi cerute organelor competente direct de către B.N.P. sau de către autor, care, introducînd respectivele modificări în pachetele de pro-

grame, asigură aplicarea unitară, pe întreaga republică a dispozițiilor respective, în cazul unor aplicații rezolvate local sau executate manual sau mecanizat, insuficiența detaliere determină rezolvarea diferită, neunitară a problemei respective.

Chiar dacă locul acestor precizări de detaliu nu este în cuprinsul actului normativ de bază (H.C.M., decret, lege), credem că necesitatea lor nu poate fi contestată. În cazul aplicațiilor republicane, poate că nu ar fi lipsit de interes ca precizările să fie elaborate și pe baza unei liste de întrebări formulate de către I.C.C.I.-B.N.P. sau de către autorul pachetului respectiv de programe. În acest fel precizările ar căpăta un caracter mai complet și ar reduce aria supusă interpretărilor și implicit unei aplicări diferentiate a dispozițiilor normative.

Un al treilea aspect, nu mai puțin important este acela al asigurării în toate cazurile a bazei de aplicare (instrucțiuni, anexe etc.) a dispozițiilor normative, completă, precisă și la timpul potrivit.

Utilizarea calculatoarelor electronice conduce la centralizarea unor prelucrări la nivel de combinate, trusturi, centrale industriale. Se elaborează normative unificate, nomenclatoare unice, a căror actualizare trebuie asigurată prompt spre a putea face față în mod corespunzător cerințelor impuse de prelucrarea automată a informațiilor. Lipsa elementelor necesare are efecte perturbatoare și adesea creează situații foarte greu de depășit.

Astfel, spre exemplu, în cadrul centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, ca și în alte unități și ramuri ale economiei naționale s-a primit dispoziția aplicării prețurilor reasezate. Nomenclatorul de articole al centralei menționate atinge în prezent cca. 50 000 poziții. Pentru prețurile reasezate au fost editate cataloage de prețuri republicane. Dar la sfîrșitul lunii ianuarie 1975 nu toate întreprinderile centralei au primit aceste cataloage. De asemenea, cataloagele editate nu cuprind toate articolele existente în fișierele constituite, ceea ce conduce la aplicarea parțială și treptată a prețurilor reasezate pe măsura primirii restului de cataloage și a completărilor cataloagelor, proces de lungă durată. În acest fel, operațiile de reevaluare se efectuează succesiv și incomplet, impun modificări în programe și fișiere pentru evidențierea separată a articolelor cărora li s-a modificat prețul față de cele la care aceasta nu s-a putut face și nu permite cunoașterea tuturor implicațiilor acestei acțiuni.

Extinderea neconținută a informaticii, rolul ei în continuă creștere, precizia de care este indisolubil legată, atît ca exigențe la intrare cit și ca rezultate la ieșire impun, credem noi, participarea organelor centrale de informatică ca factor tehnic în procesul de elaborare a dispozițiilor normative, cel puțin în domeniile în care informatica s-a introdus într-o mare parte a economiei.

D. SANTA
M. ALEXANDRU

OMUL — TEHNICA — MEDIUL

Dezvoltarea economico-socială și edificarea unui mediu înconjurător propice

UNA DINTRE PROBLEMELE cu implicții profunde asupra progresului național, ci și asupra progresului uman general este, fără îndoială, aceea a asigurării unei concordanțe raționale și judicioase între dezvoltarea economico-so-

cială și mediul înconjurător. Prin esența sa, întemeiată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, noua orînduire deține superioritatea incontestabilă în a asigura un raport optim între om și natură.

Avantajele socialismului în această privință nu se realizează însă de la sine; se impune în mod necesar acțiunea factorului conștient, a oamenilor în procesul istoric, potrivit anumitor cerințe obiective.

Conlucrarea între om și natură sub un dublu aspect

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN concepe realizarea simbiozei dezvoltare economico-socială-mediul înconjurător pe baza unei permanente conlucrări între om și natură ce îmbracă un aspect dublu: este vorba de o conlucrare al cărei rezultat se evidențiază în **sporirea avuției sociale** — un prim aspect — dar, concomitent, în **asigurarea unei comuniuni tot mai bune între om și natură** — al doilea aspect.

Sporirea avuției sociale, cheazăse a propășirii oricărei comunități umane, s-a obținut și se obține numai pe baza producției (reproducției) sociale. În producția (reproducția) socială se creează avuția socială sub forma mijloacelor de existență pentru comunitatea umană și, de la un moment dat, cum a arătat Fr. Engels, și sub forma mijloacelor destinate unor satisfacții suplimentare și dezvoltării¹⁾

Fondul material al avuției, oricare ar fi forma socială a acesteia, îl constituie combinațiile dintre materia naturală și muncă: valorile de întrebuintare. Sporirea lui reclamă recurgerea neîncetată și tot mai amplă la două izvoare: natura și forța de muncă. Partidul Comunist Român, în concordanță cu cerințele epocii contemporane, promovează și susține dreptul suveran al fiecărei națiuni de a dispune de bogățiile și resursele ei naturale, ca și de forța ei de muncă, în folosul dezvoltării proprii.

Natura apropiată de către comunitățile naționale conține un dat anterior acestora și, ca atare, are un anumit caracter neantropic. În procesul constituirii avuției sociale natura capătă însă întotdeauna un caracter antropic; altfel spus, ea poartă amprenta activității comunității umane constituite pe un anumit teritoriu. Și, tocmai pe această muncă se întemeiază, în primul rând, dreptul suveran al fiecărei națiuni asupra bogățiilor și resurselor ei naturale.

În epoca noastră se afirmă apoi, mai evident decît înainte, și apropierea naturii accesibile tuturor națiunilor. Este vorba, deocamdată, mai ales de o anumită parte a naturii terestre: dar, în perspectivă, va fi vorba tot mai mult și de natura extraterestră. K. Marx a intuit în chip genial lucrurile în această privință, atunci cînd a arătat că producția (reproducția) socială constituie o conștientizare a activității vitale umane pe o treaptă din ce în ce mai înaltă, care creează terenul pentru instalarea unei universalități specific umane, anume, universalitatea care face din întreaga natură (cunoscută) trupul „neorganic” al omului (omenirii). Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România se pronunță pentru reglementarea strictă a folosirii, în concordanță cu interesele fundamentale ale întregii omeniri, a naturii terestre care nu cade sub incidența proprietății naționale, precum și a naturii extraterestre.

Producția (reproducția) socială este reductibilă la transformarea formelor „materiei naturale”, iar, în acest proces, forța de muncă se sprijină pe forțele naturii. Între dezvoltare economică și mediu înconjurător se constituie deci o legătură necesară și în virtutea faptului că orice avuție socială nu poate fi creată, în ultimă instanță, decît cu ajutorul forțelor naturii. Avuția socială nu se poate crea însă — și faptul este hotărîtor — fără muncă și, implicit, fără izvorul acesteia, forța de muncă. În procesul dezvoltării economice, devine necesară astfel stăpîni-

rea mai amplă și mai profundă a naturii propriu-zise, cît și a naturii umane. Fie că este vorba de a dezvolta stăpînirea naturii propriu-zise, fie că este vorba de a dezvolta stăpînirea naturii umane, principalul în aceste procese îl constituie stăpînirea „forței”. „Ce altceva e avuția — releva K. Marx — decît deplină dezvoltare a dominației omului asupra forțelor naturii, adică atît asupra forțelor naturii propriu-zise, cît și asupra forțelor proprii sale naturi?”²⁾

Obținerea de cît mai multe victorii umane în stăpînirea naturii este însă condiționată de perpetuarea comuniunii om-natură. Activitatea vitală a oamenilor, activitate conștientizată într-un grad tot mai înalt în producția (reproducția) socială, este pusă în pericol dacă se deteriorează mediul înconjurător, comuniunea om-natură: căci omul nu poate trăi ca oricare altă ființă, dealtfel, decît pe seama naturii.

Pentru a rămîne în comuniune cu natura, și deci a avea un mediu înconjurător propice, omul (comunitățile umane) trebuie să scruteze mai larg și pe termen mai lung urmările victoriilor obținute în stăpînirea naturii. Căci, așa cum observa Fr. Engels, în afara unor efecte favorabile omului, adesea prevăzute, în procesul uman de stăpînire a naturii pot apărea și efecte negative, care subminează unitatea om-natură și, prin aceasta, le anulează pe cele pozitive. Natura „se răzbună” dacă o stăpînim în detrimentul unității respective.

Efectele mai îndepărtate ale acțiunii umane de stăpînire a naturii în contextul producției (reproducției) sociale se grupează în două serii. Este vorba de efecte „firești”, adică pur naturale, și efecte sociale. Omenirea a făcut și face progrese considerabile în privința scrutării efectelor „firești”, cuceririle revoluției tehnico-științifice contemporane manifestîndu-se din plin și în acest domeniu. S-au făcut progrese remarcabile și în domeniul scrutării efectelor sociale. Fr. Engels evidențiază că prevederea efectelor „firești” îndepărtate ale activității productive, deși cu dificultăți serioase, este totuși mai ușoară decît prevederea efectelor sociale îndepărtate ale activității în cauză. Greutățile, și într-un caz și în celălalt, dar mai ales în ultimul caz, se amplifică dacă modul de producție se sprijină doar pe finalități imediate. „Toate modurile de producție de pînă acum — spunea Fr. Engels referindu-se la modurile de producție presocialiste — au urmărit numai efectul utilitar cel mai direct, cel mai apropiat al muncii. Consecințele mai îndepărtate, care se produc mai tîrziu și își fac efectul prin repetare și acumularea treptată, erau complet neglijate”³⁾. Observația își păstrează și astăzi valabilitatea pentru modul de producție din țările capitaliste dezvoltate. Căci, în pofida tentativelor sau reușitelor parțiale în materie de prognoză a efectelor sociale îndepărtate, dar mai ales a efectelor „firești” îndepărtate ale activității productive, finalitățile imediate, legate de obținerea unor avantaje individuale cu orice preț, rămîn preponderente în țările respective și oriunde ne aflăm în prezența dominației proprietății private.

Socialismul este chemat, în mod obiectiv, să soluționeze contradicțiile antagoniste constituite în procesul istoric al stăpînirii naturii de către omenire, permițînd dezvoltarea nestînjinită a avuției fiecărei națiuni și perpetuarea comuniunii om-natură în condiții optime. În acest sens a acționat și acționează Partidul Comunist Român, iar documentele sale recente, aprobate de Congresul al XI-lea, dau noi impulsuri și indică mijloace menite să conducă la rezultate din ce în ce mai bune.

Direcții fundamentale

DIRECȚIILE politicii partidului nostru în domeniul corelativ abordat aici se confundă în mare măsură cu înseși direcțiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism. Totuși, dintre acestea din urmă, citeva numai și sub o orientare aparte, se cuvin a fi reținute.

1 Folosirea rațională și eficientă a resurselor naturale aflate în patrimoniul național ocupă un loc primordial.

Pregătind în mod minuțios înfăptuirea acestei direcții, partidul nostru pune preț, din capul locului, pe prospectarea (explorarea) resurselor naturale de care dispune țara, în vederea descoperirii de noi surse de materii prime și energetice. Acțiunea își are centrul de greutate în industrie, dar cuprinde și agricultura, silvicultura etc.

În complexul acțiunilor avute în vedere aici, un loc central îl ocupă valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor și surselor energetice. Începutul, în această privință, îl realizează însăși alocarea resurselor. Odată alocate resursele, creșterea valorii produselor obținute dintr-o unitate de materie primă sau de combustibil capătă o importanță de prim ordin.

În vederea folosirii raționale și eficiente a resurselor naturale, P.C.R. promovează cu stăruință utilizarea pe scară largă a înlocuitorilor. De asemenea, se poate spune că atât soluționarea corespunzătoare a problemei înlocuitorilor, cât și soluționarea corespunzătoare a problemei valorificării reziduurilor consumului productiv și neproductiv capătă o importanță cu totul excepțională pentru afirmarea economiei naționale în sens modern, pentru asigurarea unui mediu înconjurător propice.

O mai mare contribuție aduc, apoi, în această privință, refacerea și dezvoltarea fondului arabil, fondului forestier și resurselor de apă, în general refacerea și dezvoltarea tuturor resurselor naturale regenerabile.

Beneficierea de resurse naturale aflate în uzufructul comunității mondiale contribuie la lărgirea bazei proprii de materii prime și a volumului bunurilor destinate consumului populației, și se înscrie tot mai mult ca un factor de seamă al folosirii raționale și eficiente a resurselor naturale aflate în proprietate națională. Documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. insistă asupra intensificării pescuitului oceanic, vizând apropierea de către națiunea noastră și a altor surse ale oceanului internațional etc.

După cum se vede, P.C.R. fixează folosirii raționale și eficiente a resurselor naturale aflate în patrimoniul național un rol de seamă în politica sa de dezvoltare economico-socială și edificare a unui mediu înconjurător propice, dând, prin aceasta, importanța cuvenită faptului că factorii naturali ai mediului înconjurător sunt concomitent surse sau resurse ale dezvoltării economico-sociale, precum și faptului că modul în care o comunitate națională se raportează la aceștia are implicații asupra propriei ei existente.

2 Cu cea de a doua direcție fundamentală a sa, prevenirea, limitarea sau combaterea eventualelor efecte dăunătoare provocate de anumite fenomene naturale sau de anumite tehnologii, politica P.C.R. de dezvoltare economico-socială și edificare a unui mediu înconjurător propice intră mai vizibil în rezolvarea unor contradicții care pot tulbura conlucrarea optimă om-natură. Sint vizate în primul rând, combaterea inundațiilor, a secetei și eroziunii solului. În plus, reaşezarea unor echilibre ecologice ori teratologice.

În legătură cu efectele dăunătoare ale unor tehnologii, se prevede adoptarea unor tehnologii nepoluante și echiparea anumitor procese de producție cu instalații antipoluante, realizarea și folosirea unor mijloace de transport nepoluante, producerea de substanțe chimice cu nocivitate cât mai mică și remanentă cât mai redusă, neutralizarea efectelor negative ale reziduurilor nerecuperabile, provenite din activitatea de producție și consum. O atenție aparte se acordă limitării zgomotului și vibrațiilor.

Măsurile antipoluante sînt abordate cu precădere din perspectiva prevenirii noxelor. Și pe bună dreptate, fiindcă se știe că degradarea mediului înconjurător și, prin aceasta, a factorilor dezvoltării economico-sociale, poate îmbrăca forme ireversibile sau necesită eforturi de refacere extrem de costisitoare. În același timp, P.C.R. promovează și măsuri de ordin curativ, înlăturînd astfel consecințele nocive ale unor dezechilibre în mediu înconjurător provocate în orînduirile presocialiste de exploatare internă sau de cei externi, precum și urmările nedorite asupra mediului natural, ivite în unele locuri din țară în perioada edificării societății socialiste.

Prevenirea, limitarea sau combaterea eventualelor efecte dăunătoare provocate de anumite fenomene naturale sau de anumite tehnologii nu conduc, în mod fatal, la un „tribut“ plătit

de națiune, dacă se are în obiectiv criteriul eficienței economice și sociale a acestor acțiuni. Natura nu conține resorturile reglării spontane a comunității cu propriul ei produs — omul. Comuniunea om-natură se poate realiza în mod corespunzător numai pe baza socializării activității vitale umane în producția (reproducția) socială, supusă reglării planice. În acest proces, obținerea rezultatului dorit se confruntă atât cu „stihiele“ naturii, cât și cu „stihiele“ umane. Promovarea explicită sau implicită a pasivității omului în raporturile cu natura este, prin urmare, tot atât de nefastă ca promovarea explicită sau implicită a desfășurării unei acțiuni necontrolate asupra naturii.

3 Opera de edificare a unei comunități propice între om și natură se sprijină pe dezvoltarea forțelor de producție ale societății, care are loc în cadrul unor relații sociale dintre membrii societății. În procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, mediul social este chemat, în mod obiectiv, să contribuie la conlucrarea tot mai fructuoasă dintre om și natură. Iată de ce perfecționarea relațiilor economice și a celorlalte raporturi sociale dintre membrii societății noastre socialiste în scopul accelerării dezvoltării forțelor de producție și al edificării unui mediu social tot mai propice sporirii avuției sociale și perpetuării comunității om-natură este înscrisă ca o direcție fundamentală în politica P.C.R. de dezvoltare economico-socială și edificare a unui mediu înconjurător propice.

O acțiune primordială în cadrul acestei direcții o constituie, din motive binecunoscute, perfecționarea relațiilor de proprietate socialistă. Este locul să relevăm că, așa cum a arătat K. Marx, o premisă sine qua non a apropierei condițiilor obiective ale producției sociale — mijloacele de producție — o reprezintă întotdeauna populația, comunitatea umană istoricește constituită. Iar a doua premisă de același gen o reprezintă întotdeauna natura, căreia K. Marx i-a relevat calitatea de arsenal ce furnizează atât mijlocul de muncă și materialul muncii, cât și locul de așezare a colectivității, adăugînd, în același timp, că proprietatea reprezintă un mod de raportare a indivizilor nu numai la condițiile naturale ale muncii, ci și ale reproducției, acestea din urmă căpătînd preponderanță pe o anumită treaptă a evoluției societății. Partidul Comunist Român pune mare preț pe creșterea funcției factorului demografic în cadrul societății noastre și ia măsuri în scopul potențării rolului forței de muncă ca factor al progresului multilateral al societății. Concomitent, face tot ce este posibil în privința întăririi apropierei mijloacelor de producție pe baza condițiilor care decurg prioritar din reproducția socială, în general, în privința consolidării și dezvoltării proprietății socialiste, care joacă un rol esențial în contextul conlucrării om-natură. Perfecționarea celorlalte componente ale sistemului relațiilor economice în speță, perfecționarea relațiilor sociale ce se constituie în producția propriu-zisă, repartiție, circulație și consum, contribuie, de asemenea, la o mai bună conlucrare om-natură. Să relevăm și că același efect pozitiv îl are perfecționarea relațiilor de producție ca un tot unitar, anume, în procesul de ansamblu al producției (reproducției) sociale: utilizarea finală a produsului social și, în special, a venitului național, a cărei importanță hotărîtoare pentru asigurarea dezvoltării noastre economico-sociale rapide și ridicării nivelului de trai și civilizație al poporului este cunoscută, are implicații profunde și pe planul edificării unui mediu înconjurător propice în țara noastră. În același sens converg măsurile referitoare la perfecționarea conducerii societății și a cadrului juridic de desfășurare a raporturilor social-economice (inclusiv măsurile destinate perfecționării cadrului juridic statuat prin legea aferentă protecției mediului înconjurător), măsurile hărăzite perfecționării democrației socialiste, așezării mai puternice a raporturilor dintre membrii societății noastre socialiste pe principiile eticii și echității socialiste și, mai presus de oricare, măsurile îndreptate spre creșterea rolului conducător al partidului.

4 Promovarea progresului științific și tehnic în vederea cunoașterii și stăpînirii mai profunde a naturii „neorganice“ și „organice“, a omului, a raporturilor sociale și de alt gen dintre membrii societății noastre socialiste, precum și a raporturilor internaționale reprezintă, de asemenea, o direcție fundamentală a politicii P.C.R. în domeniul corelativ de care ne ocupăm aici.

Trebuie relevat că, indiferent dacă e vorba de cele repro-

conf. univ. dr. Virgil I. IONESCU
Institutul politehnic București

(Continuare în pagina 22)

CELE PESTE 13 DECE-
NII care s-au scurs de
la primele scrieri ale
marxismului reprezintă o peri-
oadă de luptă pentru cucerirea
conștiinței umanității. O istorie
care s-ar scrie despre drumul
de luptă al gândirii marxiste ar
trebui să aibă cel puțin două
mari secțiuni — a luptei cu ad-
versarii fățiși-agresivi, și cu cei
siliți de dialectica istoriei să se
travestească în exegeți-marxiști.
În opt din cele treisprezece de-
cenii de gândire marxistă înteme-
iatorii concepției științifice
despre eliberarea națională și
socială a clasei muncitoare și,
prin aceasta, a întregii omeniri,
au desfășurat un impresionant
travaliu critic. De peste cinci
decenii, marxist-leniniștii din în-
treaga lume continuă această
luptă de idei, silind pe adver-
sari la defensivă. Desigur, im-
portanța hotărătoare a avut-o
cucerirea pe terenul reali-
tății. După cum se arată în
Programul P.C.R.: „Se accelerează
tot mai mult criza imperia-
lismului și a sistemului capi-
talist, a cărui sferă de acțiune
se îngustează continuu, deter-
minând ascuțirea contradicțiilor
economice, politice și so-
ciale, evidențiind astfel tot mai
puternic caracterul istoricește
perimat al orinduirii capita-
liste”.

De peste 125 de ani ideile so-
cialismului și comunismului au
parcurs calea istorică de la coș-
marul obsesiv pentru reacțiunea
„bătrânei Europe”, la uriașa
forță ideologică internațională și

Peregrinările marxologiei, încotro?

puternica forță materială trans-
formatoare a zilelor noastre, te-
zaur de acțiune și gândire al ce-
lor circa 100 de partide comu-
niste și muncitorești marxist-len-
iniste din lume, în care se înre-
gimentează fiecare al 50-lea lu-
citor al planetei!

Una dintre temele preferate
ale marxologilor anticomuniști
este găsirea de „neconcor-
danțe” între operele întemeie-
torilor marxism-leninismului. Este
un fapt că toate, absolut toate
ideile economice importante au
fost elaborate în luptă nu numai
cu dușmanii declarați de clasă,
ci și cu susținătorii lor spiri-
tualii, care nu rareori invocau pe

Marx — contra marxismului, pe
Engels — împotriva lui Marx, pe
Marx și Engels — împotriva lui
Lenin.

Din confruntările clasice
marxism-leninismului se poate
reține o constantă metodologică
determinantă și anume: apă-
rarea și dezvoltarea nu a unor
idei sau principii luate separat,
apte a fi dogmatizate, ci a
esenței și perspectivei revoluțio-
nare a concepțiilor lor, preci-
zând că din marxism-leninism
sufletul viu îl constituie metoda
dialectică-materialistă, „critică
și revoluționară” prin excelență.

Una dintre expresiile caracte-
ristice pentru ținuta marxologiei
din perioada interbelică ne-o
dă John Maynard Keynes, ad-
versar al socialismului, care
prefera totuși în 1926 „socialis-
mul de stat”, ca versiune supe-
rioară a individualismului, față
de individualismul liberalismu-
lui secolului XIX, corectându-se,
ce-i drept, la scrierea „Teoriei
generale” (1936), când consi-
dera că socializarea „destul de
cuprinzătoare a investițiilor” nu
constituie un argument „favo-
rabil unui sistem al socialismu-
lui de stat”.

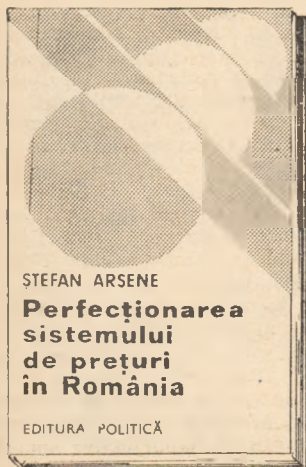
Nu se poate să nu observăm
că „atracția” pentru marxism a
preocupat un spirit atît de se-
rios cum era cel al lui Joseph A.
Schumpeter. Nu dorim să discu-
tăm în acest context modul în
care J.A.S. l-a înțeles, pe K.
Marx, dar nu este de prisos să-i
remarcăm aprecierea de ansam-
blu dată operei economice
a marxismului de adevărat mo-

nument de sirguință teoretică,
în care reușita majoră o repre-
zintă imbinarea istoricului cu lo-
gicul într-o viziune științific fun-
damentată a viitorului.

În eseu său asupra gândirii
economice marxiste J. Robinson
recunoștea că în gândirea uni-
versitară (burgheză) predomina
pînă în anii '40 o arogantă tă-
cere față de Marx, întreruptă
doar, din cînd în cînd, de cite o
notiță zeflemisitoare „de sub-
sol”. J. R. aprecia că economis-
tii burghezi au ce învățat și au
ce oferit în dialogul cu marxis-
mul. Revenind la eseu amintit
în prefața la ediția a 2-a, J. R.
consemnează în 1965 schimba-
rea intervenită în gândirea uni-
versitară (burgheză) în sfertul
de secol scurs: „maestrul” J.
M. Keynes devenise „amabil”
față de eseu lui Joane Robinson,
gest considerat remarcabil cînd
cei mai mulți pe continent con-
siderau studierea lui K. Marx
„pierdere de timp”, iar în S.U.A.
chiar o „dezonoare”.

Desigur, cel de-al doilea răz-
boi mondial a obligat marxolo-
gia la o anumită defensivă. S-a
impus treptat tratarea proble-
melor economice ale socialis-
mului printr-o altă prismă —
aceea a comunității de procese
reglate și structuri ale ce-
lor două sisteme economice —
împrejurare care va genera ten-
tația de a „transcende” natura
economico-socială a proceselor
și relațiilor, respectiv deosebi-
rile dintre ideologii și politici,
în spiritul faimoasei viziuni
„convergente”, devenite după

fise

ȘTEFAN ARSENE

Perfecționarea sistemului de prețuri în România

EDITURA POLITICĂ

● Recent în Editura politică
(București, 1974, 182 p.), a apă-
rut cartea profesorului dr. Ște-
fan Arsene, Perfecționarea sis-
temului de prețuri în România.
Folosind experiența dobîndită în
practică, un bogat material
bibliografic și experiența altor
țări, autorul aduce o contribuție

la dezbateră a unor direcții de
perfecționare a sistemului de
prețuri. Pe lângă Introducere,
cartea cuprinde capitolele: I.
Plan-piață-prețuri; II. Funcțiile,
principiile, categoriile și formele
prețurilor; III. Direcții ale per-
fecționării sistemului de prețuri;
IV. Prognostice și planificarea pre-
țurilor.

Valoare potențială și va- loare realizată

● În articolul Usloviia reali-
zații i obščestvenno neobhodimie
zatrati truda (Condițiile de
realizare și cheltuielile de muncă
socialmente necesare), publi-
cat în revista EKONOMICES-
KIE NAUKI nr. 1/1975, autorul,
V. Zanin, candidat în științe
economice, se ocupă de influen-
ța pe care o exercită condițiile
de realizare a mărfurilor asu-
pra valorii lor sau, cu alte cu-
vinte, asupra timpului de muncă
socialmente necesar, înțeles în
sensul strict al cheltuielilor de
muncă. După autor, K. Marx a
diferențiat noțiunea generală a
valorii în două varietăți de sine
stătătoare, dar interdependente:
a) valoare potențială sau pro-
dusă; b) valoare realizată.
Factorul piață nu influențează

și nu poate influența valoarea
potențială, dar el contribuie la
determinarea valorii realizate.
În felul acesta, influența condi-
țiilor de realizare trebuie legate
nu de schimbarea mărțiii valo-
rii de producție a mărfii, ci de
trecerea acesteia într-o nouă ca-
litate — în calitatea de valoare
realizată. Valoarea de producție
a bunului are propria sa sub-
stanță de muncă, sub forma
cheltuielilor de timp de muncă
socialmente necesar din punctul
de vedere al condițiilor produc-
ției. V. Zanin argumentează teza
că valoarea realizată are și ea
un substrat de muncă propriu,
corespunzând criteriilor mărțiii
socialmente necesare.

Subestimări

● Sub titlul Reappraising the
seventies: A scenario for sur-
vival (Reevaluarea anilor șapte-
zeci: Un scenariu pentru
supraviețuire), revista americană
„Business Week” a publicat în
numărul din 14 septembrie 1974
o serie de articole despre pers-
pectivele economiei americane,
reproduse de PROBLEMES ECO-
NOMIQUES (nr. 1401 din 18 de-
cembrie 1974). Printre altele se

apreciază că cel puțin în patru
domenii amploarea forțelor în
joc a fost subestimată: 1) s-a
previzionat o cerere crescîndă de
materii prime, antrenînd anumite
tensiuni în aprovizionare, dar
nu s-a prevăzută boom-ul econo-
mic mondial și dezvoltarea unei
economii care să atragă lipsuri
de metale, de produse forestie-
re, alimentare sau pentru hrana
animalelor și, mai ales, de com-
bustibili; 2) s-a prevăzută ca
tendința inflaționistă a prețuri-
lor să continue în viitor cu un
ritm mediu anual de 4%, dar
nu s-a previzionat o inflație ex-
plozivă care a lovit lumea în
anii 1973 și 1974 cu ritmuri de
12% în S.U.A. și la niveluri su-
perioare în alte țări; 3) se aște-
pta o intervenție crescîndă a
organelor publice în domeniul
cum sint; calitatea produselor,
securitatea și protecția mediu-
lui înconjurător, dar nu s-a pre-
văzută amploarea pe care aveau
să o ia programele de regle-
mentare, nici costul pe care l-au
impus industriei; 4) s-a previzio-
nat o creștere rapidă a cererii
de capitaluri pentru investiții și
reorganizarea piețelor financiare
pentru a face față acestei cereri,
dar s-a subestimat suma colo-

cel de-al doilea război mondial o adevărată teorie a societății industriale (unica), respectiv postindustriale, chiar postcapitaliste, în care s-ar transforma, chipurile, cele două sisteme economice opuse... Încă din anii '40 începe să-și facă loc sub pana liderului școlii neoliberale de la Freiburg-Breisgau, W. Eucken, teoria economiei centralizat-dirijate, care reprezintă o altă magistrală de denaturare a socialismului.

Ulterior, s-a trecut la încercarea de a submina istoria și logica marxismului, contrapunându-se „tinărul Marx”, „filozof” „deschis”, „bătrânului Marx”, devenit „dogmatic” și „rutinier”. S-a încercat, rind pe rind, să se opună marxism-leninismului izvoarele sale istorice, să se contrapună părțile sale constitutive una — celelalte: filozofia — economiei politice, filozofia — socialismului științific.

Prilejul ce s-a oferit pentru începerea dialogului nemijlocit „Est—Vest” a fost folosit pentru a respinge direct sau indirect marxismul, dar și pentru a-l studia cu atenție și a se reclama din opera lui Marx.

Între primele întâlniri Est—Vest, cum a fost cea de la Amsterdam (1956), și ultimele congrese internaționale de economie, filozofie, politologie și sociologie, este o mare distanță în ce privește ținuta marxologiei. Efecte salutare au avut în această privință conferințele, dezbaterile, simpoziioanele aniversative, con-

sacrate începând din 1968 la Paris lui K. Marx, cu prilejul celei de a 150-a aniversări a nașterii, sub egida U.N.E.S.C.O., iar în 1970 și 1971 lui F. Engels și lui V. I. Lenin. Se deschide astfel un „mare dialog internațional” despre locul marxismului în gândirea științifică actuală.

Locul boicotului și al complotului tăcerii îl iau, treptat, virtuozitățile verbale prin care se disimulează recunoașterile silite. Noile personificări ale marxologiei își fac un titlu de obiectivitate științifică din mărturisirea că îl citesc și îl recitesc pe K. Marx de 4 decenii (Raymond Aron), spre deosebire de J. M. Keynes, ale cărui referiri permitău impresia penibilă că n-a citit prea multe pagini din marxismul pe care-l persifla obscur. Marxologii zilelor noastre se fac forte să „demonstreze” refuzul obstinat al lui K. Marx de a se număra printre... marxisti (R. Aron și Maxime Rodinson).

Un exemplu revelator pentru gândirea economică marxologică a zilelor noastre ni-l oferă cel mai popular dintre economiștii americani, laureatul Premiului Nobel pentru economie din 1970, Paul Anthony Samuelson, chiar în ediția a 9-a, jubiliară, a celebrului său **Economics**, care îl recunoaște pe K. Marx ca pe un savant epocal și conchide asupra acutei sale valabilități pentru gândirea economică a zilelor noastre, mai ales în sensul predispoziției spiritului marxist pentru reconstitu-

rarea critică a analizelor. Să fie, oare, aici un apel, indirect, la autocritica pe care o datorează marxologia operei economice a marxism-leninismului?

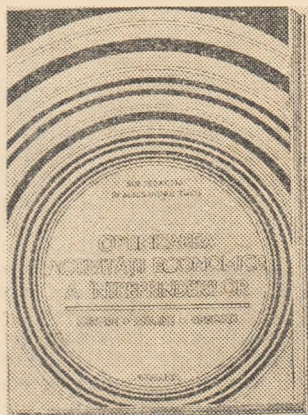
Este evident că acesta nu este un „dar” ce se face marxismului, ci este rezultatul luptei de idei, care a demonstrat cu prisosință falimentul anticomunismului agresiv. Este sigur, de asemenea, că aceasta nu înseamnă „resemnarea” anticomunismului la defensivă, ci doar continuarea puțin glorioasei sale misiuni, dar de astădată în alte ipostaze. K. Marx este prezentat nici mai mult nici mai puțin decît ca precursor al celor mai multe dintre „inovațiile” apologeticii: neocapitalismul, societatea industrială, postcapitalismul, substitutele pentru capitalismul monopolist de stat. Una dintre cele mai recente probe o constituie cartea lui Daniel Bell despre cursul luat în țara „marelui experiment social” — S.U.A. spre societatea postindustrială, în care autorul pretinde să folosească, prin analogie, metoda lui K. Marx de studiere a devenirii societății capitaliste pe exemplul Angliei. O altă tentativă de evocare și invocare a lui K. Marx este cea determinată de anunțarea apariției operei complete a marxismului în 100 de volume... Încercarea de a-l pune pe K. Marx în concertul marii circulații de idei economice actuale este, poate, o „testare” a categoriilor istorice și logice ale marxismului. Dar tocmai aici

survine misiunea marxologilor: „a opera” ici-colo, nu rare ori de simplă conveniență, adeseori pentru a conferi conceptelor marxiste semnificații strict literale, ignorând fondul ideologic și metodologiei marxiste, dar mai mult decît orice, pentru a smulge marxismului imensa sa forță prospectiv-constructivă, deci pentru a-i submina perspectiva istorică — iată sensul ideologic și metodologic al „operaționalizării” anticomuniste a marxismului!

A deschide dialogul de idei, fără condiții prealabile de abandonare a ideologiei și politicii proprii, a fost, este și rămîne o disponibilitate a marxismului creator. În fața problematice pe care o pune marxologia care a „renunțat” la prejudecățile anticomunismului agresiv, comuniștii își formulează ipotezele de lucru istorice și logice. Alta este acum problema: diferitele tentative de a calomnia și denatura marxism-leninismul au eșuat. În zilele noastre, și cu atît mai mult în viitor, socialismul și comunismul reprezintă, după cum se scrie în Programul P.C.R. „realitatea transformărilor pe scara mondială a societății omenești, rezultatul trecerii a tot mai multe popoare pe calea noii orînduiri, al schimbării revoluționare a relațiilor de producție, al infaptuirii principiilor socialiste de repartiție și de conviețuire între oameni și popoare”.

dr. Ioan CRISTESCU

sală de capitaluri cerute simultan de expansiune, modernizarea și respectarea diverselor reglementări oficiale. Nu s-a putut prevedea ridicarea fenomenală a ratei dobînzii, determinînd caducitatea regulilor financiare tradiționale; nu se putea aștepta prăbușirea aproape totală a ansamblului piețelor financiare, tocmai atunci cînd întreprinderile aveau nevoia imperioasă de a recurge la ele.

● Sub egida Centrului de științe sociale Iași, Sectorul de cercetări economice al Aca-

miei de științe sociale și politice a Republicii Socialiste România, a apărut de curînd, în Editura Junimea din Iași, lucrarea Optimizarea activității economice a întreprinderilor (224 p.). Cartea apare sub redacția dr. Alecsandru Tacu, iar prefața este semnată de prof. dr. Mihai Todosia, directorul Centrului de științe sociale Iași. Lucrarea cuprinde: Funcțiunile de bază ale întreprinderii și corelațiile lor (dr. Victoria Anton); Determinarea duratei optime de funcționare a utilajelor după criterii economice (dr. Alecsandru Tacu); Optimizarea folosirii utilajelor de producție într-o întreprindere industrială, folosind principiul algoritmului ungar (Alexandru Ciocînă); Repartiția optimă a sarcinilor de producție pe mașini în baza rețelelor de transport din teoria grafelor (Cornelia Tacu); Programarea optimă a stocurilor în condiții de certitudine și incertitudine (Mihai Haivas); Reducerea cheltuielilor de aprovizionare prin metode combinatoriale (Adriana Olaru); Cu privire la analiza legăturilor dintre fenomenele economice și problemele estimării statistice

(Doina Știrbăt); O cercetare concretă a cererii satisfăcute de bunuri de consum (Tereza Iltim).

Criză și recesiune

● Pierre Duharcourt plasează în articolul Développement de la crise et diffusion de la récession (Dezvoltarea crizei și difuzarea recesiunii), apărut în ECONOMIE ET POLITIQUE decembrie 1974, depresiunea economică actuală din Occident în cadrul unei crize economice de lungă durată, ale cărei prime manifestări s-au observat din 1967—1968. S-a manifestat la început un asincronism al fazelor între Statele Unite, R.F.G., Japonia, Franța, pentru ca în 1971 să reapară sincronismul profilelor conjuncturale naționale, din momentul în care recesiunea americană începe să se extindă asupra tuturor țărilor capitaliste. Prăbușirea sistemului monetar internațional se accentuează cu suspendarea convertibilității dolarului, apoi cu devalorizarea sa de fapt în august și decembrie 1971. O înviore generală se observă în 1972, dar ea duce rapid la o nouă accelerare a

inflației. În acest context apare ceea ce s-a numit criza materiilor prime. Dar urcarea prețului relativ al materiilor prime — spune P. D. — nu este un fenomen independent, dimpotrivă un element al crizei capitalismului. În cursul perioadei ce a precedat această criză, deprecierea materiilor prime a fost un factor de susținere a expansiunii, prin scăderea costurilor de producție, asigurarea de profituri mari companiilor petroliere și de impozite substanțiale statelor respective. Dar această situație conținea propria sa negație. Prețul scăzut al materiilor prime, limitînd dezvoltarea producției lor, a produselor de substituție și, încurajînd risipa, trebuia să ducă la răsturnarea raporturilor dintre cerere și ofertă între 1971 și 1974. Dacă scumpirea materiilor prime nu este decît un aspect al crizei, ea este totuși, spune P. D., un aspect destul de important pentru a influența dezvoltarea ei și a marca începutul difuzării unei noi recesiuni.

UN MEDIU ÎNCONJURĂTOR PROPICE

(Urmare din pag. 19)

ductibile în timp util sau de cele nereproductibile în timp util, de cele înlocuibile la un termen apropiat sau de cele înlocuibile la un termen îndepărtat, orice sursă de materii prime și energie, ca și totalitatea surselor de materii prime și energetice de care dispune o națiune sau întreaga omenire, are, **sub raportul utilizării social-economice**, un caracter istoricește limitat, fapt ce nu poate fi ignorat în procesul edificării unui mediu înconjurător propice. De aceea, nu în mod întâmplător partidul nostru orientează, în mod prioritar, activitatea de cercetare și de introducere a progresului tehnic spre creșterea potențialului național de rezerve de materii prime și energetice, spre elaborarea unor tehnologii care să conducă la valorificarea superioară a tuturor categoriilor de resurse naturale, precum și spre crearea de noi materiale, substitutive. Cercetarea din domeniul fizicii, chimiei, biologiei, matematicii, tehnicii și tehnologiei, științelor economice și sociale etc. contribuie, de asemenea, la stăpânirea mai largă a naturii propriu-zise cit și a naturii umane, ceea ce are implicații asupra unei conlucrări propice om-natură.

Documentele P.C.R. subliniază caracterul integrat și global al cercetării și gândirii științifice. De asemenea, relevă caracterul inseparabil al celor două laturi ale cercetării și gândirii: latura teoretică, fundamentală și latura practică, aplicativă. Aceste trăsături se impun a fi promovate și în cercetările științifice-tehnice privind edificarea unui mediu înconjurător propice, care vor trebui să se desfășoare într-o strinsă îmbinare cu celelalte domenii, să atragă mai puternic în cimpul lor toate laturile naturii, vieții și societății, ale universului terestru și ale celui cosmic în general și să obțină rezultate mai ample și mai eficiente nu numai pe plan teoretic, ci și pe plan practic. Se cuvine, de altfel, a fi luat în considerație faptul că în viitor se va impune tot mai mult difuziunea pleneră în știință și cercetare a unui spirit **ambientologic**, că se va circumscrie din ce în ce mai precis o nouă știință cu caracter inter și multidisciplinar — **ambientologia** — știința mediului ambiant, și că, în același timp, fiecare altă știință și întregul sistem al științelor va căpăta mai puternic decît pînă acum o funcție **ambientologică**, fără de care nu mai pot fi apreciate ca eficiente cuceririle cunoașterii umane.

5 În domeniul corelativ analizat aici, **lărgirea schimburilor pe diverse planuri și promovarea cooperării multilaterale a României cu alte state în vederea asigurării dezvoltării economico-sociale a fiecărei națiuni și a întregii comunități mondiale, concomitent, în vederea protejării mediului înconjurător terestru**, constituie o altă direcție fundamentală.

Partidul Comunist Român face din participarea activă și eficientă la diviziunea internațională a muncii o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni.

Eficiența constantă și durabilă a raporturilor multilaterale dintre state este însă condiționată și chiar determinată, în cadrul lumii contemporane, de o transformare în ordinea economică și politică internațională existentă. Așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul prezentat la Congresul al XI-lea, acțiunile și măsurile menite să asigure instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, reclamă din partea tuturor națiunilor lumii atît o **operă destructivă concertată**, în speță, înlăturarea hotărîtă a relațiilor de inechitate și a suprimare, cit și o **operă constructivă concertată**, în speță, instaurarea unor raporturi internaționale judicioase, cu rol fundamental pentru existența și dezvoltarea fiecărei națiuni. În acest context, este evident că statuarea respectării dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale și de a decide în mod suveran asupra folosirii lor, statuarea respectării dreptului fiecărei națiuni la dezvoltarea economico-socială independentă, lichidarea rapidă a decalajelor în dezvoltare, stabilirea unor raporturi echitabile între prețurile materiilor prime și prețurile produselor industrializate, accesul tuturor statelor la materii prime și surse energetice, sporirea resurselor alimentare ale popoarelor și a mijloacelor lor tehnico-științifice moderne creează nemijlocit și premisele edificării unui mediu înconjurător propice pentru fiecare națiune și pentru întreaga comunitate mondială.

Nu mai puțină importanță prezintă, pentru dezvoltarea economico-socială a fiecărei națiuni și a comunității mondiale, implicat pentru asigurarea unui mediu înconjurător propice pe

plan național și mondial, soluționarea problemei dezarmării generale și, în primul rînd, a dezarmării nucleare.

Problema edificării unui mediu înconjurător propice la nivel planetar este o problemă complexă, care trebuie să angajeze în soluționarea ei eforturile concertate ale tuturor națiunilor. Este un fapt îmbucurător că **principiul unității organice a mediului natural planetar** a fost admis de către toate națiunile lumii. Conferința Națiunilor Unite cu privire la mediul înconjurător întrunită la Stockholm în anul 1972, a statuat principiul în cauză, la aceasta contribuind și reprezentanții țării noastre. Eficiența edificării unui mediu natural propice pe Terra este însă determinată de dezvoltarea forțelor de producție ale fiecărei națiuni, iar la aceasta contribuie, totodată, lărgirea și perfecționarea relațiilor internaționale pe multiple planuri. Partidul Comunist Român, promovînd larg cooperarea internațională multilaterală, acordă o importanță aparte extinderii cooperării internaționale tehnice, economice și științifice în domeniul protecției mediului înconjurător. România a participat și va participa și în viitor la dezvoltarea colaborării internaționale privind edificarea unui mediu înconjurător propice pe Terra, în cadrul O.N.U., în cadrul continentului european, realizînd aranjamente bilaterale sau mai largi, cu statele vecine și cu celelalte state.

6 În concordanță cu funcția creatoare a factorului uman în procesul istoric, Partidul Comunist Român fixează drept direcție fundamentală a politicii sale, **instruirea și educarea tuturor cetățenilor țării, spre a participa activ, pe măsura posibilităților și capacităților fiecăruia, la înlăturarea dezvoltării economico-sociale și protejării mediului înconjurător la nivel național și chiar la nivel mondial.**

În acest context, un rol de seamă este atribuit școlii, considerată factorul principal de educare și formare a tinerei generații, a omului în general. Dar sînt avuți în vedere numeroși alți factori educativi și formativi.

La temelie întregului proces de instruire și educare a națiunii, partidul nostru așază teoria marxist-leninistă, ca o călăuză vie în acțiune. În lumina documentelor programatice ale partidului nostru apare necesitatea aprofundării conținutului și formelor de manifestare a conlucrării om-natură, devine necesară îmbogățirea procesului formativ al cetățenilor patriei în scopul servirii dezvoltării economico-sociale și edificării unui mediu înconjurător propice pe plan național și mondial. Un rol principal urmează să-l aibă cunoștințele științifico-tehnice despre folosirea rațională și eficientă a resurselor naturale, cele de **prevenire** a deteriorării mediului natural. La acestea se adaugă cunoștințele științifico-tehnice aferente **limitării și combaterii** efectelor dăunătoare ale fenomenelor naturale și ale unor tehnologii, cunoștințe care sînt necesare și ca mijloc de apărare față de difuziunea unor efecte dăunătoare cu caracter natural sau tehnologic pe plan planetar.

Prezintă, de asemenea, o valoare deosebită promovarea în rîndurile membrilor societății a realizărilor științifico-tehnice care dezvoltă forța demiurgică umană în contextul conlucrării om-natură și, concomitent, combaterea concepțiilor apocaliptice, catastrofice și a altor concepții dăunătoare ce vizează propagarea unei așa-zise „spaime ecologice“.

O cheazăsie în asigurarea instruirii și educării cetățenilor patriei noastre în scopul participării la dezvoltarea economico-socială și edificarea unui mediu înconjurător propice o constituie **aplicarea cu cea mai mare strictețe**, de către ministere, centrale, întreprinderi, instituții și de către toți cetățenii țării, a **normelor legale privind protecția mediului înconjurător**. În acest domeniu, nu teama de sancțiune trebuie însă să potențeze conștiința responsabilității. Fiindcă nici o sancțiune, oricît de dură ar fi ea, nu permite o recuperare integrală a deteriorării mediului înconjurător, depășirea, mai ales, a consecințelor nefaste ale ecodulbii.

Cadrul de instruire și educare a cetățenilor patriei în domeniul corelativ abordat aici este vast și cuprinde — în plus — o latură instituțională specifică, evidențiată de activitatea multilaterală hărăzită Consiliului Național pentru Protecția Mediului înconjurător și organelor lui subordonate — comisiile județene și a municipiului București pentru protecția mediului înconjurător — precum și altor organe centrale și locale. Pe acest teren devine însă necesară abordarea mai profundă a impactului între dezvoltarea economico-socială și edificarea unui mediu înconjurător propice, propulsarea mai clară a dublului aspect al conlucrării om-natură. Funcția constructivistă a dezvoltării economico-sociale în materie de mediu înconjurător propice se cere mai larg și mai puternic realizată. Căci nu dezvoltarea economico-socială autentică se află în opoziție cu edificarea unui mediu înconjurător propice, ci limitele și neajunsurile în rezolvarea contradicțiilor pe care le conține apropierea naturii în scopul sporirii avuției sociale, al progresului uman general.

¹⁾ Fr. Engels, *Dialektik der Natur*, Dietz Verlag, Berlin, 1952, p. 328-329.

²⁾ Karl Marx, *Bazele criticii economiei politice* (partea I), Editura politică, București, 1972, p. 437.

³⁾ Fr. Engels, *Dialectica naturii*, ESPLP, 1954, p. 181.

Argumente pentru o nouă ordine economică internațională

APĂRAREA PUTERII DE CUMPĂRARE A PRODUSELOR DE BAZĂ

LA 10 FEBRUARIE A.C. au început la Geneva lucrările sesiunii a VIII-a a Comisiei pentru produsele de bază din cadrul U.N.C.T.A.D. Pe ordinea de zi a sesiunii figurează examinarea situației mondiale actuale în domeniul produselor de bază, precum și probleme conexe cum sînt sistemele de comercializare și desfacere, diversificarea producției în țările furnizoare, indexarea

prețurilor. Un punct central al discuțiilor îl va forma **proiectul unui program global integrat pentru produsele de bază**, a cărui elaborare și aplicare a fost preconizată în Programul de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale, adoptat de sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. din aprilie—mai 1974.

Reuniunea de la Geneva a fost

precedată de Conferința țărilor în curs de dezvoltare asupra materiilor prime, care s-a desfășurat la Dakar între 4 și 9 februarie. Cele 110 țări participante au adoptat „Declarația de la Dakar”, în care își exprimă convingerea că realizarea emancipării lor economice depline presupune restabilirea controlului asupra resurselor naturale și a celorlalte bogății proprii, ca bază pentru dezvoltarea lor multilaterală.

ESTE UN FAPT rareori contestat că pentru imensa majoritate a țărilor în curs de dezvoltare actualele modalități ale schimburilor internaționale nu sînt cîtuși de puțin avantajoase. Raporturile comerciale mondiale sînt imperfecte și neechitabile pentru țările „lumii a treia”, atît în calitate lor de importatori — un exemplu imediat fiind piața internațională a tehnologiilor — cît și în cea de exportatori — în care caz, livrările lor de produse de bază intru-nesc toate caracteristicile unui exemplu tipic.

Piața internațională a produselor de bază incluse în tabelul nr. 1 se caracterizează prin ponderea majoritară deținută de țările în curs de dezvoltare în calitate de ofertant și prin quasi-monopolizarea poziției de beneficiar de către țările dezvoltate capitaliste. În ce privește prețurile, evoluția lor se caracterizează prin fluctuații importante și brutale pe termen scurt cu efecte negative corespunzătoare asupra exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, față de o creștere relativ regulată a prețurilor exporturilor de articole industriale ale țărilor capitaliste dezvoltate. În aceste împrejurări, în perioada dintre mijlocul anilor '50 și sfîrșitul lui 1972, raportul de schimb al țărilor în curs de dezvoltare (fără cele exportatoare de petrol), a scăzut cu 15%.

Intr-un raport al Secretarului general al U.N.C.T.A.D. cu privire la indexarea prețurilor, crătîndu-se că urcarea prețurilor la materiile prime în anii 1973—1974 și îmbunătățirea raportului de schimb al țărilor în curs de dezvoltare nu reprezintă în fapt decît o întreprindere provizorie a tendinței generale de scădere a raportului de schimb pentru aceste țări, se precizează : „Pentru majoritatea țărilor în curs de dezvoltare se poate deci prevedea o erodare a puterii de cumpărare a exporturilor de produse primare, dat fiind în-deosebi agravarea inflației rapide a prețurilor articolelor industriale pe care aceste țări le importă din țările dezvoltate” (TD/B/503, p. 2).

PORNINDU-SE de la tendințele relevate mai sus și subliniindu-se importanța capitală a acțiunilor internaționale destinate evitării unei noi deteriorări a raportului de schimb, Programul de acțiune pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale a preconizat elaborarea unui „program global integrat” pentru o gamă largă de produse de bază al căror export prezintă interes pentru țările în curs de dezvoltare. Schema unui astfel de program a fost prezentată pentru prima dată la cea de a 14-a sesiune a Consiliului pentru comerț și dezvoltare (august 1974), sub forma unei note a Secretarului general al U.N.C.T.A.D. Cu acest prilej a fost supus atenției comunității internaționale un sistem de principii și de reguli după care ar trebui să se desfășoare comerțul internațional cu produse de bază. Elementul principal de noutate constă tocmai în conceperea lor sub forma unui program „global” — în sensul că vor fi incluse principalele produse „dificile” al căror export prezintă interes pentru țările în curs de dezvoltare — și „integrat” — în sensul că va fi conceput ca un tot și va putea fi negociat ca atare.

De asemenea, programul preconizat diferă, nu numai conceptual, dar și în structura lui intimă, de alte măsuri de politică internațională privind produsele de bază. Este revelatoare în acest sens paralela cu ultima dintre aceste inițiative — consultările intensive speciale interguvernamentale asupra produselor de bază. Avînd drept scop atingerea unor rezultate concrete și sensibile în materie de liberalizare a comerțului și de politică a prețurilor la începutul anilor '70, consultările organizate în anii 1973—1974 au vizat 15 produse de bază. Desfășurate însă după concepția produs cu produs, ele s-au cantonat în recomandări generale destinate a fi supuse analizei guvernelor.

Căutînd să depășească acest mod tradițional de abordare, programul global integrat pentru produsele de bază se caracterizează prin faptul că :

a) vizează să trateze ansamblul problemelor țărilor în curs de dezvoltare în ceea ce privește produsele de bază ;

b) se întemeiază pe un ansamblu comun de principii, obiective, modalități de aplicare și linii directoare ;

c) prevede că, atunci cînd este cazul, se va acționa asupra unor grupe de produse prin mijloace cum sînt stocurile reglatoare, incluzînd mai multe produse, și „primele de completare” internaționale ;

d) mai prevede, de asemenea, că acțiunea asupra fiecărui produs va urmări de aici înainte mai multe aspecte, fiind extinsă atunci cînd este cazul prin măsuri complementare privind comercializarea, promovarea, transformarea, diversificarea și accesul la piețe, alături de politica de prețuri

Programul global integrat este, așadar, o inițiativă în domeniul politicii internaționale a produselor de bază menită, prin principiile și obiectivele sale, să constituie un instrument complex de soluționare a problemelor exporturilor de materii prime ale țărilor în curs de dezvoltare. El se sprijină pe principiul nou al necesității cooperării dintre țările producătoare de materii prime. În cadrul acestei cooperări se poate ajunge la instituirea unui control efectiv asupra prețului produselor, urmînd ca, de pe această bază, să se poarte negocierii cu țările consumatoare, asupra problemelor privind aprovizionarea și celelalte aspecte ale pieței.

Reflectînd poziția țărilor în curs de dezvoltare în acest domeniu, Programul de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale subliniază faptul că comunitatea internațională trebuie să facă tot ce-i stă în putință „pentru a facilita unctiunea

Tabelul Nr. 1

Ponderi în comerțul mondial cu unele produse de bază, 1970

	Ponderea țărilor în curs de dezvoltare în exporturile mondiale	Ponderea țărilor capitaliste dezvoltate în importurile mondiale	Ponderea produsului în exporturile totale de produse de bază ale țărilor mai puțin dezvoltate	Ponderea produsului în importurile totale ale țărilor capitaliste dezvoltate
Cupru	42,73	91,92	10,9	2,23
Cafea	93,74	92,26	10,9	1,32
Minerul de fier	42,94	91,94	3,8	1,30
Zahăr	68,70	67,20	6,4	0,83
Cacao	85,27	85,81	3,7	0,40
Cositor	77,19	84,26	2,5	0,23
Ceai	80,30	72,13	2,3	0,19
Bauxită	88,00	99,02	0,8	0,16
Minerul de mangan	51,11	94,59	0,40	0,08
Tungsten	33,20	84,14	—	0,06

Sursa : L'indexation des prix. Etude du Secretariat de la CNUCED. (TD/B/503), Supp. 1/Add. 1 și TD/B/498, p. 14.

asociațiilor de producători și a favoriza scopurile acestor asociații". Aceasta ar crea condiții pentru „funcționarea cu regularitate a comerțului cu produse de bază, ameliorarea încasărilor din exporturi ale țărilor în curs de dezvoltare și a raportului lor de schimb”

În cadrul lucrărilor Conferinței țărilor în curs de dezvoltare asupra materiilor prime, de la Dakar, s-a acordat de asemenea o mare importanță cooperării dintre aceste țări ca o măsură efectivă pentru lichidarea inechităților persistente din comerțul cu produse de bază.

În acest cadru este de subliniat că, dintre toate elementele pieței internaționale a produselor de bază, prețul a stat și continuă să stea în prim plan al atenției forurilor internaționale, tocmai prin implicațiile lui directe asupra încasărilor în devize ale țărilor în curs de dezvoltare, asupra epărării sau deteriorării raportului lor de schimb. Realizarea în practică a principiilor care au fost enunțate în legătură cu orientarea mai favorabilă a exporturilor de materii prime ale țărilor în curs de dezvoltare este condiționată de realizarea unui obiectiv prioritar: „stabilirea unei legături între prețurile exporturilor țărilor în curs de dezvoltare și prețurile importurilor lor provenite din țările dezvoltate”.

Obiectivul urmărit prin indexare este contracararea transiterii efectelor inflației în țările în curs de dezvoltare, prin canalele schimburilor lor cu țările occidentale dezvoltate. Este deci vorba de un mecanism prin care să se evite pierderile efective înregistrate de țările în curs de dezvoltare în urma exporturilor lor de produse de bază. În acest sens, este de relevant că înrăutățirea raportului de schimb al țărilor în curs de dezvoltare a frustrat aceste țări de circa 10 miliarde de dolari în 1972, adică mai mult decât volumul total al ajutorului public pentru dezvoltare de care au beneficiat în același an (8,4 miliarde dolari).

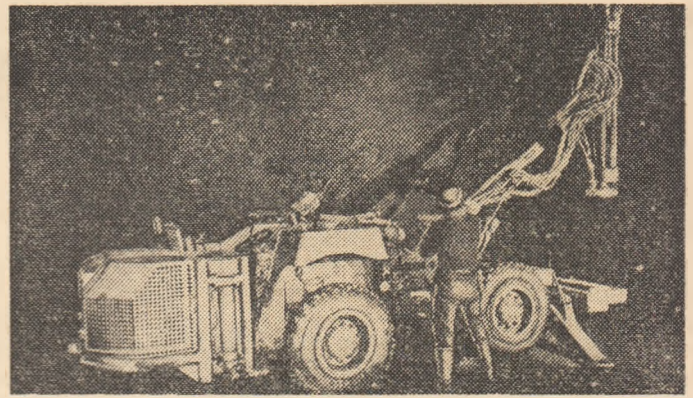
FUNEREA ÎN ACȚIUNE a mecanismului de indexare a prețurilor la exporturile de materii prime presupune un proces complex și, probabil, de durată. În principalele sale coordonate, el trebuie să includă în primul rând selecția produselor care vor fi supuse indexării. Desigur, excluderea unor produse ar putea să apară ca o măsură discriminatorie față de țările în curs de dezvoltare care le exportă. Ea este, totuși, greu de evitat, cel puțin din două motive:

a) în 1973, țările dezvoltate au exportat produse de bază (fără petrol) în valoare de 87 miliarde dolari, adică mai mult decât dublul încasărilor țărilor în curs de dezvoltare din exporturile lor de produse de bază (42 miliarde dolari). O mare parte a pieței internaționale a materiilor prime este detinută deci de furnizorii din țările dezvoltate. În condițiile în care sistemul indexării este conceput să vizeze numai produsele exportate, în totalitate sau în principal, de țările în curs de dezvoltare (acesta fiind un criteriu de selecție adhoc), vor fi excluse din sistem exporturile cu caracter „secundar” pentru unele țări în curs de dezvoltare, cum ar fi carnea de vită și porumbul pentru Argentina, porumbul și orezul pentru Tailanda, orezul pentru Egipt, fructele pentru Maroc ș.a.m.d. însă caracterul „secundar” apare numai în raport cu volumul global al exporturilor mondiale, în timp ce pentru țara respectivă, importanța lor poate fi covârșitoare: indexarea ar ocoti 40% din exporturile totale ale Argentinei, 30% din cele ale Tailandei etc;

b) indexarea prin regularizarea prețurilor (așa-numita indexare directă) este posibilă numai la produsele a căror ofertă poate fi supusă unui control efectiv. De asemenea, aplicarea unui mecanism care implică principiul „controlul prețurilor prin regularizarea ofertei” este eficientă doar la produsele pentru care cererea în raport cu prețurile este relativ puțin elastică. Sint ușor de întrevăzut efectele gen „avalanșă”, pe care le-ar căpăta volumul exporturilor la care cererea este elastică, dacă ele ar fi supuse unei indexări careare.

În mod practic deci, după părerea noastră „unele produse vor fi exceptate de la indexare. O soluție pentru evitarea discriminărilor de care aminteam ar fi, în acest caz, instituirea pe plan internațional a unui sistem complementar de transferuri financiare. Este vorba de o indexare „pasivă”, în care nu se intervine asupra factorilor pieței, de care să beneficieze țările neincluse, în totalitate sau parțial, în indexarea directă și care, potențial, ar suferi pierderi.

Declanșarea mecanismului indexării presupune o acțiune concertată a părților interesate pentru fixarea unui preț de referință echitabil și remuneratoriu pentru producători și consumatori. Totodată, în ideea evitării unei rigidități a structurii sistemului de prețuri determinat de indexare, se impune și negocierea unor modalități de revizuire periodică (de exemplu, din 5 în 5 ani) a prețului de referință, în funcție de condițiile producției și de evoluția pieței.

Emanciparea economică a țărilor în curs de dezvoltare presupune redobindirea controlului asupra resurselor naturale.

Dacă, în ce privește țările exportatoare de materii prime, efectele indexării se traduc printr-o ameliorare a raportului lor de schimb, pentru țările importatoare de materii prime aceasta va însemna, pe termen scurt, o creștere a volumului plăților lor externe. Evident, acest din urmă efect este cu deosebire preocupant pentru acele țări în curs de dezvoltare, care nu exportă, ci importă un volum însemnat de materii prime. Este deci, necesar să se prevadă măsuri vizând compensarea sau evitarea deteriorării balanțelor de plăți ale acestor țări, prin decizii care să țină cont de proporția materiilor prime indexate importate, precum și de aceea a materiilor prime indexate pe care ele le exportă.

Într-o asemenea perspectivă, pentru produsele prezentate în tabelul nr. 1, plus fosfații, situația s-ar prezenta după cum arată datele din tabelul nr. 2. În eventualitatea unui sistem de indexare asupra acestui grup de produse, este clar că Argentina va fi net dezavantajată comparativ cu celelalte trei țări, India va obține unele avantaje, dar mult mai mici decât Ghana și Brazilia.

Desigur că, dintr-o analiză „cost-avantaje” a indexării, nu vor putea lipsi efectele sale pozitive asupra producției și pieței internaționale a materiilor prime: o ofertă mai stabilă a produselor respective, în condițiile unei reduceri a oscilațiilor prețurilor, o exploatare mai rațională a resurselor minerale epuizabile etc.

Totodată, în planul raporturilor economice mondiale se așteaptă anumite „reacții” pozitive față de indexare în sfera fenomenului inflaționist. Se apreciază că sporirea prețurilor antrenată de indexare nu va depăși creșterea înregistrată de prețurile materiilor prime (rădă petrol) în ultimii doi ani. După estimății O.C.D.E., referitoare la acea perioadă, sporierea prețurilor la produsele de bază nu a mărit „indicele implicit al prețurilor cererii interne totale”, pe ansamblul zonei O.C.D.E., decât cu un singur procent (O.C.D.E. Perspectives Economiques, iulie 1974, pag. 34).

DEȘI, ÎN PREZENT, efectele indexării sint încă greu de prevăzut în amănunt, mecanismul odată pus în funcțiune, ar putea reprezenta un important pas pe calea instaurării unei noi ordini economice internaționale. Principiul pe care indexarea se bazează — fixarea la un nivel predeterminat a prețurilor relative ale exporturilor de produse de bază și ale importurilor țărilor în curs de dezvoltare — înseamnă de fapt materializarea recunoașterii de către toate țările a interdependenței intereselor lor și a posibilității aplicării unei soluții de înlăturare a inechităților din relațiile economice internaționale, atunci cind voința politică a statelor determină un climat favorabil adoptării acestor soluții.

Aplicarea indexării se poate realiza cu avantaje reciproce numai în cadrul unui sistem de „restricții”, de condiții negociate în perspectiva programului global integrat pentru produsele de bază.

Indexarea directă de care aminteam ar implica crearea unor mecanisme prin care să aibă loc o ajustare efectivă a prețurilor, cum ar fi acordurile internaționale pentru produsele de bază, contractele pe termen lung sau asociațiile de producători. Indexarea indirectă presupune construirea și alimentarea unor sisteme de finanțare și adoptarea unor principii de alocare a fondurilor respective, pentru a se acoperi diferențele între prețurile efective de vânzare și cele de referință indexate.

Apreciată ca mai eficientă și cu mai mari șanse de realizare, indexarea directă poate cuprinde un număr mai mare de produse de bază, în condițiile existenței unor acorduri între producători și consumatori privind crearea de stocuri reglatoare, care constituie un mijloc de control al ofertei și, deci, de reglementare a prețurilor.

Dealtfel, trebuie subliniat că controlul prețurilor nu este singurul obiectiv cuprins în programul global integrat pentru produsele de bază. O coordonată inseparabilă a acestuia o reprezintă asigura-

**Gheorghe DUMITRU
Cornel VASILIADE**

(Continuare în pag. 27)

FACTORII INTERNI ȘI EXTERNI AI EGALIZĂRII NIVELURILOR DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ ÎN SOCIALISM (II)

IV. Forme și acțiuni de colaborare economică internațională

EXTINDEREA colaborării și cooperării economice internaționale are menirea să contribuie la dezvoltarea economică a țărilor participante. Reflectând cerințele obiective generate de orinduirea socialistă, colaborarea și cooperarea dintre țările membre ale C.A.E.R. sint chemate să contribuie la accelerarea progresului economic al țărilor socialiste și totodată la stimularea procesului de egalizare a nivelurilor lor de dezvoltare. Considerăm că acest lucru se poate realiza prin folosirea mai intensă a avantajelor unor modalități cum sint : coordonarea planurilor de dezvoltare a economiei naționale – apreciată drept principala formă a colaborării ; comerțul exterior, vizibil și invizibil ; acordarea de credite pentru dezvoltare și altele. Ne vom referi la unele căi care ar putea aduce un aport crescînd la țelurile amintite, cum ar fi specializarea și cooperarea internațională în producție, colaborarea tehnico-științifică etc. Toate aceste forme și altele similare, cunoscute mai de mult în practica relațiilor economice dintre țările membre ale C.A.E.R., cuprind în sine numeroase rezerve încă nefolosite pînă în prezent.

Pe de altă parte, creșterea complexității economiilor naționale, precum și a relațiilor dintre acestea, impune ca, pe lingă intensificarea formelor existente de colaborare între țări, să se utilizeze și altele, corespunzătoare etapei istorice pe care o traversează astăzi țările socialiste și a căror necesitate este evidențiată de practica mai recentă a relațiilor dintre aceste țări. Asemenea forme și metode sint în măsură, după părerea noastră, să dea noi dimensiuni aportului colaborării internaționale la dezvoltarea și egalizarea economică a țărilor membre ale C.A.E.R. Menționăm dintre ele următoarele :

1 Cooperarea țărilor membre ale C.A.E.R. în domeniul investițiilor, concretizată în crearea de noi capacități de producție pe teritoriul acestor țări în ramurile de vîrf ale economiei. Rambursarea investițiilor partenerilor externi în cadrul acestei cooperări se poate face în produse obținute la aceste

capacități sau în alte produse convenite reciproc.

Avantajele pentru țările participante se concretizează în : atragerea unor resurse financiare și materiale externe ; valorificarea superioară a unor resurse naturale interne și satisfacerea nevoilor economiei naționale cu asemenea produse ; utilizarea mai bună a unor resurse de muncă ; asimilarea de tehnologii moderne, avansate etc. Toate aceste avantaje înseamnă de fapt o contribuție la progresul industrial al țării pe teritoriul căreia se construiesc capacitățile, grăbind astfel ridicarea ei la nivelul țărilor cu economie avansată. Pentru parteneri apar avantajele economice ale specializării, ca și cele ce decurg din lărgirea pieței externe de desfacere a unor mașini și utilaje, și ale asigurării unor surse stabile de aprovizionare cu importurile necesare pe termen lung. Amintim, ca o concretizare a acestei forme de cooperare industrială, construirea în țara noastră, cu participarea Uniunii Sovietice, a primei centrale atomo-electrice.

În cadrul cooperării țărilor membre ale C.A.E.R. în domeniul investițiilor, în România ar putea fi create capacități pentru obținerea de produse de înaltă tehnicitate : aparatură de măsură și control, electronică industrială, mașini-unelte, în producția de fire chimice, cauciuc poliizoprenic, produse sodice etc.

2 Tot pe linia colaborării în domeniul investițiilor țările mai puțin dezvoltate pot participa cu mijloacele lor la crearea unor capacități de producție suplimentare în țări socialiste mai dezvoltate, în cadrul unor acorduri de cooperare pe termen lung, pentru asigurarea unor importuri necesare economiei naționale. În schimbul produselor pe care le-ar primi de la capacitățile create prin eforturi comune, țările beneficiare ale importurilor ar putea să pună la dispoziția partenerilor studii și proiecte, să execute construcții industriale și civile, să livreze echipament industrial, materiale și bunuri de consum.

O asemenea formă de cooperare este folosită în relațiile dintre România, U.R.S.S. și alte țări socialiste pentru lărgirea extracției de minereu de fier sovietic și livrarea către țările participante. În cadrul aceleiași forme de cooperare, ar putea fi valorificată cu rezultate eficiente pentru parteneri și experiența, apreciată unanim, a țării noastre în domeniul prelucrării petrolului.

3 Crearea de întreprinderi și societăți mixte de producție cuprinde în sine, după părerea noastră, numeroase posibilități de satisfacere a nevoilor țărilor mai slab dezvoltate, generate de necesitatea creșterii lor economice mai rapide decît a celorlalte țări. Putînd fi create pentru obiective și domenii dintre cele mai variate, societățile mixte de producție sau de comerț realizează o mare elasticitate în identificarea și imbinarea intereselor partenerilor : atragerea unor surse de investiții, modernizarea produselor prin realizarea unor parametri tehnico-economici superiori, asigurarea unor importuri sau exporturi deosebite etc. Considerăm că experiența națională din ultimii ani, cît și experiența internațională recomandă această formă complexă de cooperare, ca pe una de mare perspectivă. În țara noastră există o legislație care reglementează cadrul general, participarea materială a părților, modul de organizare și funcționare a societății, repartizarea beneficiilor etc.

4 Poate că nici o altă formă a colaborării economice internaționale postbelice nu s-a impus cu atîta vigoare și cu atîtea perspective ca procesul de cooperare și specializare în producție a țărilor. Formă avansată a relațiilor economice externe, acest proces cucerește mereu noi poziții și în colaborarea dintre țările membre ale C.A.E.R. În cadrul C.A.E.R. au avut loc, de-a lungul ani-

Tabelul nr.3

Indicatori	România	Cehoslovacia	R.D.G.	Ungaria
1. Ritmul mediu anual de creștere a prod. (în %)	16,6	8,1	7,6	8,1
2. Ritmul mediu anual de creștere a exportului de mașini și utilaje	15,2	8,1	8,7	10,2
3. Ponderea mașinilor și utilajelor în total export:				
- 1960 ...	16,7	45,7	49,0	38,6
- 1973 ...	24,1	48,7	51,4	33,4
4. Volumul exp. de mașini și utilaje pe 1 locuitor în ruble transferabile				
- 1960 ...	5,9	57,5	56,5	37,0
- 1973 ...	32,7	146	169,2	102,7

lor, numeroase discuții despre necesitatea, principiile, obiectul, formele, condițiile etc. specializării internaționale în producție. Programul Complex aduce noi contribuții la clarificarea fenomenului specializării, realizând astfel un consens mai larg în înțelegerea lui conceptuală. Dealtfel, la unele aspecte teoretice ale acestei specializării ne-am referit și în prima parte a articolului. De aceea, în cele ce urmează vom aborda problema dintr-un alt unghi, cel al formelor concrete prin care cooperarea și specializarea internațională în producție pot fi promovate în relațiile economice dintre țările membre ale C.A.E.R.

V. Cooperarea și specializarea internațională în producție și influența lor asupra egalizării

DORIM să subliniem de la început că această formă de colaborare poate fi utilizată, practic, în ramuri de activitate dintre cele mai variate. În mod deosebit însă, ea acționează în construcția de mașini și în chimie. În construcția de mașini, specializarea țărilor membre ale C.A.E.R. a început încă din 1955-1956, ele prezentându-se astăzi cu o anumită experiență.

Specializarea, înainte de a fi o dilemă, trebuie să fie o posibilitate reală. O țară, înainte de a se specializa în ceva, trebuie să aibă cu ce participa. Dacă privim problema din acest punct de vedere, rezultă că o țară, cu cât va avea o producție de mașini mai redusă ca volum și structură - celelalte condiții fiind egale - cu atât participarea ei la specializarea internațională va fi mai restrânsă. În această situație s-au găsit țările mai slab industrializate, între ele și România. În 1950, producția pe locuitor a industriei constructoare de mașini reprezenta în țara noastră 9% din cea a R.D.G. și 10% din cea a R.S.C. și U.R.S.S. În 1970, acești indicatori ajunseseră la 24% în raport cu R.D.G. și 25% în raport cu U.R.S.S. În ceea ce privește gradul de diversificare, în România acesta era în 1970 de peste 2 ori mai restrins decât cel din R.D.G. și R.S.C. De aceea, pentru România participarea la acțiunile de specializare în construcția de mașini trebuie să ducă, după părerea noastră, în același timp la sporirea volumului producției și la diversificarea acesteia, tinzând spre optimul structural necesar și posibil pentru dimensiunile economiei noastre naționale considerată în lumina evoluțiilor sale în următorii 15-20 de ani.

Un alt aspect îl reprezintă compararea României cu alte țări membre ale C.A.E.R. în ceea ce privește corelația dintre dinamica producției și cea a exportului de mașini și utilaje. Iată acest tablou pentru perioada 1960-1973 (tabelul nr. 3).

Ceea ce interesează, în primul rând, este corelația dintre ritmurile de creștere a producției și exportului de mașini. Până în 1971, această corelație exprima în cazul României un raport subunitar și numai în ultima perioadă a devenit supraunitar. Tocmai aceasta explică în bună parte ponderea mai mică a mașinilor și utilajelor în exportul nostru total, comparativ cu situația existentă în unele țări mai dezvoltate.

Prezintă interes, în al doilea rând, nivelul comparativ al volumului exportului de mașini și utilaje pe locuitor. În România, indicatorul respectiv este mai redus decât în unele țări socialiste dezvoltate cum este de exemplu R.D.G. (19,5% din cel al R.D.G. în 1973, față de 10,4% în 1960).

Cauzele nivelului mai scăzut al exportului românesc de mașini și utilaje trebuie căutate după părerea noastră, înainte de toate în domeniul producției. Amploarea influenței acestei cauze poate fi evaluată în termeni generali prin compararea între țări a corelației dintre nivelul producției și cel al exportului de mașini și utilaje socotite pe un locuitor. Rezultatele acestui calcul pentru anii 1971-1973 sunt prezentate în tabelul nr. 4.

În țările cu care se face comparație, multiplii indicatorului exportului față de România sînt considerabil mai mari decât multiplii corespunzători ai producției. Aceasta înseamnă că nivelul producției de mașini și utilaje în țara noastră este într-adevăr o cauză a exportului mai restrins de asemenea produse, dar în același timp, după cum arată datele, el nu este singura, și, privit comparativ, poate nici principala cauză.

Considerăm că o serie de alte cauze ale acestei situații apar, neîndoielnic, la nivelul colaborării economice internaționale. De exemplu, ponderea mașinilor și utilajelor românești în totalul exportului către țările membre ale C.A.E.R. reprezenta în 1971 doar 29,6%, față de 35% în Bulgaria, 41,9% în Ungaria, 52,2% în Polonia, 57,4% și 59,8% în Cehoslovacia și R.D.G. Pe de altă parte, dacă luăm întregul export de mașini și utilaje efectuat de țările comparate și calculăm cit din acesta a fost realizat pe piața țărilor membre ale C.A.E.R., obținem următoarele niveluri (1970) : 61,5% pentru România, față de 75% - 87,5% pentru celelalte țări (75% în Cehoslovacia, 77,5% în Polonia, 80% în R.D.G., 85% în Bulgaria și 87,5% în Ungaria). Rezultă, așadar, că - deși țara noastră are la export un volum mai redus de mașini și utilaje - piața țărilor membre ale C.A.E.R. îi absoarbe o cotă-parte mult mai mică decât în cazul celorlalte țări. Și mai scăzut apare nivelul acestui indicator dacă îl calculăm pe locuitor. Din aceste analize comparative rezultă că exportul de mașini și utilaje al României pe piața țărilor membre ale C.A.E.R. are mari rezerve de creștere, iar specializarea internațională poate contribui la îmbunătățirea acestei situații. O dovadă a acestor rezerve o constituie și faptul că țara noastră realiza la nivelul anului 1970 o bună parte (38,5%) din exportul său de mașini și utilaje pe piețele unor țări terțe, demon-

Tabelul nr. 4

	România	Cehoslovacia	R.D.G.	Ungaria
1. Producția de mașini și utilaje/locuitor, România = 1,0	1,0	3,2	4,1	1,6
2. Exportul de mașini și utilaje/locuitor, România = 1,0	1,0	4,5	5,0	3,0

strind astfel capacitatea competitivă a produselor noastre.

Diversele aspecte cercetate anterior, cum ar fi : dinamica producției și exportului de mașini și utilaje, nivelul acestora pe locuitor, ponderea exportului de asemenea produse în totalul exportului etc. sînt deosebit de importante, însă ele nu ne dezvăluie decât laturile cantitative ale situației specializării internaționale a României în construcția de mașini. Analiza noastră poate fi și mai edificatoare dacă evidențiem, de asemenea, unele laturi calitative, legate mai ales de structura exportului nostru de produse ale acestei ramuri. Studii mai amănunțite ale unor economiști români au arătat că, în 1971, de pildă, circa 46% din totalul exportului nostru de mașini și utilaje era reprezentat de mijloace de transport și utilaje auxiliare. În același an, aceeași categorie de produse reprezenta în R.D.G. 22% și în R.P.U. 36% din totalul exportului lor de mașini și utilaje. În plus, în cadrul exportului nostru amintit mai sus, o parte însemnată o reprezentau vagoanele de mărfuri și remorcile, care, cu toate perfecționările tehnice ce li s-au adus, rămîn produse caracterizate în general prin consumul lor ridicat de metal și prin proporția redusă a muncii complexe încorporate în ele.

Cit privește prezența în cadrul exportului românesc de mașini și utilaje către țările C.A.E.R. a produselor cu un înalt grad de prelucrare, acestea reprezentau în 1971 numai 5,5%, față de 13% în Polonia și 30% în Ungaria. Utilajele pentru comunicații dețineau în exportul nostru de mașini și utilaje 0,5%, față de 2-12%, în alte țări socialiste. Diferențele pe care le semnalăm aici exprimă grade diferite de valorificare a resurselor materiale și umane, ca urmare a gradului, inegal încă, de industrializare a țărilor. Așa, de exemplu, dacă pentru o tonă de vagoane marfă și cisterne se obținea la export (1971) o valoare de 400-500 ruble transferabile, tot pentru o tonă se obțineau : la utilajele pentru industria chimică 1 500-4 000 ruble transferabile, iar la utilajul pentru telecomunicații 1 500 ruble transferabile. România trebuie deci să continue să facă eforturi pentru o specializare a construcțiilor de mașini, care să-i asigure o valorificare superioară a metalului și a muncii. Pentru aceasta, este necesar, după părerea noastră, ca specializarea să cuprindă mai ales producția de mașini și utilaje speciale de înaltă tehnicitate, instalații complexe, tehnologii moderne etc., adică ramurile numite „de antrenare” sau „indus-

trializante", capabile să asigure progresul tehnico-științific în producție. Numai astfel orientată, specializarea internațională în producție poate contribui la o dezvoltare industrială mai rapidă a României decât a altor țări, la ridicarea structurii construcțiilor de mașini, ramură vitală pentru progresul economic al țării, la structurile moderne cunoscute în țările avansate. În final, aceasta înseamnă îmbunătățirea substanțială a locului țării noastre în diviziunea internațională a muncii.

Rezolvarea acestei sarcini, ca parte organică decisivă a procesului de egalizare, necesită în continuare mobilizarea cu consecvență a eforturilor pentru realizarea unei industrii constructoare de mașini moderne și de înaltă eficiență. În același timp, însă, este necesară și sporirea contribuției colaborării economice în cadrul C.A.E.R. pentru realizarea acestei sarcini. Avem în vedere necesitatea ca, în cadrul diverselor acțiuni de specializare internațională, țările dezvoltate să sprijine țările mai slab dezvoltate în optimizarea structurii sortimentale a producției specializate, prin acordarea de asistență tehnică în proiectare, montaj și punere în funcțiune a obiectivelor industriale, în realizarea producției pe piețele externe etc.

AM ÎNCERCAT să evidențiem mai sus diferite forme, metode și acțiuni de colaborare și cooperare economică internațională care pot da expresie unor factori externi ai egalizării nivelurilor economice în socialism. Evident, pot fi menționate și alte forme sau acțiuni din sfera acestor factori, cum ar fi, de exemplu, colaborarea în știință și tehnică, colaborarea în domeniul planificării de către țările interesate a unor produse, grupe de produse și tipuri de producție etc., forme și acțiuni care sînt prevăzute în Programul Complex. În orice caz, chiar din cele arătate mai sus se pot trage câteva concluzii generale.

În evidențierea și valorificarea factorilor și posibilităților externe sînt interesate în mod obiectiv necesar toate țările membre ale C.A.E.R., pentru că înlăptuirea procesului apropiării și egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare economică reprezintă nu numai o sarcină istorică generală a sistemului mondial socialist, ci totodată și o condiție necesară pentru dezvoltarea colaborării reciproce și stimularea în acest fel a dezvoltării mai rapide a tuturor economiilor naționale. Pentru țările mai puțin dezvoltate, însă, egalizarea nivelurilor economice și prevederile din Programul Complex referitoare la factorii externi suplimentari ai creșterii lor economice trebuie privite prin prisma faptului că ele sînt acelea care au trebuit să se angajeze și s-au angajat efectiv la un mare efort pentru lichidarea decalajului economic moștenit.

Acțiunile concrete în cadrul colaborării și cooperării dintre țările membre ale C.A.E.R., dintre toate țările socialiste, sînt chemate să contribuie la sprijinirea eforturilor statelor participante mai puțin dezvoltate industrial pentru accelerarea progresului lor economic și tehnic. Prin aceasta se va releva tot mai evident că socialismul este singura orînduire capabilă să lichideze urmările politicii de inegalitate din trecut, să asigure progresul multilateral și armonios al tuturor națiunilor, să pună bazele unei vieți economice internaționale cu adevărat echitabile. Relațiile de colaborare de tip nou promovate între țările socialiste sînt o expresie a superiorității incontestabile a socialismului ca mod de organizare a societății și a raporturilor internaționale. Colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică duc la înflorirea fiecărei economii naționale, la egalizarea nivelurilor de dezvoltare a tuturor țărilor socialiste, la creșterea forței și propășirea generală a socialismului.

prof. dr. Nicolae BELLI

PRODUSELE DE BAZĂ

(Urmare din pag. 24)

rea cu cheltuieli minime a unei aprovizionări suficiente și regulate cu produsele esențiale prin intermediul unor acorduri și aranjamente internaționale și, în special, a stocurilor internaționale reglatoare de care aminteam.

Desigur crearea acestora implică cheltuieli care nu ar putea fi suportate numai de țările în curs de dezvoltare producătoare de materii prime. Aceasta este, altfel, și cauza pentru care stocurile reglatoare internaționale nu au fost efective formate pînă acum la o serie de produse la care s-au desfășurat negocierii pentru încheierea de acorduri internaționale.

Oglindind particularitățile diferitelor categorii de produse de bază, programul global integrat conține măsuri diferențiate. Astfel, pentru acele produse la care oferta este dificil de regularizat este indicată încheierea de aranjamente contractuale interguvernamentale, în timp ce pentru produsele nestocabile acțiunea concertată a producătorilor și exportatorilor devine esențială.

În ce privește numărul produselor asupra cărora să se extindă acest program, pînă în prezent s-a stabilit să fie supusă discuțiilor o listă de 20 de produse al căror export furnizează 70% din încasările totale din exporturile de produse de bază ale țărilor în curs de dezvoltare.

LUCRĂRILE efectuate pînă în prezent de Secretariatul U.N.C.T.A.D. în legătură cu studierea măsurilor adecvate pentru apărarea puterii de cumpărare a produselor de bază reprezintă doar o etapă în eforturile țărilor în curs de dezvoltare de a-și revaloriza potențialul de export. Unele chestiuni de ordin tehnic își așteaptă încă rezolvarea, evaluările consecințelor economice sînt deocamdată provizorii. Dar esențial este că de pe acum comunitatea internațională are o bază riguroasă pentru dezbateri și luări de poziții. Este de așteptat ca într-un viitor cit mai apropiat contactele și aranjamentele între state să ducă la realizarea obiectivelor pe care instaurarea noii ordini economice mondiale le presupune în domeniul comerțului cu produse de bază.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Ritmuri ale industriei chimice

INDUSTRIA CHIMICĂ se prezintă ca una dintre ramurile cele mai dinamice: în decurs de un deceniu și jumătate (1958—1973) producția sa a crescut — pe plan mondial — de 4 ori, față de o creștere de circa 2,8 ori a întregii producții industriale. Conform statisticilor O.N.U., într-o perioadă relativ scurtă (1963—1970) ponderea sa în ansamblul producției mondiale s-a mărit de la 9,3% la 11,7%.

În ceea ce privește evoluția industriei chimice în lumea nesocialistă, ea este prezentată în tabelul alăturat. Pe ansamblul țărilor respective producția industriei chimice a sporit de circa 3 ori în intervalul 1960—1973, față de o creștere de 2,1 ori a întregii producții industriale. De remarcat că această tendință s-a accentuat chiar în actuala perioadă de recensiune economică în majoritatea țărilor

capitaliste dezvoltate. Datele statistice pe acest grup de țări arată că în timp ce producția industrială s-a majorat doar cu circa 2% în sem. I, 1974, producția industriei chimice a sporit cu 5,5%.

Aceasta se explică prin faptul că, în ultimele decenii, dezvoltarea industriei chimice a

Dezvoltarea producției chimice

în lumea nesocialistă

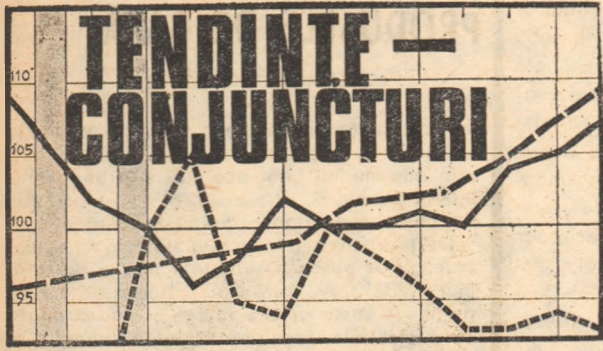
	(1963=100)		
	1960	1970	1973
Pe ansamblul producției industriale	86	152	181
Producția chimică (total)	78	180	233
Din care, în:			
- Japonia	64	271	377
- Olanda	81	288	368
- R.F. Germania	75	208	263
- Italia	66	202	260
- Franța	77	193	257
- S.U.A.	81	157	198
- Anglia	80	157	194

Sursa: O.E.C.D. "Industrial Production, Supplement to Main Economic Indicators" (pe anii respectivi).

constituit una din principalele direcții de manifestare a revoluției tehnico-științifice. Ea furnizează mereu noi materii prime industriale și înlocuitori, exercită o influență sensibilă asupra tehnicii și tehnologiei, utilizate în alte ramuri ale economiei. Totodată producția industriei chimice trece, ca însăși, printr-un proces de restructurare continuă, care se exprimă — în linii mari — prin creșterea ponderii produselor chimice organice, a maselor plastice sau fibrelor chimice, în condițiile micșorării ponderii articolelor neorganice, a îngrășămintelor, lacurilor și coloranților, a acizilor etc.

Cînd examinăm dinamica producției chimice nu putem omite nici modificările intervenite în repartitia ei teritorială. Dezvoltarea mai lentă a industriei chimice în S.U.A. și Anglia, de pildă, a determinat scăderea ponderii acestor țări în producția mondială capitalistă a ramurii, în timp ce Japonia, R.F.G., Italia și Olanda și-au sporit sensibil participarea.

N. P.

Prețurile internaționale în 1975

POTRIVIT aprecierilor făcute de „Chase Manhattan Bank“, prețurile la cărbune și petrol se vor reduce întrucitva în 1975 ca urmare a eforturilor principalelor țări consumatoare de energie, precum și ca urmare a reducerii cererii industriale de energie din cauza conjuncturii slabe. Recesiunea mondială va continua să restrângă cererea la toate metalele de bază. Prețurile la cupru, plumb și zinc au scăzut puternic în ultimele luni cu toate reducerile substanțiale ale extracției. Stocurile de astfel de metale sînt mari, așa încît se așteaptă ca prețul acestor metale să rămînă scăzut, chiar dacă consumul va începe să crească moderat spre sfîrșitul anului. Expertii băncii constată că scăderea cererii pentru aluminiu a obligat pe producători să închidă unele uzine, iar o reducere a prețului este inevitabilă. Deși cererea de cositor va rămîne slabă, prețurile ar putea să depășească minimele înregistrate. Stocurile de nichel sînt încă scăzute, acest fapt putînd să contribuie la o oarecare stabilitate a prețurilor.

Ca urmare a recoltelor slabe în 1974, stocurile de cereale și soia vor scădea la niveluri critice înainte de noua recoltă. În cazul în care condițiile meteorologice în 1975 vor fi favorabile, prețurile la grîu, porumb și soia ar putea să scadă puternic în a doua parte a anului. Prețurile ridicate la furaje au dus la scăderea șeptelului. Ca urmare, în 1975 va scădea producția de carne de porc și de pasăre, de unde va rezulta o creștere a prețurilor la aceste mărfuri. Pe de altă parte, numărul de bovine ce pot fi sacrificate este încă mare, astfel că prețurile la carnea de bovine vor rămîne relativ scăzute. La zahăr, prețurile vor scădea probabil considerabil față de nivelurile record din ultimul trimestru al

anului trecut, cu excepția cazului în care în sezonul viitor producția ar fi din nou inferioară consumului. Prețul cafelei ar putea rămîne aproape de nivelul actual, în special datorită eforturilor principalelor țări producătoare pentru reducerea exporturilor. Consumul de bumbac, lînă și cauciuc va continua să scadă, de aceea și prețurile vor scădea probabil în continuare.

Producție staționară de oțel

PRODUCȚIA mondială de oțel a fost în 1974 de 710,11 milioane de tone, în creștere cu 1,9% față de anul precedent. Dar Institutul internațional al oțelului anunță că s-au înregistrat scăderi semnificative ale producției în Marea Britanie — cu 15,8%, Statele Unite — cu 3,3% și Japonia — cu 1,8%. În schimb, pe ansamblul Pieței Comune producția a sporit cu 3,8%. Pentru anul în curs se apreciază că producția de oțel a lumii capitaliste se va situa în cel mai bun caz la nivelul anului 1974.

S. U. A. liberalizează exportul de cereale

DEPARTAMENTUL Agriculturii al S.U.A. a anunțat reducerea controlului asupra exportului american de cereale și soia, introdus în luna octombrie 1974. Exportatorii vor trebui de acum înainte să solicite acordul ministerului pentru orice contract mai mare de 200 000 tone într-o săptămînă, în loc de 100 000 tone ca pînă acum. După cum a indicat Earl Butz, ministrul agriculturii al S.U.A., această măsură trebuie considerată ca o etapă spre liberalizarea totală a schimburilor de cereale. În ultimele săptămîni pe piețele cerealiere se semnalase o scădere destul de sensibilă a cursurilor la cereale.

Comerțul țărilor dezvoltate cu țările O. P. E. C.

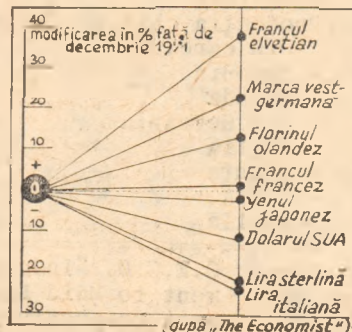
ANUL TRECUT, statele petroliere membre ale Organizației țărilor exportatoare de petrol au importat cu mult mai multe mărfuri din restul lumii decît se considera inițial că ele vor putea importa. În cazul S.U.A., un studiu al Departamentului Comerțului evidențiază că exporturile americane către țările O.P.E.C. au sporit anul trecut cu 80% (în prețurile curente), atîngînd 8,1 miliarde dolari.

Creșterea importurilor țărilor O.P.E.C. în ritm mult mai rapid decît se scontă inițial, reducerea consumului de petrol al țărilor dezvoltate și experiența pledează — după părerea ministrului de finanțe al S.U.A., William Simon, exprimată în fața Congresului — în favoarea tezei că excedentul veniturilor O.P.E.C. în viitorii ani va fi mult mai redus decît se credea imediat după explozia prețurilor la petrol. Astfel, un studiu al ministerului finanțelor estimează că acumularea financiară maximă a țărilor O.P.E.C., de 200—250 miliarde dolari, se va produce pînă în 1980, plafonîndu-se pînă prin 1985 la acest nivel, apoi începînd să se reducă treptat. Spre sfîrșitul deceniului următor țările O.P.E.C. ar putea să înceapă să înregistreze un deficit al balanței lor de plăți curente.

Această ipoteză diferă de estimările Băncii Mondiale datînd din iulie anul trecut, potrivit cărora excedentul veniturilor țărilor O.P.E.C. ar urma să atîngă 653 miliarde dolari în 1980 și 1 200 miliarde în 1985.

Diferențierea cursurilor efective

DIN DECEMBRIE 1971, mai ales în condițiile fluctuării libere, cursurile efective ale principalelor monede occidentale s-au diferențiat considerabil, cum arată graficul. Acesta ilustrează grăitor fap-

tul că pozițiile cele mai puternice pe viețile valutare occidentale le dețin în prezent francul elvețian și marca vestgermană, în timp ce printre monedele cele mai slăbite lira sterlină este întrecută doar de lira italiană în ceea ce privește pierderea de teren. De remarcă poziția prea puțin viguroasă a yenului japonez, economia Japoniei cunoscînd în prezent o recesiune accentuată.

Extinderea schimburilor anglo-iranien

RECENTELE conorbiri de la Teheran, dintre responsabili economici iranieni și englezi, s-au soldat cu proiecte a căror valoare însumată va reprezenta probabil peste 500 milioane l. st. (circa 1 200 milioane dolari), a declarat ministrul comerțului al Angliei, Peter Shore. Dintre proiecte se menționează livrarea a 15 nave comerciale cu o capacitate variînd între 15 000 și 20 000 tone (probabil din rezerve engleze existente), construirea a 100 000 de locuințe de către firme britanice, electrificarea liniei ferate Teheran-Tabriz cu o lungime de 650 km, precum și un program amplu de formare a cadrelor de tehnicieni. Protocolul comercial mai menționează, printre altele, furnizarea de utilaje industriale de către Anglia, împreună cu know-how-ul aferent, pentru industria petrochimică iraniană, precum și pentru industriile textilă și alimentară.

Stagnare pe piața bumbacului

PREȚUL bumbacului a continuat să scadă în ultimele săptămîni sau a stagnat la niveluri scăzute. În sfera ofertei se constată în aceste condiții o abținere crescîndă din partea producătorilor, în timp ce în sfera cererii regresul este sensibil, ca urmare a recesiunii din industria textilă. Față de conjunctura existentă, observatorii contează cu o reducere accentuată a suprafețelor însămințate. În raport cu sezonul 1973/74 se așteaptă ca suprafețele să fie restrînse în S.U.A. cu 25—30%, în Mexic cu 40—45%, în Columbia cu 50% și în Orientul Mijlociu cu circa 20%. Recolta mondială va scădea în aceste împrejurări cu circa 4 milioane de baloturi (de cite 480 livre), sau cu 7%. Consumul în sezonul actual este apreciat la circa 59 milioane de baloturi, unul din nivelurile cele mai scăzute de mulți ani.

PIAȚA MONETARĂ INTERNAȚIONALĂ

Cursuri

Curs central	Curs la 28 XII 1973	Curs la 7 II 1975	Abatererea ¹⁾ în % a cursului valutei în ziua de 7 II 1975 față de: cursul central din 28 XII 1973	Abatererea ¹⁾ în % a cursului dolarului față de diverse valute în perioada 28 XII 1973-7 II 1975			
Marcă vest-germană	2,66904	2,6990	2,3270	2,3605	+13,07	+14,34	-12,22
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,4840	2,5260	+34,02	+28,66	-22,28
Francul francez	4,60414	4,7025	4,3070	4,3610	+ 5,57	+ 7,84	- 7,26
Lira sterlină ²⁾	2,8952	2,3250	2,3890	2,3700	-18,14	+ 1,93	- 1,89
Lira italiană	523,50	607,0	636,80	644,0	-18,71	- 5,75	+ 6,09
Yenul japonez	308,0	280,20	297,40	296,0	+ 4,05	- 5,34	+ 5,64
Prețul aurului la Londra ³⁾	103,87 177,25 174,50						

1) + revalorizare (apreciere de fapt); - devalorizare (deprecieri de fapt); 2) dolari pentru 1 liră sterlină; 3) prețul aurului în dolari/uncie, primul fixing.

ATMOSFERA de instabilitate și nervozitate, care a caracterizat situația pe piețele valutare internaționale în ultimul timp, s-a menținut și în săptămâna 3-7 februarie a.c. Cursul dolarului, deși a continuat să se mențină la un nivel scăzut față de principalele valute occidentale, a înregistrat totuși o ușoară redresare spre finele intervalului. Aceasta s-a datorat unui complex de măsuri luate de autoritățile monetare din principalele țări capitaliste, fie pe linia unei intervenții concertate pe piețele valutare pentru sprijinirea monedei americane, fie prin măsuri menite a reduce atractivitatea unor valute cu o poziție puternică.

Menționăm că la începutul lunii, în cadrul unei reuniuni care a avut loc la Londra, băncile centrale ale R. F. Germania, Elveției și S.U.A. au hotărât să intervină în caz de necesitate pe piețele valutare internaționale pentru a menține condiții normale desfășurării tranzacțiilor. Pe parcursul întregii perioade analizate aici băncile centrale occidentale, inclusiv Sistemul Federal de Rezervă al

S.U.A., au intervenit pe piețele valutare, ce-i drept în proporții limitate, ceea ce a contribuit la ușoara redresare a poziției dolarului.

Reducerea taxei oficiale a scontului în R. F. Germania de la 6% la 5,50% și a dobânzii la lombard (dobânda percepută la creditele acordate de banca centrală băncilor comerciale contra gaj de efecte) de la 8% la 7,50% prin efectele lor — imprimarea unei tendințe de scădere a dobânzilor pe piața monetară vest-germană și, implicit, a atractivității plasamentelor în mărci — a contribuit, de asemenea, la redresarea poziției dolarului S.U.A. Aceste măsuri, la care se adaugă măsurile luate în luna decembrie anul trecut și cele luate în luna ianuarie a.c. și care au dus la mărirea lichidității pieței monetare vest-germane cu peste 4.23 miliarde mărci, pe lângă efectele lor stimulative pentru economia R.F.G., ar putea să influențeze în mod favorabil situația pe piețele valutare internaționale. Reducerea dobânzilor pe piața monetară franceză în perioada analizată a influențat de asemenea, alături de factorii menționați mai sus, în mod pozitiv poziția dolarului pe piețele valutare.

Lira sterlină a constituit, alături de dolar, valuta care în ultimele săptămâni a fost supusă unor puternice speculații „à la baisse”. Deprecierea sa față de principalele valute — în raport cu relația de curs între moneda engleză și valutele respective de la finele anului 1971 — depășind pentru prima dată 22%; aceasta cu toate că, în raport cu dolarul, lira s-a întărit.

Deprecierea sa față de principalele valute — în raport cu relația de curs între moneda engleză și valutele respective de la finele anului 1971 — depășind pentru prima dată 22%; aceasta cu toate că, în raport cu dolarul, lira s-a întărit. Poziția lirei sterline pe piețele valutare a fost influențată negativ în primul rând de anunțarea uneia din cele mai mari pierderi de rezerve valutare de către Anglia într-o singură lună, respectiv 1.03 miliarde dolari în decembrie anul trecut, din care circa 500 milioane de dolari numai ca urmare a intervențiilor Băncii Angliei pentru sprijinirea lirei pe piață. Deși în luna ianuarie a.c. rezervele valutare ale Băncii Angliei au înregistrat o modestă creștere (cu 44 milioane de dolari), ca urmare însă a volumului deosebit de ridicat al împrumuturilor contractate în străinătate de către întreprinderile și instituțiile aparținând sectorului public (peste 700 milioane de dolari), cursul lirei sterline a continuat să se deterioreze.

VALUTA	Termin	2	3	4	5	6	7	8	9	10%
DOLARUL S.U.A.	1 LUNA					6,25		7,0625		
	3 LUNI							6,75		7,5625
	6 LUNI								7,0625	7,75
FRANCU ELVEȚIAN	1 LUNA	3,375			4,50					
	3 LUNI		4,50				5,875			
	6 LUNI			5,375				6,25		
MARCA R.F.G.	1 LUNA					5,875			7,50	
	3 LUNI							6,25		7,50
	6 LUNI								6,275	7,625

Nivelul orientativ al dobânzilor pe piața eurovalutelor în perioada 3-7 februarie 1975 (niveluri minime și maxime)

Țară	Dobânda (%)
Anglia ^{x)}	11,0%
Austria	6,50%
Belgia	8,25%
Canada	8,25%
Danemarca	9,0%
Elveția	5,50%
Finlanda	9,25%
Franta	12,0%
R.F.G.	5,50%
Israel	6,0%
Italia	8,0%
Japonia	9,0%
Luxemburg	8,25%
Norvegia	5,50%
Olanda	7,0%
Suedia	7,0%
S.U.A.	6,75%

Dobânda minimă de împrumut (Minimum Lending Rate)

Teodor GIURGIU

IPOTEZE ● PREVIZIUNI

● Perspectivele mineritului

DUPĂ CUM apreciază într-un raport elaborat de societatea „Frost and Sullivan Inc.” asupra dezvoltării industriei miniere, în expresie fizică producția mondială a acestei ramuri va spori de la 5,2 mld. tone în 1972 la 7,2 mld. în 1982.

Mecanizarea și automatizarea progresivă a procesului de extracție va determina — consideră autorii raportului — menținerea cererii pentru echipament minier, volumul vânzărilor mondiale din 1982 fiind evaluat la 35 mld. franci francezi. În ceea ce privește distribuția geografică a cererii de echipament pentru lucrări miniere și construirea tunelurilor, piața principală o constituie America de Nord și Europa Occidentală (53% din total), urmate de Orientul Mijlociu și Africa (17%), India și Extremul Orient (15%). America Latină (10%), Australia și Noua Zeelandă (5%).

● Notă de plată pentru poluare

STATELE UNITE urmează să cheltuiască 195 miliarde dolari în cursul deceniului 1973-1982 (40 dolari, în

medie pe o familie americană, în 1975) pentru combaterea poluării mediului înconjurător și îmbunătățirea calității acestuia — constată un raport al Consiliului federal pentru calitatea mediului înconjurător. Se apreciază că cheltuielile Administrației în acest scop vor contribui cu 1-2% la sporirea costului vieții în S.U.A.

● Proiecte braziliene

CEL DE-AL DOILEA plan național de dezvoltare a Braziliei (1975-1979) prevede investiții (federale și ale statelor federate) de 40 miliarde cruceiros pentru modernizarea căilor ferate. Printre cele 69 de obiective prioritare în acest domeniu, figurează: achiziționarea a 298 de locomotive și 20 000 de vagoane; construirea a 3 800 km de cale ferată și modernizarea a 10 800 km de linii existente; electrificarea unor tronsoane cu trafic intens, însumând 1 439 km ș.a.

● Japonia: investiții în străinătate

INTR-UN RAPORT al Comitetului pentru comerțul S.U.A.—Japonia se apreciază că suma investițiilor japoneze

în străinătate va înregistra o creștere susținută în deceniul următor, respectiv de la 10,3 mld. dolari în 1973 la 33,5 mld. în 1985. Domeniile de predicție ale investițiilor japoneze ar urma să fie industria oțelului, a produselor chimice, celulozei și hirtiei, precum și întreprinderile producătoare de echipamente și instalații grele.

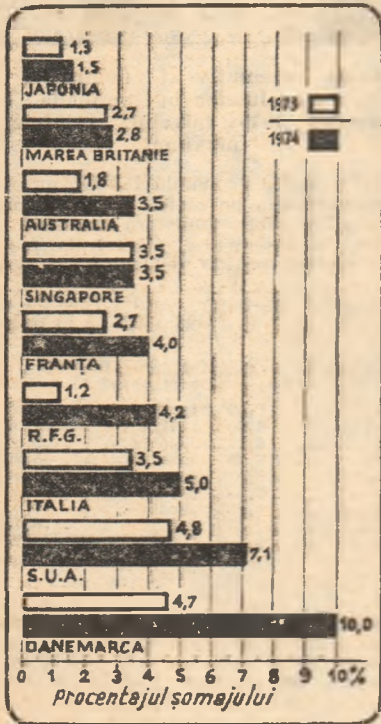
● Utilizarea energiei solare în S.U.A.

POTRIVIT unui studiu asupra perspectivelor de utilizare a energiei solare, elaborat de Institutul pentru cercetarea pieței „Arthur D. Little” din S.U.A., în cazul în care utilizarea energiei solare pentru încălzirea și răcirea clădirilor ar fi promovată în mod corespunzător prin subvenții de stat și contribuții aduse de industrie, s-ar putea renunța în treptat la importul de țitei în S.U.A. până la sistarea lui completă începând din anul 2000. Astfel, în ultimul deceniu al acestui secol balanța de plăți a S.U.A. ar înregistra o economie de 15 miliarde dolari. Se apreciază că vânzările de celule solare și alte aparate pentru valorificarea energiei solare ar putea să atingă în 1985 o valoare de 1,3 miliarde dolari anual.

Noul „inamic public nr. 1”

PE MĂSURĂ ce statele industrializate alunecă tot mai mult pe panta recesiunii, șomajul începe să înlocuiască inflația ca „inamic public nr. 1”, scrie *Newsweek* pu-

blicind graficul alăturat care arată procentul șomajului la sfârșitul anului 1974 în comparație cu sfârșitul anului 1973. Această problemă, subliniază revista citată, preocupă oamenii politici și economiștii din întreaga lume occidentală și afectează grav milioane de muncitori pentru care această iarnă este mai grea decât oricare alta de până acum. Iar la orizont „nici o rază de speranță”.

Energia: sugestii de economisire

INTR-O rubrică specială, destinată popularizării posibilităților de economisire a energiei și purtând vigneta pe care o reproducem alăturat, revista franceză „L'Usine Nouvelle” a publicat recent, printre altele, următoarele sugestii :

- reglarea electronică a încălzirii și climatizării în complexele de locuințe ar duce la micșorarea consumului de energie cu 12-15% (cu circa jumătate în cazul instalării unor sisteme ultra-perfecționate) ;
- extinderea automatizării în procesele industriale ar asigura economii de 15% din consumul de energie (în medie) ;
- ameliorarea circulației urbane și per-

fecționarea procesului de combustie în motorul autovehiculelor poate determina economii de carburanți pînă la 20% ;

— înlocuirea televizoarelor vechi (în funcțiune) cu modele noi, perfecționate, ar reduce consumul aferent de energie electrică la jumătate ;

— dezvoltarea telecomunicațiilor pe baza echipamentelor electronice ar permite renunțarea la un mare număr de deplasări, prin organizarea de tele-reuniuni sau teleconferințe ;

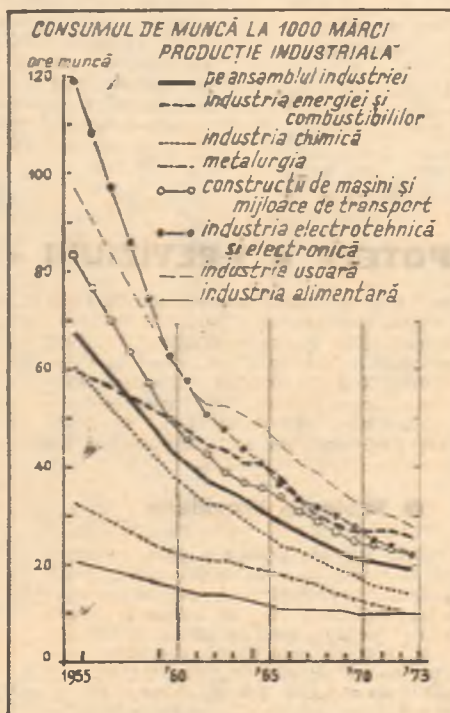
— prin obținerea de gaz combustibil din gunoi de fermă (60 mc de gaz per tonă) sau din paie (peste 200 mc per tonă) pot fi acoperite o parte din nevoile de combustibil ale fermelor sau gospodăriilor agricole.

Guinea: valorificarea resurselor naturale

PENTRU a ușura accesul la resursele miniere ale țării și a intensifica exploatarea acestora (îndeosebi a bauxitei și a minereului de fier), guvernul Guineei a încheiat un acord cu o societate din Canada (Sogramcan) privind construirea căii ferate transguineene. Este vorba de o cale ferată în lungime de 1200 km, capabilă să asigure un trafic anual de 50 milioane de tone ; pe lângă aceasta urmează a fi construite mari docuri în portul Conakry și antrepozite pentru 3 mil. tone minereu de fier și 1,5 mil. tone de bauxită. Se prevede ca ansamblul lucrărilor să fie încheiat pînă la 1980.

Dinamica productivității muncii în industria R. D. G.

ÎN ULTIMELE două decenii productivitatea muncii a cunoscut o creștere susținută în industria R. D. Germane, îndeosebi

(după „Statistische Praxis”)

în prima parte a perioadei. După cum rezultă din graficul de mai sus, dacă în 1955 pentru obținerea unei producții în valoare de 1000 de mărci au fost necesare aproape 70 de ore-muncă, în 1973 consumul specific de muncă a scăzut sub 20 de ore.

Un ritm de creștere deosebit de rapid a înregistrat productivitatea muncii în ramuri purtătoare ale progresului tehnic, cum sînt industria electrotehnică și electronică (de la circa 120 ore-muncă în 1955 la ceva mai mult de 20 de ore) sau cea a construcțiilor de mașini, precum și în industria ușoară. O evoluție mai lentă a productivității muncii se constată, în schimb, în cadrul metalurgiei și mai ales al industriei alimentare.

Dezvoltarea producției de placaj

PENTRU a asigura o mai bună valorificare a resurselor lor forestiere decât aceea prin exportul de bușteni de pildă, țările din sud-estul Asiei și Extremul Orient au dezvoltat considerabil în ultimul deceniu și jumătate industria de panouri din placaj. Este vorba de valorificarea a circa 200 mil. ha de păduri tropicale, cu un înalt potențial de creștere (după opt ani o plantație silvică furnizează 400 mc de lemn la hectar). Se estimează că în 1973 această zonă a produs peste 14,8 milioane mc de placaj (10,4 mil. — în Japonia), din care au fost exportate 3,2 mil. m.e.

Episod nou

Intr-un conflict vechi

RĂZBOIUL latent între cinematografie și televiziune a cunoscut în Franța, luna trecută o violentă recrudescență ca urmare a difuzării pe micile ecrane, de două sau, chiar, trei ori pe săptămînă a unor programe non-stop alcătuite din cite trei filme — în majoritatea noi și de calitate. Reacția cinematografilor a fost promptă. Federația națională a distribuitorilor de filme a dat publicității cifre alarmante : din 1959 și pînă în 1973 numărul anual al spectatorilor din sălile de cinematograf din Franța a scăzut de la 353 la 173 de milioane. Uniunea sindicală a artiștilor a cerut aderenților săi să înceteze imediat orice colaborare cu televiziunea franceză. Ecoul prea puțin puternic al acestui apel este pus în legătură cu faptul că în rîndul actorilor francezi se înregistrează actualmente un procent mediu al șomajului de peste 80%. În fotografia alăturată, Isabelle Adjani — noua super-stea a cinematografilor franceze, una din vedetele pe care boicotarea televiziunii ar fi privat-o de o „sală” cu 40 milioane de spectatori.

Comerțul Est - Vest

Dan Liloiu, Lipova — Comerțul Est-Vest, notiune prin care sint desemnate de regulă schimburile economice între țările socialiste și țările capitaliste dezvoltate, are încă o pondere redusă în comerțul mondial, mult

pentru dezvoltare, acordate de Bancă. La sfârșitul lunii decembrie 1973, A.I.D. număra 112 membri. Toate creditele de dezvoltare aprobate de A.I.D. pînă în prezent sint rambursabile în termen de 50 de ani și nu au dobîndă. În principiu, după o perioadă de gra-

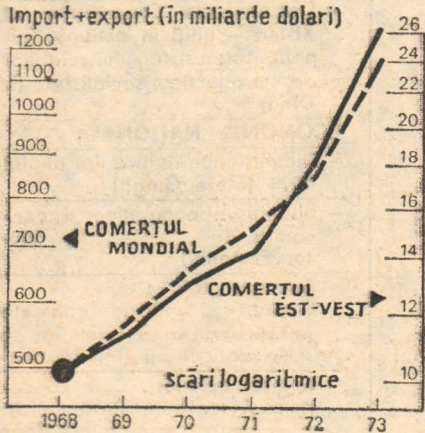
celor 126 țări membre se ridică la 1 decembrie 1974 la contravaloarea a 25,1 miliarde D.S.T., din totalul de 31 miliarde D.S.T. al activelor Fondului). Alegerea valutei pentru a fi utilizate în operațiile cu F.M.I. (cumpărări sau răscumpărări de valută) se face pe baza unei liste care ține seama de situația balanței de plăți și a rezervelor valutare ale țărilor emițătoare și de mărimea depozitelor Fondului în valutele respective. Această listă se întocmește trimestrial după consultări între directorul general al F.M.I. și directorii executivi reprezentînd țările ale căror valute sint propuse a fi utilizate. În ultimul timp lista valutei utilizate în operațiunile de „tragere“ efectuate la F.M.I. de către țările membre a inclus și o serie de valute dintre care unele nu au mai fost utilizate pînă acum în asemenea tranzacții, iar altele nu au mai fost utilizate de multă vreme.

Valutele care au lărgit în ultima vreme lista celor utilizate în operațiunile F.M.I. sint : pesoul argentinian, dolarul bahreinez, sucul ecuadorian, rupia indoneziană, dolarul kuveitian, dolarul malayezian, rialul omanez, rialul qatarez, peseta spaniolă, dirhamul Emiratarilor Arabe Unite și bolivarul venezulean. Se observă că este vorba de valutele unor țări caracterizate în genere ca fiind în curs de dezvoltare și de valutele unor țări exportatoare de petrol. Incluziunea lor lărgeste partea din depozitele F.M.I. în valute naționale pe care acesta le poate utiliza în tranzacțiile cu țările membre, mărindu-i cu alte cuvinte lichiditatea.

Alternativă feroviară la Canalul Panama

Mugurel Popovici, Cernavodă — Un proiect ca cel la care vă referiți — al unei căi ferate care să precia o parte din traficul de mărfuri actual prin Canalul Panama — există în Mexic. Este vorba de o linie de mare viteză, lungă de 200 km, care ar urma să traverseze regiunea cea mai îngustă a Mexicului — istmul Tehuantepec, între Coatzacoalcos pe litoralul Atlanticului și Salina Cruz pe cel al Pacificului. Costul proiectului se ridică la circa 1 000 miliarde dolari, afectați în bună parte amenajării și echipării în cele două localități a unor porturi gigant pentru traficul cu containere. Capacitatea liniei, ce va putea fi parcursă în circa trei ore, s-ar ridică la 100 milioane tone pe an.

COMERȚUL EST-VEST SPOREȘTE MEREU

sub potențialul economic al celor două grupe de țări. Totuși, în ultimii cîțiva ani, această pondere a crescut datorită devansării ritmului de creștere al comerțului mondial — el însuși mai dinamic decît în trecut — de către cel al extinderii schimburilor Est-Vest, după cum se poate constata din graficul alăturat, reprodus după „The Economist“. Aceeași tendință s-a menținut și în 1974.

ție de 10 ani, creditele trebuie să fie rambursate în proporție de 1% anual timp de 10 ani, iar pentru următorii 30 de ani, cite 3% pe an. România este membră a B.I.R.D., dar nu și a A.I.D.

Profituri

Gh. Țugui, Petrida — În ciuda „crizei energetice“ marile companii petroliere americane au înregistrat anul trecut o nouă creștere considerabilă a profiturilor. În cazul firmei „Exxon“, cea mai mare societate petrolieră americană și a doua în ierarhia marilor firme americane și din lumea capitalistă (după „General Motors“), profiturile au sporit în 1974 cu 28,5% (la 3,14 miliarde dolari). Totalul vânzărilor pe plan mondial ale firmei „Exxon“ a sporit anul trecut și mai repede, atîngînd 45,84 miliarde dolari, față de 28,51 miliarde în 1973.

Lărgirea listei valutei utilizate de F. M. I.

B. Parascan, Cimpia Turzii — Valutele folosite în operațiile cu F.M.I. sint mult mai puține la număr (32) decît cele 126 valute care constituie depozitele în valute naționale ale Fondului, pe baza obligației fiecărei țări membre de a vîrșa 75% din cota sa de subscripție la F.M.I. în valută națională. (Totalitatea acestor depozite în valutele naționale ale

Relația cursuri valutare - dobînzii

A. Mitrică, București — Este un fapt constatat că în economia capitalistă tendința de slăbire a poziției unei valute naționale este însoțită în genere de o tendință de urcare a dobînzilor în țara respectivă și invers, o tendință de întărire a unei valute naționale este însoțită de o tendință de scădere a dobînzilor în aceea țară. Deprecierea monedei naționale are drept urmare o urcare a prețurilor mărfurilor importate și deci și a prețurilor mărfurilor similare produse în țară. Producătorii unor asemenea mărfuri vor căuta să obțină noi credite pentru a-și lărgi producția. Pe de altă parte, deprecierea monetară reprezentînd o primă la export și deci un stimulent pentru exportul mărfurilor naționale, producătorii respectivi vor căuta și ei să obțină noi credite pentru a-și mări producția. Și într-un caz și în altul, cererea sporită de credite este de natură să provoace o urcare a dobînzilor.

Totodată, perspectiva unei slăbiri a poziției valutei naționale face ca deținătorii de fonduri în monedă națională să caute să le convertească în valută străină, urmînd ca sumele astfel convertite să fie reconvertite în monedă națională după deprecierea acesteia, rezultînd astfel un spor în valoarea nominală a fondurilor inițiale de monedă națională. Se produce în felul acesta o diminuare a lichidității pe piața respectivă și deci o tendință de urcare a dobînzilor. Dar chiar cei care nu posedă astfel de fonduri vor fi tentați să se imprumute la băncile din țara lor, să convertească sumele astfel obținute în valută străină, speculînd asupra deprecierei monedei naționale. Aceasta le-ar permite ca ulterior să reconvertească valuta străină în valută națională la un curs sporit, ceea ce le va da posibilitatea ca după ce își achită datoria la bancă să rămînă cu un beneficiu. Se ajunge astfel la o sporire a cererilor de credite în țara considerată, situație propice unei urcări a dobînzilor.

Pe de altă parte, importatorii de mărfuri străine vor căuta să-și plătească cu anticipație mărfurile pe care au intenția să le importe, pentru a beneficia încă de vechiul curs, mai ridicat, al valutei naționale. Pentru a-și putea achita importurile înainte de realizarea efectivă a acestora și de defacerea lor pe piață, importatorii vor recurge la credite bancare în monedă națională, cu care să achiziționeze valutele necesare plății anticipate a importurilor. În același timp, exportatorii din țara considerată vor căuta să întîrzie cedarea, contra monedă națională, a valutei realizate din export, pentru a putea beneficia de noul curs sporit pentru valutele străine, recurgînd între timp la prelungirea creditelor primite în monedă națională sau la obținerea unor noi asemenea credite. Fenomenul grăbirii lichidării importurilor și al încetării repatrierii contravalorii exporturilor, în cazul țărilor a căror monedă este amenințată de depreciere, contribuie la accentuarea crizei monedei respective. Din punctul de vedere care ne preocupă, fenomenul de mai sus se traduce printr-o sporire a cererilor de credite și deci o accentuare a tendinței de urcare a dobînzilor.

Înseși autoritățile monetare din țara supusă unor presiuni valutare intervin în sensul grăbirii și intensificării urcării dobînzilor, în scopul de a reține în țară capitalurile naționale și de a atrage capitalurile străine, recurgînd la majorarea taxei oficiale a scontului, însoțită eventual și de măsuri restrictive, cum ar fi mărirea depozitelor obligatorii ale băncilor comerciale la banca de emisiune, plafonarea creditelor de reescont acordate de către acestea din urmă sau chiar limitarea cantitativă a creditelor ce pot fi acordate de către băncile comerciale.

În principiu, slăbirea unei monede pe piața valutară este însoțită de o ieșire de capitaluri din țara considerată, de o micșorare a lichidității și de o tendință de urcare a dobînzilor. În sens invers, întărirea unei valute este însoțită de o intrare de capitaluri în țara respectivă, de o majorare a lichidității și de o tendință de scădere a dobînzilor.

Gh. DANIELOPOLU

Asociația Internațională de Dezvoltare

Felicia Oancea, Fetești — Asociația Internațională de Dezvoltare (A.I.D.) este o agenție interguvernamentală care acordă împrumuturi în condiții preferențiale țărilor membre cel mai puțin dezvoltate, pentru proiecte de dezvoltare economică de mare prioritate, bine concepute și productive. Împrumuturile în condiții preferențiale sint acelea care fie au rate ale dobînzii foarte mici, fie au rambursările eşalonate pe un număr mare de ani, fie îndeplinesc ambele condiții. Asociația Internațională de Dezvoltare nu trebuie confundată — cum faceți dv. — cu Agenția pentru Dezvoltare Internațională, care este un organism guvernamental american.

Creată în 1960, A.I.D. este o filială a Băncii Mondiale (B.I.R.D.) și desfășoară activități complementare împrumuturilor

(Urmare din numărul trecut)

● **PAGUBA REZULTATĂ DIN INFRACȚIUNE. INCETAREA URMARIRII PENALE. CALEA RECUPERARII PAGUBELI.**

Conform art. 103 alin. II din Codul Muncii, cind pagubele au fost cauzate unității printr-o faptă ce constituie infracțiune, răspunderea se stabilește potrivit legii penale. În acest caz, în cuantumul pagubelor se cuprind și foloasele nerealizate. Prin urmare, în situația cind organele procuraturii au dispus încetarea urmăririi penale în temeiul art. 10 al. 1 lit. g din Codul de procedură penală, recuperarea pagubei care trebuia acordată integral, dacă este rezultatul unui fapt cu caracter penal, avind la bază o răspundere civilă și nu materială, se va face pe calea acțiunii civile a unității păgubite la instanța judecătorească.

În această situație, dacă concomitent cu sesizarea organelor de urmărire penală, s-a emis decizie de imputare, contestată de cei vinovați, se va dispune suspendarea executării deciziei de imputare și a judecării contestațiilor, pînă la soluționarea acțiunii civile.

● **PLATA, CA URMARE A CULPEI. DE DOBINZI PENALIZATOARE. IMPUTABILITATE.**

Regimul de dobinzi introdus prin H.C.M. nr. 858/1970, privind creditarea pe termen scurt și efectuarea plăților între organizațiile socialiste a contribuit la creșterea rolului dobinzilor ca pirghie banară în determinarea unităților economice de a folosi cu mai multă eficiență mijloacele materiale și bănești. Trăsătura caracteristică a acestui regim este acordarea unor credite speciale cu dobîndă mai mare unităților economice care, din cauza unor neajunsuri, și-au imobilizat o parte din fondurile normale aprobate, spre a-și continua activitatea dar cu condiția luării unor măsuri de redresare economico-financiară, în scopul încadrării în fondurile normale. În același scop la creditele restante, care oglindesc deficiențe în activitatea întreprinderii, concretizate tot în imobilizări de fonduri, s-au menținut procente de dobinzi mai ridicate.

În situația cind imobilizările produse, ce au determinat plata unor dobinzi cu caracter penalizator, au la bază cauze subiective evidente, se angajează răspunderea materială a organelor de conducere, iar în cazuri determinate și a celor de execuție de specialitate, pe lângă măsurile și sancțiunile prevăzute de legea 5/1970 privind gospodărirea mijloacelor materiale și bănești, organizarea și funcționarea controlului financiar.

Dobinzile majorate, ca și penalizările sau majorările de intirziere, grevează nejustificat cheltuielile de producție, diminuează beneficiile și, implicit, patrimoniul întreprinderii, astfel că ele constituie o pagubă directă adusă organizației socialiste. Pentru aceste motive, în situațiile în care, după o temeinică verificare, se reține că majorarea dobinzilor este rezultatul unor acțiuni ori omisiuni cu caracter culpabil a unor persoane fizice care poartă răspunderea pentru gospodărirea cu grijă și eficiență a patrimoniului, încredințat și de a asigura și dezvolta mijloacele materiale și bănești ale unităților economice, acestea urmează să răspundă material.

Temeiul răspunderii materiale își găsește izvorul în dispozițiile art. 102 din Codul Muncii, în dispozițiile art. 229 și următoarele din Legea finanțelor nr. 9/1972, precum și în art. 42 din Legea nr. 11/1971 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat.

● **TRECEREA PE SEAMA CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE SAU DE CIRCULAȚIE A UNEI PAGUBE CE FACE OBIECTUL UNEI DECIZII DE IMPUTARE. INADMISSIBILITATE.**

Conducerea unității care a luat cunoștință de producerea sau existența unei pagube, este obligată, potrivit dispozițiilor legale, să dispună organelor de control financiar intern sau altor organe anume desemnate, să verifice în mod temeinic, realitatea și înținderea pagubei, cauzele care au determinat-o și să stabilească persoanele încadrate în muncă vinovate, în cazurile cind paguba s-a produs din vina și în legătură cu munca acestora. Pe baza acestor constatări, se dispune emiterea deciziei de imputare conform art. 107 din Codul Muncii, cind faptele păgubitoare atrag răspunderea materială. În cazurile în care s-a dovedit că paguba cauzată unității nu se datorește vinei cuiva, aceasta se trece pe seama cheltuielilor de producție sau circulație, cu procedura legală.

Odată ce s-a emis o decizie de imputare care constituie și titlu executor, nu se mai poate lua măsura trecerii pe seama cheltuielilor de producție sau circulație a sumelor cuprinse în decizia de imputare, atît timp cît aceasta nu a fost revocată, deoarece măsura ar echivala cu anularea unui titlu executor, măsură care este de competența organelor de jurisdicție, în afara faptului că în cazurile în care decizia de imputare a fost emisă de organul ierarhic superior, s-ar ajunge la anihilarea de către organe subalterne, din care pot face parte uneori chiar persoanele obligate, a deciziei organului ierarhic superior, ceea ce este inadmisibil.

PROMOVAREA EXPORTURILOR

(Urmare din pag. 14)

Va trebui valorificat într-o măsură mai mare cadrul favorabil pe care-l generează componenta macroeconomică a sistemului de promovare a exporturilor. Este necesar un spirit și mai accentuat de cooperare între ministerele economice, organele centrale, întreprinderile de comerț exterior, institutele de cercetări și proiectări în vederea realizării exportului de instalații complexe, uzine, deschiderii de șantiere în străinătate, realizării acțiunilor de cooperare etc.

Înnoirea producției de export trebuie urmată, dacă nu precedată de acțiuni de reclamă și de publicitate de tipărire a documentației tehnice de prezentare, elaborarea de prospecte, cataloage, instrucțiuni de exploatare etc., realizate la un nivel grafic și publicitar care să permită prezentarea corespunzătoare a ofertelor de export. În practica mondială cheltuielile de pu-

blicitate sînt adeseori denumite „investiții în publicitate” pentru a sublinia funcția deosebită pe care o are în activitatea generală a întreprinderii.

Se poate aprecia că elaborarea și implementarea unei strategii naționale de promovare ar necesita existența unui compartiment de stat major, de genul „Centrul de promovare a exportului” recomandat de Centrul de Comerț Internațional U.N.C.T.A.D.-G.A.T.T. pentru țările în curs de dezvoltare, care să sprijine acțiunile celor două componente ale sistemului de promovare, să promoveze marketingul în întregul său ca un mijloc de promovare a exportului, să se preocupe de perfecționarea pregătirii cadrelor din activitatea de comerț exterior.

Întegrînd toate aceste elemente, strategia de promovare a exporturilor poate și trebuie să contribuie la sporirea eficienței și lărgirea relațiilor noastre economice externe, la dezvoltarea unor schimburi echitabile, corespunzătoare intereselor tuturor partenerilor, progresului general al economiei internaționale.

revista economica

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Nr. 7 din 14 februarie 1975

- Permanența democratismului orînduirii noastre socialiste (Bogdan Pădure) 1
- Documentele Congresului al XI-lea - ghid în acțiune. Superioritatea sistemului relațiilor de producție socialiste (I. Dinu) 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Dimensiunile realizărilor anului 1974 (Stere Gioga) 5
- Bilanțurile energetice și economia de energie (ing. Victor Partenie) 7
- Ancheta „R.E.” : Opțiuni și măsuri concrete pentru realizarea sarcinilor ce revin agriculturii (Ion Manea) 11
- Comerț exterior : Cum concepem și realizăm strategia de promovare a exportului? (Ioan Georgescu) 13

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Consiliul oamenilor muncii (Ovidiu Nicolescu, dr. Ioan Bratu) 15
- Software-ul sub incidența modificărilor actelor normative (O. Santa, M. Alexandru) 17

TEORII - IDEI

- Omul-tehnica-mediul : Dezvoltarea economico-socială și edificarea unui mediu înconjurător propice (conf. univ. dr. Virgil I. Ionescu) 18
- Școli ● Curente ● Economisti : Peregrinările marxologiei, încotro ? (dr. Ioan Cristescu) 20

ECONOMIE MONDIALĂ

- Argumente pentru o nouă ordine economică internațională. Apărarea puterii de cumpărare a produselor de bază (Gh. Dumitru, C. Vasiliade) 23

- Factorii interni și externi ai egalizării nivelurilor de dezvoltare economică în socialism (II) (prof. dr. Nicolae Belli) 25

- Tendințe ● conjuncturi 28

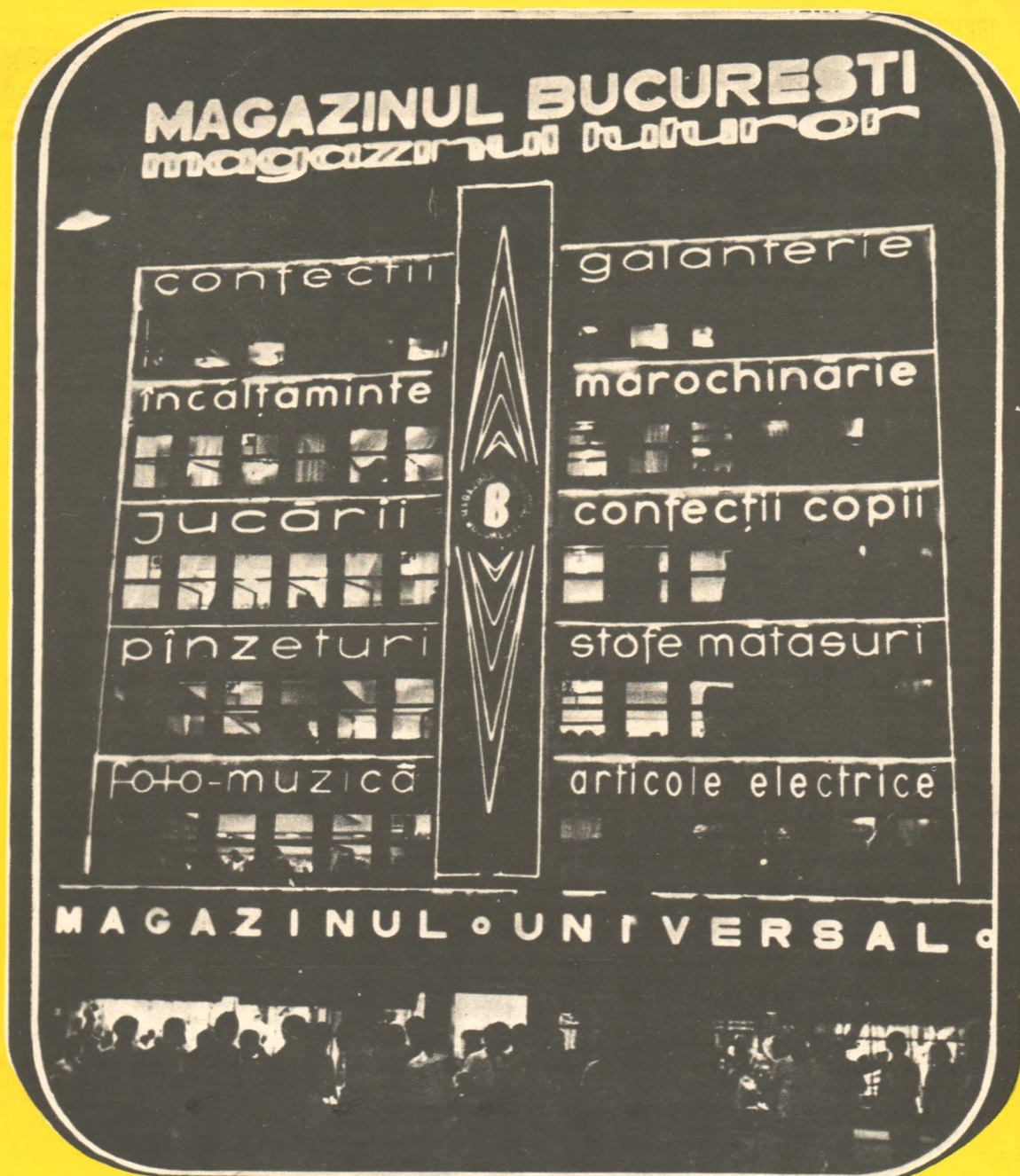
- Piața monetară internațională 29

- Mondorama 30

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Anghelescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ioniță Oltăanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Prezentarea grafică : arh. Ion Popa
Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11-25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.03.01.53 B.N.R.S.R. - filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Științei”

Magazinul Universal „BUCUREȘTI“

Str. Bărăției nr. 2

Vă oferă prin unitățile sale :

- **MAGAZINUL UNIVERSAL**
Str. Bărăției nr. 2
deschis zilnic, între orele 7—22
- **MAGAZINUL B.I.G.**
Piața Sudului — Berceni
deschis zilnic între orele 6,30—21,30
- **MAGAZINUL BIJUTERIA**
Calea Victoriei nr. 22
- **MAGAZINUL OLIMPIC**
Str. Lipscani nr. 21
- **MAGAZINUL CLUB—SPORT**
Str. Băcani nr. 4
Desface și pe bază de virament
- **MAGAZINUL „HANUL MANUC“**
Str. 30 Decembrie nr. 62

Un variat sortiment de țesături din bumbac, lână și mătase ; tricotaje, confecții și încălțăminte pentru femei, bărbați și copii, televizoare, aparate de radio, biciclete, jucării, articole sportive, bijuterii.
Magazinul B.I.G., vă oferă în plus și articole de sticlărie, porțelan, faianță.

SINTEZA

PRODUCĂTOR : Intreprinderea chimică „Sinteză” – Oradea – Șos. Borșului, km 7 – telefon 1.41.30 ; 1.41.31 – telex 34259.

INTREPRINDEREA CHIMICĂ „SINTEZA”

vă oferă produse de calitate ireproșabilă

Pigmenți anorganici

Albastru de fier
Oxid roșu de fier
Oxid negru de fier
Verde de crom
Cromat de zinc
Tetraoxicromat de zinc
Galben de crom
Oxid verde de crom

Insecticide organo-fosforice

Sinoratox (dimethoat) – antidăunător în agricultură
D.E.F. 25 (ethion) – acaricid
Carbetox (malathion) – antidăunător în agricultură

Produse de sinteză organică

Acid acetilsalicilic
Acid salicilic
Acid benzoic
Benzoat de sodiu

Lacuri și vopsele

Inol – (email pentru interior)
Durool – (email pentru exterior)
Ideal – (email pentru mobilă de bucătărie)
Linoxin – (vopsele pe bază de ulei)
Deruginol – (vopsec anticorozivă pentru acoperiș)
Umpluturi diferite (carbonat de calciu tratat, talc microrizat) precum și
Stabilizatori pe bază de compuși de plumb, pentru mase plastice pe bază de clorură de polivinil (PVC).

